

Aan:

- Provinciale Staten van Zuid-Holland
- de raden van de gemeenten in Zuid-Holland Zuid

Uw brief van	Verzenddatum	13 april 2017	
Uw kenmerk	Dossier		
Reactie op	Zaaknummer	Z-17-319518	
Onderwerp	Ontwerpbegroting 2018 en voorlopige jaarrekening 2016 Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Ons kenmerk D-17-1658150	(Gelieve bij correspondentie dit nummer te vermelden)
	Behandeld door	J. den Uijl	

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de ontwerpbegroting 2018 en de voorlopige jaarrekening 2016 (met goedkeurende controleverklaring) van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ). U kunt de informatie uit deze stukken gebruiken ten behoeve van uw voorjaarsnota. Beide documenten zijn op 12 april 2017 vastgesteld door het dagelijks bestuur.

Procedure

Graag ontvangen wij - overeenkomstig artikel 25 van de gemeenschappelijke regeling en de artikelen 58b en 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) – voor 10 juni 2017 uw zienswijze op de *ontwerpbegroting 2018*.

Het algemeen bestuur zal op 6 juli 2017 bij de definitieve vaststelling van de *jaarstukken 2016* een besluit nemen over de bestemming van het rekeningresultaat, gezien in samenhang met het meerjarige begrotingsbeeld. Binnen het bestuur van OZHZ geldt in dat kader de afspraak dat u in de gelegenheid wordt gesteld om tevens een reactie te geven op het resultaat uit de jaarstukken 2016, en deze te betrekken bij genoemde zienswijze op de ontwerpbegroting 2018.

Het algemeen bestuur van OZHZ stelt de begroting 2018 en de jaarrekening 2016 (als onderdeel van de jaarstukken 2016) definitief vast op 6 juli 2017, waarna de stukken worden toegezonden aan de Minister van BZK. Wij zullen u op dat moment ook berichten hoe de ingekomen zienswijzen (begroting 2018) en reacties (bestemming van het rekeningresultaat 2016) in de stukken zijn verwerkt.

Ontwerpbegroting 2018

De ontwerpbegroting 2018 is gebaseerd op de door het algemeen bestuur op 24 november 2016 vastgestelde begrotingsrichtlijnen. De in de Wgr voorgeschreven algemene financiële en beleidsmatige kaders zijn opgenomen in deel I van de ontwerpbegroting.

De ontwerpbegroting 2018 is structureel in evenwicht. OZHZ heeft de afgelopen jaren diverse efficiencyverbeteringen doorgevoerd; de financiële basis is op orde. Er is echter wel sprake van een aantal veelal (exogene) majeure ontwikkelingen met financiële consequenties. Voorbeelden zijn mogelijke gemeentelijke herindelingen in de regio, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, de vermoedelijke overgang van provinciale Brzo-taken naar de DCMR Milieudienst Rijnmond en de Omgevingswet. OZHZ monitort deze ontwikkelingen nauwlettend en brengt daarbij zo goed mogelijk de financiële effecten en beheersmaatregelen in beeld. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt daarom uitgebreid ingegaan op mogelijke impact, kans en beheersmaatregelen vanwege deze ontwikkelingen. Conclusie daarbij is dat de huidige omvang van het weerstandsvermogen niet toereikend is om de financiële risico's te kunnen opvangen. In dat kader stelt OZHZ dan ook voor om het weerstandsvermogen te verhogen vanuit het resultaat 2016. Zie de paragraaf hierna over de voorlopige jaarrekening 2016.

In de ontwerpbegroting 2018 is - conform de door het algemeen bestuur besloten systematiek - wederom uitgegaan van de nullijn. Daarbij past echter een kanttekening. De vraag of OZHZ een nullijn kan realiseren in 2018 (en daarna) is namelijk sterk afhankelijk van het verloop van de eerder genoemde exogene ontwikkelingen, en de mate waarin het voor de dienst mogelijk is daarop goed en tijdig te anticiperen in de zin van het nemen van genoemde beheersmaatregelen. Die exogene ontwikkelingen maken bovendien dat OZHZ sterk de verwachting heeft dat het rekeningresultaat in de nabije toekomst minder positief zal uitvallen. Daarop maken wij u graag nu al opmerkzaam.

Voorlopige jaarrekening 2016

In de jaarstukken 2016, die bestaan uit het jaarverslag (deel I) en de jaarrekening (deel II), doet OZHZ verslag over de uitvoering van de begroting 2016, alsmede de daarin opgenomen speerpunten en prestatie-indicatoren. Het jaarverslag is de verantwoording over de behaalde resultaten, zowel beheersmatig als financieel. Inhoudelijk wordt separaat gerapporteerd naar iedere gemeente en naar de provincie, in hun rol als opdrachtgever, over de uitvoering van de individuele jaarprogramma's. De jaarrekening bevat de balans, programmarekening en de SISA-verantwoording over de subsidies. De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven op de door het dagelijks bestuur op 12 april jl. vastgestelde voorlopige jaarrekening 2016.

Financieel sluit de jaarrekening 2016 met een positief saldo van € 1,734 mln. Bij de begroting was uitgegaan van een saldo van 0,448 mln. Het resultaat ten opzichte van de begroting komt daarmee uit op 1,284 mln. Belangrijkste verklaring ligt in een aantal ontwikkelingen van incidentele aard. Zo heeft een aantal complexe inhoudelijke dossiers in het najaar geleid tot een fors hogere omzet. OZHZ heeft hierop ingespeeld door het aantrekken van extra flexibele schil. Tegelijkertijd heeft geen uitbreiding plaatsgevonden van de overhead. Hierdoor hebben de extra activiteiten geleid tot een relatief grote marge. Ook is sprake van een relatief hoge productiviteit van eigen personeel door enerzijds de extra taken en anderzijds een daling van het ziekteverzuim. Per saldo is het effect van de hogere incidentele omzet en productiviteit circa € 0,5 mln. Dit is nadrukkelijk een incidenteel effect.

De structurele omzet staat onder druk ten gevolge van ontwikkelingen in de externe omgeving, zoals omschreven in de begroting 2018. Het bleek niet altijd mogelijk om extra deskundig personeel in te huren. Daarom is een beroep gedaan op extra tijdelijke inzet van de eigen medewerkers wat heeft geleid tot een toename van het verlofstuwmeer, een achterblijvende opleidingsinspanning en een bovenmatig beroep op de overhead.

Daarnaast is sprake van een aantal incidentele meevallers in de exploitatie. Het SCD heeft een frictievergoeding verstrekt vanwege de overname van boventallig personeel. Ook is de verplichting in het kader van de invoering van het Individuele Keuzebudget aanmerkelijk lager uitgevallen en heeft OZHZ te maken met lagere kapitaallasten, een lagere naheffing van de fiscus en vrijval van de post onvoorzien. Per saldo verklaren deze incidentele meevallers circa € 0,6 mln. van het resultaat.

Tot slot is sprake van een onderschrijding van budgetten in het kader van de uitvoering van de bouwtaken (€ 0,1 mln.) en een door de accountant voorgeschreven afwaardering van het verlofstuwmeer (€ 0,1 mln.) vanwege een andere waarderingsystematiek.

Het dagelijks bestuur is voornemens het algemeen bestuur voor te stellen om het resultaat deels te reserveren, en het onverdeelde resultaat te retourneren ten gunste van de eigenaren van OZHZ. Reservering is in de eerste plaats - zoals gezegd - noodzakelijk ten behoeve van aanvulling van het weerstandsvermogen van de gemeenschappelijke regeling. Dit gelet op de majeure financiële risico's als gevolg van de externe ontwikkelingen waarmee OZHZ op korte en middellange termijn te maken krijgt. Er is vanwege deze ontwikkelingen een reëel risico op inkrimping van de organisatie en bijbehorende frictiekosten en schaalnadelen. Daarnaast zal worden voorgesteld om middelen te reserveren voor de verdere professionalisering en doorontwikkeling van OZHZ waarbij sprake is van een forse verandering, het digitaliseren van het archief, de afkoop van de leaseregeling, de uitvoering van bouwtaken en het financiële risico ten gevolge van het verlofstuwmeer.

Tot slot

Ook dit jaar worden in mei 2017 weer informatiebijeenkomsten georganiseerd voor raadsleden in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, de Drechtsteden en de Hoeksche Waard om de begroting en jaarstukken toe te lichten. Dat doen we - net als voorgaande jaren - samen met de Veiligheidsregio en de Dienst Gezondheid en Jeugd. Wij hopen u daar te treffen en zien uw zienswijze en/of reactie met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid,
Namens deze,

De secretaris,
Mr. R. Visser

Deze brief is digitaal vastgesteld en is daarom niet ondertekend.

Bijlagen:

- Ontwerpbegroting 2018 Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- Voorlopige jaarrekening 2016
- Controleverklaring accountant bij de voorlopige jaarrekening 2016

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Programmabegroting 2018

Ontwerpbegroting vastgesteld door het dagelijks bestuur op 12 april 2017

Inhoud

Inhoud.....	1
I ALGEMENE DOELSTELLINGEN EN ONTWIKKELINGEN	3
1. Inleiding	3
2. Visie, missie en kernwaarden	3
3. Bestuur	4
4. Planfiguren	5
5. Ontwikkelingen	5
6. Financiële uitgangspunten van de begroting 2018	8
II KRITISCHE PRESTATIE-INDICATOREN.....	9
1. Algemene kentallen	9
2. Vergunningen en meldingen.....	10
3. Toezicht en handhaving	11
4. Expertise en advies	12
III FINANCIEN	13
1. Algemeen	13
2. Baten	14
3. Lasten.....	15
4. Resultaatbestemming.....	16
IV VERPLICHTE PARAGRAFEN	17
1. Inleiding	17
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	18
2.1 Risicobeheersing.....	18
2.2 Begripsbepaling en wettelijk kader	18
2.3 Relatie weerstandsvermogen en risicomanagement.....	19
2.4 Benodigde weerstandscapaciteit OZHZ.....	20
2.5 Weerstandscapaciteit versus benodigde weerstandscapaciteit	26
2.6 Kentallen	27
3. Onderhoud kapitaalgoederen	28
4. Financiering	29
4.1 Algemene ontwikkelingen	29
4.2 Risicobeheer	29
4.3 Renterisicobeheer	29
4.4 Kasgeldlimiet.....	29
4.5 Renterisico norm	30

4.6	Relatiebeheer.....	30
4.7	Leningenportefeuille.....	30
5.	Bedrijfsvoering.....	31
5.1	Personeel & Organisatie.....	31
5.2	ICT.....	32
5.3	Financiën.....	33
5.4	Kwaliteitszorg.....	33
V	BIJLAGEN.....	34
Bijlage 1	Omzet 2017 en 2018.....	34
Bijlage 2	Informatie voor verbonden partijen.....	36
Bijlage 3	Zienswijzen begroting 2018.....	37

I ALGEMENE DOELSTELLINGEN EN ONTWIKKELINGEN

1. Inleiding

Op 1 januari 2011 startte de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) als eerste omgevingsdienst in Nederland. In OZHZ hebben gemeenten en provincie hun krachten gebundeld voor de uitvoering van omgevingstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarnaast brengt OZHZ expertise in bij trajecten van (duurzaam) ruimtelijk beheer en -ontwikkeling.

In de achterliggende jaren is hard gewerkt aan het kwaliteitsniveau van de dienstverlening, de relatie met de bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgevers en verdere optimalisering van de bedrijfsvoering. OZHZ is daar steeds beter in geworden, en dat laten de jaarstukken over de afgelopen jaren ook zien. Met behoud van het goede is in 2016 een traject in gang gezet om de organisatie voor te bereiden op nieuwe ontwikkelingen. Idee daarbij is onder andere dat OZHZ en zijn medewerkers nog meer in staat moeten zijn op goede wijze en op het juiste moment mee te denken met de opdrachtgevers. Met name bij uitvoering van de komende Omgevingswet. Die nieuwe wet vergt dat de organisatie en haar mensen nog meer oplossingsgericht en met integrale blik een bijdrage kunnen leveren aan maatschappelijk gewenste ontwikkelingen. In 2017 is daartoe een organisatiewijziging doorgevoerd waarbij de wendbaarheid en interne samenwerkingsmogelijkheden binnen de organisatie zijn vergroot en sprake is van minder managementdichtheid. De sturing is daarnaast zodanig aangepast dat medewerkers meer verantwoordelijkheid krijgen en ook kunnen nemen voor hun werk. De organisatiewijziging is ingegaan op 1 april 2017, het traject om de sturing verder in te richten loopt nog verder door in 2017 en zal naar verwachting ook in 2018 verder worden ingeregeld. Zonder meer een uitdaging voor medewerkers, managers en bestuurders van OZHZ!

2. Visie, missie en kernwaarden

“De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid draagt bij aan een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving.”

“De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid voert omgevingstaken uit voor de provincie Zuid-Holland en de gemeenten in Zuid-Holland Zuid. OZHZ verleent vergunningen, handhaaft waar nodig en handelt klachten af. Specialisten op het gebied van lucht, geluid, bodem en externe veiligheid ondersteunen bij het opstellen van ruimtelijke plannen. Ook houdt OZHZ toezicht op natuurgebieden in de provincie. OZHZ voert deze taken efficiënt en met kennis van het gebied uit en draagt daarmee bij aan een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving.”

“OZHZ creëert samen met de gemeenten en de provincie een veilige, gezonde, duurzame en economische vitale leefomgeving voor inwoners en bedrijven. De medewerkers van OZHZ doen dat op een transparante, oplossingsgerichte, efficiënte wijze, met kennis van het gebied. De focus ligt daarbij op het leveren van een concrete bijdrage aan maatschappelijk gewenste ontwikkelingen. OZHZ biedt daarvoor een professionele werkomgeving, geeft ruimte aan de eigen ontwikkeling en stimuleert integraal denken en handelen.”

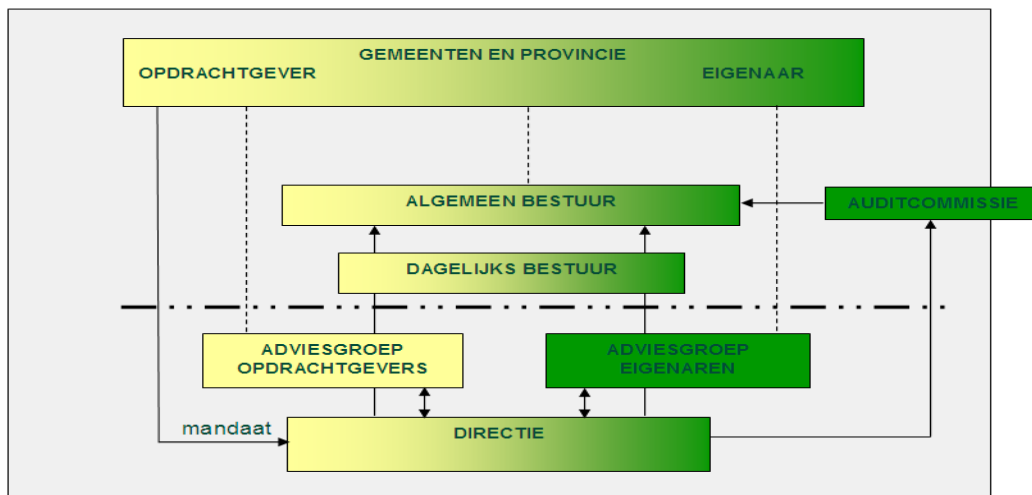
3. Bestuur

De colleges van de 17 gemeenten in Zuid-Holland Zuid en dat van de provincie Zuid-Holland nemen deel in de gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur (AB) wordt gevormd door 17 wethouders en 2 gedeputeerden. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het beheer van de dienst en de algemene kwaliteit van werken is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur (DB). De gemeenten en de provincie zijn bovendien individueel opdrachtgever van OZHZ en blijven individueel bestuurlijk verantwoordelijk voor de verschillende beleidsvelden. Het opdrachtgeverschap voor regiobrede taken en -programma's, alsmede de zorg voor een uniform uitvoeringsbeleid, is voorbehouden aan het AB.

De Auditcommissie, bestaande uit 3 leden van het AB, adviseert het AB over financiële zaken en bedrijfsvoeringsaspecten, in het bijzonder over de gang van zaken rond beleid en de financiële zaken die ermee samenhangen (planning en control cyclus). De Auditcommissie heeft als aandachtsgebied alle activiteiten die van belang zijn voor een goede beheersing van OZHZ op het gebied van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid in het kader van de kader stellende en controlerende verantwoordelijkheid van het AB.

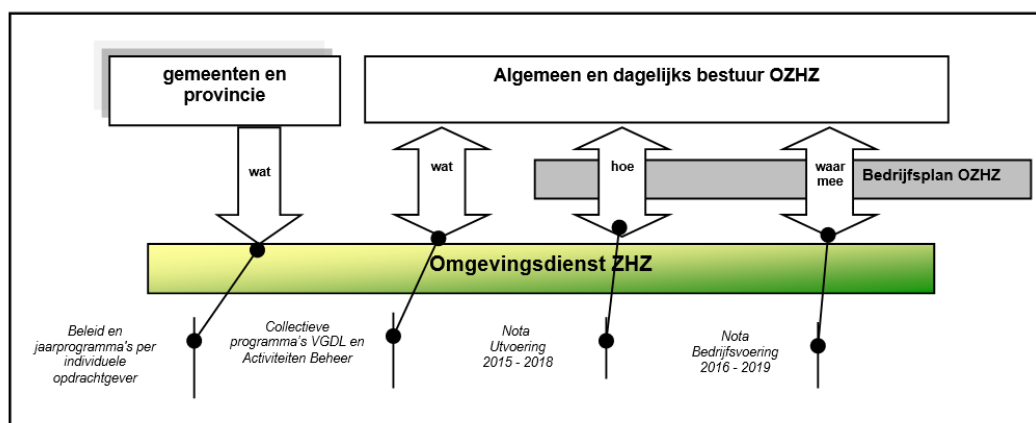
De directeur van OZHZ is primair verantwoording verschuldigd over het functioneren van de dienst aan het DB. Ter voorbereiding op de bestuursvergaderingen adviseren twee adviesgroepen de directie vanuit de collectieve opdrachtgeverrol (de Adviesgroep Opdrachtgevers, of AGO) en vanuit de eigenaarsrol (de Adviesgroep Eigenaren, of AGE). Beide adviesgroepen zijn te beschouwen als 'kernteam' zoals dat ook bij andere gemeenschappelijke regelingen in de regio functioneert. Beide adviesgroepen functioneren naar volle tevredenheid van directie en bestuur van OZHZ.

Schematisch:

4. Planfiguren

OZHZ werkt met vier planfiguren. De opdrachten voor OZHZ (het Wat) worden vastgelegd in de individuele jaarprogramma's per deelnemer en in de collectieve regionale (ontwikkel) programma's over Veiligheid, Gezondheid, Duurzaamheid en Leefbaarheid, alsmede Activiteiten Beheer. De wijze waarop de dienst de taken uitvoert (het Hoe) is vastgelegd in de Nota Uitvoering 2015 – 2018 (vastgesteld door het AB op 11 maart 2015). Waarmee OZHZ de taken uitvoert (mensen en middelen) is uitgewerkt in de jaarlijkse begroting en in de Nota Bedrijfsvoering 2016 – 2019 (vastgesteld door het DB op 18 februari 2016). Het AB vervult zowel de rol van collectief eigenaar als die van collectief opdrachtgever. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

5. Ontwikkelingen

In deze paragraaf wordt kort stilgestaan bij een aantal ontwikkelingen waarmee OZHZ als gemeenschappelijke regeling of als uitvoerder van omgevingsstaken te maken heeft.

Fusies van gemeenten

In de context van de gemeenschappelijke regeling kunnen in de eerste plaats drie voorgenomen fusies van gemeenten worden genoemd:

- De herindeling van de gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen;
- De herindeling van de gemeente Giessenlanden en Molenwaard;
- De herindeling van de gemeenten in de Hoeksche Waard.

Begin 2017 heeft OZHZ samen met de VRZHZ en de DGJZH een zienswijze ingediend op het herindelingsontwerp van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. In de zienswijze wordt de hoop uitgesproken dat de nieuwe fusiegemeente onderdeel blijft uitmaken van Zuid-Holland, en daarmee van de regio Zuid-Holland Zuid. Daarnaast zijn opmerkingen gemaakt over het proces van herindeling, de inhoud en frictiekosten. Voor wat betreft de inhoud van de zienswijze koos het bestuur voor een zakelijke insteek, zowel aan de positieve kant (indien er taken bij komen) als aan de negatieve kant (indien er taken wegvallen). Eerder was al uitgesproken dat OZHZ optimaal zal meewerken aan kostenreductie voor de toetreders, maar ook dat de taken die OZHZ thans uitvoert voor Leerdam en Zederik niet budgetneutraal aan de gemeenschappelijke regeling kunnen worden onttrokken. De achterblijvende deelnemers mogen immers niet met de kosten van uitreding worden geconfronteerd. Deze kosten zullen duidelijk in beeld moeten worden gebracht, waarbij zeker geen sprake zal zijn van een beperkt financieel effect zoals in het herindelingsontwerp was vermeld. Om de ontvlechting (mocht het

daartoe komen) zorgvuldig te laten verlopen en de publieke kosten zoveel mogelijk te mitigeren en met elkaar te delen is het wenselijk dat dit traject voor alle partijen duidelijk verloopt. In dat kader is bijvoorbeeld ook gewezen op het lopende traject om te komen tot een sociaal plan waarbij de drie gemeenschappelijke regelingen niet zijn betrokken. In lijn met eerdere brieven over dit onderwerp is er tevens op gewezen dat de Wet arhi de uitredingsbepalingen uit de gemeenschappelijke regelingen ook niet buiten werking stelt. Rond de zomer van 2017 moet duidelijk zijn hoe de provincie Utrecht de ingekomen zienswijzen heeft verwerkt.

Begin 2017 heeft OZHZ ook een zienswijze ingediend op het herindelingsontwerp van de nieuwe gemeente Alblasserwaard waarin Giessenlanden en Molenwaard per 1 januari 2019 zullen opgaan. Strekking van de zienswijze is dat OZHZ graag de Wabobrede taakuitvoering wil doen voor de nieuwe gemeente en bij het verdere fusietraject wordt betrokken. OZHZ voert al een Wabobreed takenpakket uit voor Giessenlanden, maar niet voor Molenwaard.

De herindeling van de gemeenten in de Hoeksche Waard, per 1 januari 2019, lijkt vooralsnog geen consequenties te hebben voor OZHZ. De nieuwe fusiegemeente zal binnen het algemeen bestuur van OZHZ één van de grote spelers worden.

Versterken van de betrokkenheid van de raden bij gemeenschappelijke regelingen

OZHZ is actief betrokken in het regionale traject onder de noemer 'Grip op GR-en'. Centraal hierin staat de vraag hoe raadsleden beter in positie kunnen worden gebracht ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen. Het traject in Zuid-Holland Zuid richt zich in deze fase vooral op de VRZHZ, DGJZHZ en OZHZ. In de eerste helft van 2017 worden de ideeën en aanbevelingen van de denktank bestaande uit een aantal raadsleden gepresenteerd aan de raden, colleges en GR-en. In het DB en AB van OZHZ en in wisselwerking met de colleges als deelnemer in de GR wordt in de loop van 2017 bepaald hoe de aanbevelingen van de denktank kunnen leiden tot verdere transparantie over OZHZ in de relatie met raden en met Provinciale Staten.

Omgevingsdiensten

In Nederland is sinds 1 januari 2014 een landsdekkend stelsel van omgevingsdiensten gerealiseerd. Daarbinnen zijn 6 Brzo-omgevingsdiensten ingericht. Voor het grondgebied van Zuid-Holland en Zeeland is dat de DCMR Milieudienst Rijnmond. Per 1 januari 2016 vallen alle Brzo-bedrijven onder het bevoegde gezag van de provincies. Daarnaast treedt op 1 juli 2017 een wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking waarin een vertaalslag is opgenomen van de Package Deal (het basistakenpakket voor de omgevingsdiensten) naar regelgeving. Voor OZHZ is van belang dat in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), met verwijzing naar het Bor, is opgenomen dat de (Wabobrede) taken met betrekking tot de Brzo- en RIE4-bedrijven uitsluitend door de Brzo-omgevingsdiensten mogen worden uitgevoerd. In 2016 en begin 2017 zijn de consequenties hiervan voor de samenwerkingsrelatie tussen DCMR en OZHZ onderzocht.

De provincie is inmiddels van mening dat de wet- en regelgeving het niet toelaat dat nog langer ondermandaat wordt gegeven aan OZHZ voor de uitvoering van VTH-taken bij de Brzo-bedrijven. Het Ministerie van I&M heeft de provincie hier ook op aangesproken. Het ondermandaat wordt daarom per 1 juli 2017 beëindigd. De consequenties hiervan worden vooruitlopend op genoemde datum in beeld gebracht. Daarbij zal onder andere worden ingegaan op de positie van OZHZ in de regio en in de relatie met de gemeenten, het behoud van kwaliteit en deskundigheid bij OZHZ ten behoeve van de bedrijven die net onder de Brzo-grens zitten, varianten van verdere samenwerking tussen beide diensten en gevolgen daarvan voor het personeel en aansturingsvraagstukken daarbij, alsmede op de mogelijkheden om frictiekosten zoveel mogelijk te mitigeren in de relatie OZHZ-DCMR-PZH. Met het overhevelen van de Brzo-taken van OZHZ naar DCMR is een budget gemoeid van ongeveer € 1 mln.

Ontwikkelingen in de taakuitvoering

De Omgevingswet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn voor gemeenten, provincie en omgevingsdiensten zoals OZHZ een belangrijke stelselwijziging waarbij geldt dat processen bij gemeenten en provincies ingrijpend zullen veranderen. Het is de verwachting dat de *Omgevingswet* in 2019 in werking treedt. Regionaal loopt een project van gemeenten, gemeenschappelijke regeling en externe diensten om zich op de komst van de Omgevingswet voor te bereiden. OZHZ wil ook onder de Omgevingswet gesteld staan om zijn taken effectief en efficiënt uit te voeren en de opdrachtgevers goed te adviseren. Daartoe is in het algemeen bestuur van 24 november 2016 het toekomstbeeld geschetst waar de dienst naartoe wil werken. De scope betreft de taakvelden van OZHZ, uitgangspunt is de rol van 'first supplier'.

In de kern wil OZHZ toewerken naar een toekomstbeeld waarbij de dienst de basistaken goed en doelmatig uitvoert en, als first supplier, een betrouwbare en proactieve adviseur is van zijn opdrachtgevers op de 'eigen' onderwerpen inzake veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid. OZHZ zorgt voor een deskundige inbreng in elke fase van de beleidscyclus bij zijn opdrachtgevers. Dit betekent maatwerk en een inbreng op het juiste abstractieniveau. Ook levert de dienst ondersteuning bij de normstelling door het aanbieden van standaarden aan de opdrachtgevers en legt verbindingen tussen gemeenten, provincie en andere partijen bij gemeente overstijgend beleid. OZHZ zorgt voor eenduidige en kwalitatief goede advisering door het initiatief te nemen voor samenwerking met externe partners in het omgevingsdomein, waaronder de Veiligheidsregio en de Dienst Gezondheid en Jeugd, maar bijvoorbeeld ook Rijkswaterstaat, de Inspectie Leefomgeving en Transport en de politie. De opdrachtgevers worden hiermee maximaal gefaciliteerd. OZHZ heeft vanuit integrale belangenafweging en schaarste van beschikbare middelen oog voor alle belangen van de opdrachtgevers. In de komende periode zal OZHZ dan ook de stappen zetten om deze ambitie waar te maken. De veranderingen in de organisatie en in de sturing per 1 april 2017 faciliteren dit.

De *Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)* wordt door OZHZ actief gevolgd. Het uitgangspunt van het wetsvoorstel over dit onderwerp is dat de markt zelf de verantwoordelijkheid draagt voor de kwaliteitsborging in de bouw en dat de overheid de kaders stelt. Het wetsvoorstel in zijn huidige vorm heeft grote gevolgen voor het werk van bouwplantoetsers. Er is becijferd dat gemiddeld 60% van het werk in de fase van de vergunningaanvraag vooralsnog zal verdwijnen. Er zullen dus beduidend minder ambtenaren met een bouwtechnische achtergrond nodig zijn. Per organisatie en afhankelijk van het beschikbare beleidskader kan dit percentage overigens sterk variëren. In samenwerking met gemeenten bereidt OZHZ zich op de inwerkingtreding van de wet voor. Daarbij worden tevens contacten onderhouden met de VNG en het Rijk.

In 2017 zal een nieuwe '*Nota VTH-beleid voor gemeenten*' aan het AB worden voorgelegd. Hierin worden de beleidskaders voor de VTH-taken van gemeenten gebundeld vanuit een Wabobrede insteek. Dit sluit tevens aan bij de VTH-kwaliteitseisen die de gemeenten in 2016 in hun verordeningen hebben vastgelegd, de Landelijke handhavingstrategie en het RUN Wabo-breed voor de gebruiksfase dat vanaf 1 januari 2017 als basis dient voor de integrale uitvoering van de VTH-taken voor Alblasterdam, Dordrecht, Giessenlanden en Leerdam. De Nota VTH-beleid voor gemeenten zal de beleidskaders voor zowel Wabo-milieu als de Wabobrede taken bevatten. Dit betekent dat, met tussenkomst van het AB, aan de colleges van de gemeenten zal worden gevraagd de nota van toepassing te verklaren voor in elk geval de taken die bij OZHZ zijn belegd. Indien gewenst kan een gemeente de nota breder van toepassing verklaren. Streven is om met ingang van 1 januari 2018 conform de nota te gaan werken.

Contractrelatie met het SCD

OZHZ is voor de periode van 1 april 2014 tot 1 april 2021 een dienstverleningscontract aangegaan met het SCD inzake de ICT- en overige dienstverlening. In het contract is opgenomen dat het SCD uiterlijk 1 februari 2015 een prijsopgave doet voor de periode van 1 april 2017 tot 1 april 2019 en uiterlijk 1 februari 2017 een prijsopgave voor de periode van 1 april 2019 tot 1 april 2021. Op 26 november 2015 is het AB akkoord gegaan met het besluit van het DB van 24 september 2015 inzake de prijsopgave van de dienstverleningsovereenkomst met het SCD in de periode van 1 april 2017 – 1 april 2019, alsmede met de wijze van financiering daarvan. Hoewel deze overeenkomst nog doorloopt tot 1 april 2021 en in 2017 nog moet worden besloten over de prijsopgave voor de periode van 1 april 2019 – 1 april 2021 is in het AB op 26 november 2015 al stilgestaan bij het aflopen van de overeenkomst in 2021. Voor 30 september 2017 moet OZHZ aan SCD laten weten of de contractrelatie in principe kan worden verlengd. Het AB is van mening dat deze besluitvorming nog tijdens de thans lopende collegeperiode dient plaats te vinden. Gelet op de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 wordt dit vraagstuk daarom reeds in 2017 op de bestuurlijke agenda geplaatst. Daartoe worden de voor- en nadelen van de destijds als enige overgebleven varianten om de contractrelatie op te baseren, nl. een Europese aanbesteding of een alleenrecht, in beeld gebracht.

6. Financiële uitgangspunten van de begroting 2018

Het AB stelde op 24 november 2016 de volgende richtlijnen vast voor de begroting 2018, inclusief indexering 2017. Deze richtlijnen zijn bij het opstellen van de voorliggende begroting in acht genomen:

1. de nullijn te hanteren voor de opdrachtbudgetten en inwonerbijdrage 2017.
2. de tarieven 2017 van OZHZ niet te indexeren en het resulterende indexeringsverlies voor OZHZ (0,97%) te beschouwen als efficiency verbetering.
3. de lasten van de begroting meerjarig te corrigeren voor loonstijgingen (1,0%) en overige kosten (0,9%).
4. vooralsnog voor 2018 de nullijn te hanteren voor de tarieven van OZHZ, de opdracht budgetten, inwonerbijdrage en de lasten van de begroting. Finale besluitvorming over de indexering 2018 plaats te laten vinden bij de vaststelling van de begrotingsrichtlijnen 2019, op grond van de Septembercirculaire 2017.
5. de omslagrente voor 2017 en 2018 vast te stellen op 0,5%.
6. de verdeling van de inwonerbijdrage 2018 onder de eigenaren conform voorstel vast te stellen.
7. Het tarievenblad 2017 conform voorstel vast te stellen.

II KRITISCHE PRESTATIE-INDICATOREN

1. Algemene kentallen

Het AB heeft in de bijdrageverordening de kaders voor financiën en kwaliteit opgenomen. In de algemene prestatie indicatoren is de naleving van deze verordening opgenomen. Naast het rapporteren van (financiële) gegevens als zodanig, is ook het tijdig bespreken en tussentijds informeren en communiceren met de opdrachtgevers een belangrijke algemene prestatie indicator.

OZHZ wordt voor 85% gefinancierd op basis van geleverde producten. Met de gemeenten zijn prestatieafspraken gemaakt. OZHZ moet deze afspraken binnen een bandbreedte van 90% - 110% realiseren. Essentieel voor het behalen van de omzetdoelstelling is de productiviteit van de medewerkers. Voor een sluitende exploitatie van OZHZ is het noodzakelijk dat de productieve medewerkers voor gemiddeld 1410 uur per FTE productief zijn.

De omzet van OZHZ is per taakveld in verschillende mate variabel. Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Voor de adviestaken geldt dat er tot dusver geen sprake is van enige verplichting voor gemeenten om opdrachten bij OZHZ neer te leggen. Tegen deze achtergrond hanteert OZHZ de doelstelling van een gemiddelde flexibele schil van 15%.

Het aandeel overhead (ondersteuning en management) wordt begrensd op 27,3% van de totale formatie, inclusief de capaciteit van de flexibele schil (Bedrijfsplan OZHZ).

Speerpunt	Prestatie indicator
Taakuitvoering vindt plaats binnen de door het AB gestelde kaders voor financiën en kwaliteit (bijdrageverordening)	Taakuitvoering van OZHZ voldoet aan de VTH-kwaliteitseisen. Producten en prestaties worden gerealiseerd binnen een bandbreedte van 90-110% van het jaarprogramma. Volumeafspraken voor de uitvoering van de wettelijke en additionele wettelijke taken voldoen aan de afgesproken bandbreedten.
Opdrachtgevers worden actief geïnformeerd.	2 maal per jaar voortgang- en 1 maal per jaar jaarrapportages conform planning in jaarprogramma
Periodiek overleg met de opdrachtgever	1 maal per maand vindt gesprek met de gedeputeerde plaats 2 maal per jaar met wethouders 1 maal per 4 maanden ambtelijk MARAP-overleg
Productiviteit	Het aantal productieve uren per FTE bedraagt 1410 uur.
Flexibele schil	Het aandeel uren inhuur ten opzichte van het totaal aantal uren is gemiddeld 15%
Aandeel overhead	Het aandeel uren overhead ten opzichte van het totaal aantal uren is genormeerd op 27,3%
Ziekteverzuim	OZHZ hanteert een norm van 5% voor ziekteverzuim.

2. Vergunningen en meldingen

Vergunningaanvragen moeten binnen wettelijke termijnen worden afgehandeld en meldingen moeten beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. De door de burgers en bedrijven ingediende documenten worden getoetst en leiden bij volledigheid en juistheid tot een bevestigingsbrief of een beschikking.

Speerpunt	Prestatie indicator
Tijdige en geïntegreerde vergunningen	<p><u>Regulier</u>: 99% van de reguliere vergunningen dient binnen de wettelijke termijn verleend te zijn.</p> <p><u>Uitgebreid</u>: 95% van de uitgebreide vergunningen dient binnen de wettelijke termijn verleend te zijn. Bij wettelijke termijn moet gedacht worden aan de mogelijkheden die de wet biedt, dus inclusief mogelijke verlenging.</p>
Risicobeheersing	<p>99% van de besluiten wordt niet vernietigd dan wel krijgt positief advies bij de rechtbank/Raad van State dan wel de bezwaarschriftencommissie.</p> <p>80% van de zaken die bij Awb-commissie, Rechtbank en Raad van State worden behandeld blijft in stand.</p>
Dienstbaarheid	Klanttevredenheid: Het gemiddelde van het Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) is minimaal een 7.

3. Toezicht en handhaving

OZHZ houdt toezicht en treedt zo nodig handhavend. Bij toezicht wordt informatie verzameld en een oordeel gevormd of een activiteit voldoet aan de in de vergunning opgenomen voorschriften of in algemene regels gestelde eisen. Onder handhaving wordt verstaan het opleggen van sancties (bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk) indien uit het toezicht blijkt dat niet aan de gestelde eisen wordt voldaan. Voor zowel de provincie als gemeenten worden de volgende definities voor toezichtdichtheid (TD) en naleefgedrag (NA) gehanteerd:

"Toezichtdichtheid is het percentage uitgevoerde preventieve controles in een verslagperiode t.o.v. het aantal geplande controles in het jaarprogramma."

"Naleving-actueel als het aantal beoordelingspunten dat in orde is t.o.v. het aantal gecontroleerde beoordelingspunten aan het einde van een verslagperiode."

"Naleving-initieel het aantal uitgevoerde initiële periodieke milieucontroles zonder overtredingen t.o.v. het aantal uitgevoerde initiële periodieke milieucontroles aan het einde van een verslagperiode."

Speerpunt	Prestatie indicator
Betrouwbaarheid Provincie	<u>Provincie Grijs:</u> TD = 100% NA-actueel >= 90%
	<u>Provincie Groen:</u> TD = 100% NA-actueel >= 90%
	<u>Provincie Bouw en sloop:</u> Geen norm afgesproken voor NA
Betrouwbaarheid Gemeenten	<u>Gemeenten RUN periodiek toezicht:</u> Norm TD = 100% Norm NA-actueel >= 90% Norm NA-initieel >= 60%
	<u>Gemeenten integraal toezicht:</u> Deze werkzaamheden worden uitgevoerd voor de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Giessenlanden en Leerdam Norm TD = 100%, geen norm afgesproken voor NA
	<u>Toezicht bouw en sloop:</u> Deze werkzaamheden worden uitgevoerd voor de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Giessenlanden en Leerdam. Norm NA-initieel = 70%
	Voor de bouw- en sloopfase is geen kpi TD vastgesteld. Afhankelijk van het soort bouw- of sloopplan geeft het beleid aan of toezicht noodzakelijk is.
Risicobeheersing	80% van de zaken die bij de Awb/bezwarencommissie, rechtbank en Raad van State worden behandeld blijft in stand.

4. Expertise en advies

OZHZ levert expertise op het gebied van geluid, lucht, bodem en externe veiligheid aan haar opdrachtgevers voor het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Om de kwaliteit van de producten, waarvoor geen wettelijke termijn bestaat en ook een rechtstreekse toets bij de rechter niet van toepassing is, te beoordelen is een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) de meest geëigende aanpak. Voor adviestaken worden continue klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd met behulp van projectevaluaties.

Voor de beoordelingen en beschikkingen bodem wordt periodiek een KTO uitgevoerd omdat bij deze taak sprake is van een relatief kleine klantenkring. Hierover wordt in het jaarverslag (en niet in de tussentijdse rapportages) gerapporteerd.

Speerpunt	Prestatie-indicator
Adviestaken	
Inhoudelijke kwaliteit adviezen	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit Klanttevredenheidsonderzoek
Verhouding prijs/kwaliteit	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit Klanttevredenheidsonderzoek
Communicatie	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit Klanttevredenheidsonderzoek
Planning	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit Klanttevredenheidsonderzoek
Beoordeling en beschikking bodem	
Tijdigheid	Minimaal 90% van de producten wordt afgerond binnen de termijn.
Risicobeheersing	99% van de besluiten wordt niet vernietigd dan wel krijgt positief advies bij de rechtbank/Raad van State dan wel de bezwaarschriftencommissie. 80% van de zaken die bij Awb-commissie, Rechtbank en Raad van State worden behandeld blijft in stand.
Klanttevredenheid	Minimaal 90% van de respondenten is tevreden of neutraal over: - de bereikbaarheid van medewerkers - deskundigheid van medewerkers - de begrijpelijkheid van de beoordelingsbrieven en beschikkingen

III FINANCIEN

1. Algemeen

De ontwerpbegroting 2018 is gebaseerd op de uitgangspunten van de door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Zuid-Holland Zuid en gedeputeerde staten van Zuid-Holland vastgestelde bedrijfsplan OZHZ en de vastgestelde begrotingsrichtlijnen 2018 (zie I, paragraaf 6). De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de begroting 2017 zijn: de jaarprogramma's 2017 van de individuele opdrachtgevers, de loon- en prijsindex 2017 en de structurele doorwerking van de jaarrekening 2016.

De begroting 2018 is structureel in evenwicht. Er is echter sprake van een aantal veelal (exogene) majeure ontwikkelingen met financiële consequenties. Voorbeelden zijn de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en de gemeentelijke herindelingen. OZHZ monitort de ontwikkelingen nauwlettend, probeert daarbij zo goed mogelijk de financiële effecten en beheersmaatregelen in beeld te brengen. In de paragraaf weerstandsvermogen (IV, 2) wordt uitgebreid ingegaan op mogelijke impact, kans en beheersmaatregelen. Onderstaand het meerjarige begrotingsbeeld, met vervolgens de toelichting per begrotingspost.

meerjarenbegroting OZHZ	2017 (P)	2018	2019	2020	2021
INWONERBIJDRAGE	2.029.000	2.029.000	2.029.000	2.029.000	2.029.000
WETTELIJKE TAKEN MILIEU/BOUW	18.175.350	18.500.674	18.351.569	18.180.160	18.013.035
ADVIEZEN EN PROJECTEN	2.306.915	2.306.915	2.306.915	2.306.915	2.306.915
SUBSIDIES	220.000	220.000	220.000	220.000	220.000
OVERIG	83.000	83.000	83.000	83.000	83.000
Totale BATEN	22.814.265	23.139.589	22.990.484	22.819.075	22.651.950
PERONEELSKOSTEN	18.495.604	18.736.972	18.614.358	18.444.662	18.279.209
KAPITAALLASTEN	220.000	220.000	220.000	220.000	220.000
ONDERSTEUNING SCD	1.686.249	1.559.664	1.559.664	1.559.664	1.559.664
HUISVESTING	513.775	524.241	499.241	499.241	499.241
OV. BEDRIJFSKOSTEN	1.130.234	1.029.950	1.029.950	1.029.950	1.029.950
ADD. PRODUCTIEKOSTEN	540.290	837.396	837.396	837.396	837.396
ONVOORZIEN	228.113	231.366	229.875	228.161	226.490
Totale LASTEN	22.814.265	23.139.589	22.990.484	22.819.075	22.651.950
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-	-	-	-

2. Baten¹

Inwonerbijdrage (€ 2,0 mln.)

De inwonerbijdrage is een lumpsumbudget en kan worden beschouwd als een algemeen dekkingsmiddel. De inwonerbijdrage heeft een omvang van € 2,0 mln. Vanuit de inwonerbijdrage worden gedekt:

- kosten voor instandhouding van het bestuur en bedrijfsvoering van de dienst (€ 1,2 mln.);
- de taken en werkzaamheden van inspecteurs, vergunningverleners en adviseurs, die indirect ten goede komen aan alle opdrachtgevers en producten, zoals relatiebeheer, kwaliteitszorg, innovatie, databeheer, informatievoorziening (€ 627.000);
- De regionale uitvoering van de wachtdienst (€ 200.000).

Wettelijke taken (€ 18,5 mln.)

De wettelijke taken Milieu omvatten producten en prestaties, die per kwartaal op voorschotbasis bij de opdrachtgevers (gemeenten en provincie) in rekening worden gebracht en jaarlijks achteraf worden na gecalculeerd aan de hand van de geleverde prestatie/producten. De wettelijke taken Bouw- en Woningtoezicht worden eveneens op voorschotbasis bij de opdrachtgevers in rekening gebracht. Het betreft de gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Giessenlanden en Leerdam.

Per 1 oktober 2015 voert OZHZ de bouwtaken uit voor de gemeente Giessenlanden. Met de gemeente is een vaste budgetafsprake gemaakt tijdens de overgangperiode van drie jaar.

De omzetramingen Milieu en Bouw zijn gebaseerd op de meest recente informatie die in dit kader is verkregen van de opdrachtgevers. Het kader daarbij is het bestuurlijk vastgestelde regionale uitvoeringsniveau en voor Dordrecht het vernieuwend toezicht. Meerjarig verwacht OZHZ dat de omzet bouwtaken van de huidige opdrachtgevers gaat teruglopen ten gevolge van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. In de begroting is vanaf 2018 voor de bouwtaken uitgegaan van een maximaal bezuinigingsscenario (8% in 4 jaar) dat mogelijk is in de bijdrageverordening, zonder frictievergoeding.

De wettelijke taken zijn voor 2018 ca. € 0,4 mln. hoger dan 2017, dit betreft hoofdzakelijk de extra structurele bijdrage van de Provincie Zuid-Holland voor de nieuwe wet natuurbescherming.

De overheveling van BRZO taken naar DCMR is nog niet verwerkt in de begroting. De consequenties worden momenteel in beeld gebracht. Met de overheveling is een bedrag gemoeid van circa € 1 mln.

Adviestaken (€ 2,3 mln.)

Opdrachtgevers verstrekken op basis van een offerte of programma een opdracht voor een specifiek advies of onderzoek. Ook kan er sprake zijn van detachering van personeel bij opdrachtgevers. Afrekening vindt plaats op basis van gerealiseerde uren of een vaste offerteprijs. Bij omvangrijke opdrachten wordt met termijnbetalingen gewerkt. Vanuit het oogpunt van voorzichtigheid is de raming vergelijkbaar met het begrotingsjaar 2017.

Subsidies (€ 220.000)

De subsidiebatens betreffen het programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV). OZHZ krijgt hiervoor jaarlijks een beschikking. In de begroting wordt uitgegaan van continuering van de subsidie opbrengsten. Indien de subsidiebatens dalen, dan zal de inhuur van de flexibele schil evenredig dalen.

Overige baten (€ 83.000)

De overige baten bestaat voornamelijk uit het beheer van Squit XO voor de Drechtsteden (€ 80.000) en personele inhoudingen. De overige baten hebben een structureel karakter, tegenover de baten staan directe kosten.

---

¹ Bijlage 1 bevat een nadere uitsplitsing van de budgetten per opdrachtgever.

3. Lasten

Personeelskosten (€ 18,7 mln.)

De personeelskosten zijn gebaseerd op de formatie van OZHZ van 197 FTE. De salarislasten zijn op werkelijke schaal berekend. Daarbij is rekening gehouden met schaafrictie, individuele rechten, pensionering en cao wijzigingen. De personeelskosten zijn in 2018 hoger door de schaafrictie vanwege de doorontwikkeling van OZHZ (zie ook IV, paragraaf 5.1).

De totale personele lasten in 2018 zijn geraamd op € 18,7 mln. Daarvan heeft € 3,0 mln. betrekking op inhuur van de vacatureruimte en de zogenaamde flexibele schil (in totaal ca. 34 FTE). De personele lasten dalen meerjarig ten gevolge van bezuinigingen.

Kapitaallasten (€ 220.000)

OZHZ heeft in 2015 een als gevolg van nieuwe huisvesting en ICT voorzieningen investeringen gedaan. De kapitaallasten zijn voor 2018, bedraagt de afschrijvingen hierop en eventuele vervangingsinvesteringen. Er worden in 2018 geen nieuwe investeringen verwacht.

Ondersteuning SCD (€ 1,6 mln.)

De kosten SCD zijn gedaald vanwege de beëindiging van dienstverlening op het gebied van financiën. Per 1 januari 2017 is de financiële administratie in eigen beheer. Onderstaande dienstverlening neemt OZHZ af bij het SCD:

ICT en telefonie (€ 1,2 mln.)

De basiskosten voor de vaste ICT en telefoniedienstverlening door het SCD bedragen € 1,2 mln. per jaar voor de periode 2017-2019. In september 2017 komt het SCD met een geactualiseerde prijsstelling voor de periode vanaf 1 april 2019 tot 1 april 2021.

P&O (€ 254.000)

OZHZ is voor de periode van 1 april 2014 tot 1 april 2021 een dienstverleningscontract aangegaan met het SCD inzake de personele en overige dienstverlening. De belangrijkste onderdelen van de personele dienstverlening zijn de p-administratie advisering. In september 2017 komt het SCD met een geactualiseerde prijsstelling voor de periode vanaf 1 april 2019 tot 1 april 2021.

Overige dienstverlening (€ 64.000)

De overige dienstverlening omvat dienstverleningscontracten hoofdzakelijk op het gebied van inkoop advies, het JKC en de inkoop van verzekeringen. De continuering hiervan zal meegenomen worden met de besluitvorming omtrent ICT dienstverlening.

Huisvesting (€ 524.000)

OZHZ is gevestigd in het pand Post120 in Dordrecht. De huurkosten worden doorbelast door de verhuurder op basis van de getekende huurovereenkomst. De huisvestingskosten zijn opgebouwd uit de kale huurprijs en servicekosten en worden jaarlijks geïndexeerd. De huisvestingslasten zijn vanaf 2016 substantieel gedaald door efficiënter ruimtegebruik en een meer marktconforme huurprijs van de nieuwe huisvesting.

Naast het hoofdpand neemt OZHZ ook werkplekken af bij de gemeente Gessenlanden, conform afspraken bij de overgang van de BWT-taken. In totaal zijn de kosten hiervan in 2018 € 25.000. Na de "lumpsum periode" worden met de gemeente nadere afspraken gemaakt over de continuering.

Overige bedrijfslasten (€ 1,0 mln.)

De overige bedrijfslasten betreffen onder meer, print- en drukkosten, bedrijfsgezondheidszorg, kwaliteitszorg, externe advieskosten en telefoonkosten. De grootste onderdelen binnen deze begrotingspost zijn de softwarelicenties (€ 428.000) en de facilitaire kosten (€ 150.000). Het niveau van de kosten is over de jaren stabiel. De kosten zijn gedaald vanwege de besparing op facilitaire kosten en de lagere kosten voor het geïntegreerde financiële systeem.

Additionele productkosten (€ 837.000)

Binnen deze begrotingspost zijn de additionele productkosten verantwoord voor de uitvoering van taken van OZHZ. Daarbij gaat het om kosten die worden gemaakt door OZHZ en vervolgens één op één worden doorbelast aan de opdrachtgevers. Tegenover de additionele productiekosten staat dus een overeenkomstige omzet.

Ook het materiële budget van de provincie Zuid-Holland voor het uitvoeren van de provinciale taken is binnen deze begrotingspost verantwoord. Doordat de kapitaalgoederen bij de vorming van OZHZ "om niet" zijn overgenomen, worden er geen kapitaallasten geboekt ten laste van het materieel budget PZH. Op termijn verandert dit, wanneer OZHZ vervangingsinvesteringen moet doen op de overgedragen kapitaalgoederen.

Onvoorzien (€ 231.000)

De post onvoorzien is onderdeel van het weerstandsvermogen en bedraagt ca. 1% van de omzet.

4. Resultaatbestemming

Het verwachte resultaat is de meerjarenbegroting voor begrotingsjaar 2018 is nihil.

Primair zal een eventueel resultaat worden ingezet om risico's af te dekken en het weerstandsreserve op niveau te houden. Eventueel dan resterende resultaten zullen worden uitgekeerd aan de deelnemers.

Incidentele tegenvallers zullen voor zover mogelijk worden gedekt uit de weerstandscapaciteit in de lopende exploitatie en de daarvoor beschikbare bestemmingsreserves. Wanneer deze niet toereikend zijn zal de weerstandsreserve worden aangesproken. Indien het noodzakelijk is geweest in een jaar de weerstandsreserve te onttrekken zullen incidentele meevallers in de jaren daaropvolgend primair worden ingezet om de weerstandsreserve weer aan te vullen tot het gewenste niveau.

IV VERPLICHTE PARAGRAFEN

1. Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording staat dat in de Programmabegroting in elk geval de navolgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

1. lokale heffingen;
2. weerstandsvermogen en risicobeheersing;
3. onderhoud kapitaalgoederen;
4. financiering;
5. bedrijfsvoering;
6. verbonden partijen;
7. grondbeleid.

De paragrafen “1. lokale heffingen”, “6. verbonden partijen” en “7. grondbeleid” zijn niet op OZHZ van toepassing, omdat OZHZ niet wordt gefinancierd door heffingen, niet participeert in verbonden partijen en geen gronden in bezit heeft. In bijlage 2 heeft OZHZ een tabel voor de paragraaf verbonden partijen van de deelnemers opgenomen. De overige paragrafen zijn hieronder toegelicht.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de meerjarenbegroting is en geeft inzicht in de financiële draagkracht van OZHZ indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Een exact sluitende meerjarenbegroting zonder toereikende buffer betekent dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen om alsnog een structureel sluitende begroting te houden. In dat geval staat het beleid van OZHZ ook direct onder druk. Daarom heeft OZHZ op elk moment voldoende weerstandscapaciteit nodig.

2.1 Risicobeheersing

De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is een regionaal samenwerkingsverband van gemeenten en provincie Zuid-Holland (PZH). Doel is een efficiënte en effectieve uitvoering van wettelijke taken op het gebied van milieu. Voor een aantal eigenaren voert OZHZ ook het bouw en woningtoezicht uit. Daarbij is het van belang om inzicht te hebben in de risico's die zich kunnen voordoen bij de uitvoering van de taken, de oorzaken op te sporen en passende maatregelen te treffen.

Een goede sturing op en beheersing van risico's draagt bij aan het vertrouwen dat OZHZ aan de eigenaren biedt. Deze krijgen meer inzicht en vertrouwen omtrent de wijze waarop doelen worden gerealiseerd en er bestaat transparantie over de risico's die worden gelopen, de maatregelen die hier betrekking op hebben en de verantwoording hierover. De doelstellingen van ons risicomanagement zijn:

- Meer inzicht krijgen in de (strategische) risico's die onze organisatie loopt bij het behalen van onze doelstellingen en de afspraken die wij daarover met onze eigenaren hebben gemaakt.
- Verminderen van het negatieve effect van risico's in het behalen van onze doelen.
- Het verbeteren van de interne beheersing en het borgen daarvan in onze bedrijfsprocessen.
- Een goede onderbouwing van de berekening van ons weerstandsvermogen.

Op dit moment beschikt OZHZ nog niet over een actueel kader voor risicomanagement. Dit zegt niets over de daadwerkelijke beheersing van de risico's. Dit is voor een groot deel ingebed in de inrichting van de reguliere bedrijfsprocessen. Bestuurlijk wordt periodiek gerapporteerd over de ontwikkeling van de risico's, de financiële impact en het weerstandsvermogen. De afgelopen jaren is een duidelijke verbetering gerealiseerd. Risicobeheersing is nu een regulier onderdeel van de P&C cyclus.

Het actuele kader risicomanagement zal voor de zomer 2017 aan het bestuur worden voorgelegd.

2.2 Begripsbepaling en wettelijk kader

Deze huidige economische ontwikkelingen versterken het belang van een goede interne financiële beheersing. Dit is nodig om uiteindelijk met minder middelen en zonder al te grote risico's de organisatiedoelen met een structureel sluitende financiële begroting effectief, efficiënt en rechtmatig te bereiken. Een publieke organisatie heeft als opdracht de doelen te bereiken die door haar bestuur worden opgesteld. Aan het bereiken van deze doelen zijn risico's verbonden die beheerst moeten worden. Als desbetreffende organisatie hierbij de kansen zoveel mogelijk wil benutten én de risico's die de realisatie van deze doelen belemmeren zoveel mogelijk wil beheersen, wordt toepassing van het instrument integraal **risicomanagement** in relatie tot de doelen onontbeerlijk. Integraal risicomanagement wil zeggen dat vanuit een weloverwogen beleid continue, organisatiebrede en systematisch risico's worden geïdentificeerd, geanalyseerd en gekwantificeerd. Vervolgens worden er **risicobeheersmaatregelen** getroffen.

Het structureel op orde hebben van de financiële positie van OZHZ vereist enerzijds een financieel sluitende (meerjaren)begroting gebaseerd op betrouwbare realistische ramingen. Anderzijds dient OZHZ een ruim voldoende **weerstandsvormogen ratio** te streven.

Dit houdt in dat de gemeente altijd voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar moet hebben om de significante resterende risico's op te kunnen vangen die niet met risicomanagement zijn afgedekt (voortaan: kortweg resterende risico's genoemd). Deze risico's bepalen de benodigde weerstandscapaciteit. Daar staat de beschikbare weerstandscapaciteit tegenover.

Door als onderdeel van het risicomanagement voldoende aandacht aan het **weerstandsvormogen** te geven, kan worden voorkomen dat elke onvoorziene substantiële financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen om alsnog een structureel sluitende begroting te krijgen. Het weerstandsvormogen fungeert als buffer tegen substantiële onvoorziene financiële tegenvallers. Het evenwicht tussen deze buffer (beschikbare weerstandscapaciteit) en deze resterende risico's (benodigde weerstandscapaciteit) dient dynamisch beheerst te worden.

Op 24 november 2016 heeft het AB de gewijzigde financiële verordening vastgesteld, gelet op artikel 216 van de Provinciewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV).

Artikel 10 van de financiële verordening schrijft voor dat het DB eens per 4 jaar een nota weerstandsvormogen en risicomanagement aanbiedt aan het AB. Het relevante kader wordt primair gevormd door artikel 42 tot en met 44 van het BBV. Daarnaast heeft de commissie BBV via notities, stellige uitspraken, richtlijnen en antwoorden op vragen het kader verder uitgewerkt.

2.3 Relatie weerstandsvormogen en risicomanagement

Het structureel op orde hebben van de financiële positie van de organisatie vereist een financieel sluitende (meerjaren)begroting, gebaseerd op betrouwbare financiële ramingen. Anderzijds streeft OZHZ een voldoende omvang van het weerstandsvormogen na. Dit houdt in dat altijd voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar is om de financiële risico's op te kunnen vangen die niet door het risicomanagement zijn afgedekt. Daarmee kan worden voorkomen dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen om alsnog een structureel sluitende begroting te krijgen.

Het weerstandsvormogen fungeert dus als buffer voor substantiële onvoorziene financiële tegenvallers.

Hoe groot die buffer op dat moment moet zijn, is dynamisch en dus afhankelijk van de resterende risico's dat de organisatie op dat (rapport)moment loopt.

Risico's kunnen door getroffen beheersmaatregelen in het kader van risicomanagement worden afgedekt. De niet afgedekte risico's worden zo veel mogelijk financieel gewaardeerd (uitgedrukt in kans x financiële impact) en gerelateerd aan een benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit kent structurele en incidentele componenten die direct of latent beschikbaar (kunnen) zijn.

Onder de resterende risico's in het kader van de benodigde weerstandscapaciteit worden verstaan: de risico's die:

- niet (voldoende) zijn of kunnen worden afgedekt door beheersmaatregelen (AO/IC, bedrijfsmatige sturing etc.) of overige activiteiten (verzekering, voorzieningen etc.) in het kader van risicomanagement;
- niet of nauwelijks beïnvloedbaar zijn en hoofdzakelijk tot de externe risico's behoren;
- voornamelijk een incidenteel karakter hebben en dus niet behoren tot de reguliere terugkerende risico's;
- een positief of negatief effect kunnen hebben op de doelen of de financiële positie;
- waarvan de omvang onzeker is en niet redelijkerwijs goed te kwantificeren is;
- in relatie tot de financiële positie van materiële betekenis zijn;
- zich in het verantwoordings-/begrotingsjaar (moment van rapportage) of 3 jaren daarna kunnen voordoen.

2.4 Benodigde weerstandscapaciteit OZHZ

De weerstandscapaciteit van OZHZ bestaat uit de algemene reserve en het budget onvoorzien. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. Uitgangspunt is dat de structurele begroting van OZHZ sluitend is. Echter, als OZHZ geconfronteerd wordt met incidentele uitgaven die leiden tot een nadelig exploitatieresultaat, dan wordt dit additionele nadelige resultaat ten laste gebracht van de deelnemers in de GR OZHZ. De exacte wijze waarop dit gebeurt, is vastgelegd in de bijdrageverordening.

Op grond van de risicoclassificatie is bij de vorming van OZHZ de gewenste weerstandscapaciteit bepaald op 5% van de structurele omzet. Hierna vindt een verdere uitwerking plaats van het risicoprofiel. Deze bevat per risico:

- Een algemene omschrijving;
- Het effect;
- De impact;
- De waarschijnlijkheid;
- De financiële bandbreedte van het risico;
- De beheersmaatregelen;
- De benodigde weerstandscapaciteit.

De totale benodigde weerstandscapaciteit wordt vervolgens gerelateerd aan de huidige norm van 5% en de verwachte meerjarige ontwikkeling.

	Categorie	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Beheersmaatregel	Bandbreedte Risico (min - max)	Benodigde weerstand capaciteit
1	Wettelijke taken	Bezuinigingen	Schaalnadeel	Groot	Medium	Bijdrageverordening (frictiekostenregeling) Regionaal uitvoeringsniveau Flexibele schil	€ 76.000 - € 152.000	€ 76.000
2	Privatisering bouwtaken (Wkb)	Privatisering	Schaalnadeel	Groot	Hoog	Frictiekostenregeling Flexibele schil Uitbreiding BWT taken	€ 440.000 - € 665.000	€ 440.000
3	Overige omzet (offerte en subsidies)	Bezuiniging	Schaalnadeel	Medium	Hoog	Flexibele schil	€ 195.000 - € 295.000	€ 195.000
4	Gemeentelijke herindeling Vijfheerenlanden	Uittreding	Schaalnadeel	Groot	Zeer hoog	Frictieregeling GR Separate bestuurlijke besluitvorming Flexibele schil	pm	pm
5	Overdracht Brzo taken	Overheveling Brzo taken	Schaalnadeel	Groot	Zeer hoog	Frictieregeling GR Flexibele schil	€ 425.000 - € 565.000	€ 425.000
6	Onderhanden werk	Afboeking projecten	Exploitatieverlies	Medium	Klein	Periodieke analyse OHW	€ 62.000- € 123.000	€ 62.000
7	Ziekteverzuim	Hoger dan norm 5%	Productiviteitsverlies	Groot	Hoog	Verzuimbeleid	€ 155.000 € 235.000	€ 155.000
8	Omgevingswet	Omzetsdaling	Schaalnadeel	pm	Pm	Frictieregeling GR Flexibele schil	pm	Pm
	Benodigde weerstandscapaciteit						€ 1.353.000 € 2.035.000	€ 1.353.000

Waarschijnlijkheid

<i>Zeer hoog</i>	<i>Kans > 75%</i>
<i>Hoog</i>	<i>Kans > 50% en < 75%</i>
<i>Medium</i>	<i>Kans > 25% en < 50%</i>
<i>Laag</i>	<i>Kans < 25%</i>

Impact

<i>Groot</i>	<i>financieel risico > € 200.000</i>
<i>Medium</i>	<i>financieel risico > € 100.000 en < € 200.000</i>
<i>Klein</i>	<i>financieel risico < € 100.000</i>

1. Bezuiniging wettelijke taken en inwonerbijdrage

Met de uitvoering van wettelijke taken en inwonerbijdrage is een budget van circa € 20,2 mln. gemeoid. De uitvoering staat onder druk van met name de rijksbrede bezuinigingen. Gegeven de zienswijzen van de opdrachtgevers bij eerdere begrotingen is de kans op bezuinigingen medium (25%-50%). Door onderstaande beheersmaatregelen is de financiële impact medium (€ 76.000 – € 152.000). Daarbij is ervan uitgegaan dat het effect gedurende een periode van 2 jaar kan worden gedekt uit het weerstandsvermogen.

Beheersmaatregelen

- Het bestuur heeft in 2012 een minimaal regionaal kwaliteitsniveau (RUN) vastgesteld voor de uitvoering van milieutaken. Daarmee is een zekere mate van continuïteit gewaarborgd.
- PZH heeft in dit kader de nota VTH vastgesteld.
- Daarnaast zijn in de bijdrageverordening bepalingen opgenomen ten aanzien van de meerjarige budgetten. Opdrachtgevers die individueel meer willen bezuinigen dan de norm van 2,5% per jaar of 8% in vier jaar, dienen een frictievergoeding te betalen.
- Het capaciteitsbeleid van OZHZ (zie 5.1 Personeel & Organisatie). Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Doelstelling is om 85% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie. Voor het restant wordt de zogenaamde “flexibele schil” ingezet.
- Structurele effecten worden opgevangen in het tarief.

Benodigde weerstandscapaciteit

Vanwege bovengenoemde beheersmaatregelen beperkt de benodigde weerstandscapaciteit zich tot de schaalnadelen, in geval van bezuinigingen. Inschatting is een bedrag van circa € 76.000.

2. Privatisering bouwplantoetsing en toezicht

OZHZ voert thans voor 4 gemeenten en PZH taken uit binnen het brede omgevingsdomein van de Wabo. Voor de bouwtaken wordt er vooralsnog uitgegaan dat gefaseerd een deel van de taken zal worden overgedragen aan de markt conform het huidige wetsvoorstel *Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)*. In het AB van 26 november 2014 zijn de eerste contouren van de effecten voor OZHZ geschetst. Inschatting is dat de Wkb voor OZHZ leidt tot een omzetsderving van maximaal € 1.200.000 per jaar. De kans op de deze ontwikkeling is groot (50%-75%), de financiële impact is ook groot (€ 440.000 - € 665.000), gerekend over een periode van 2 jaar. Het Wkb risico raakt de hele dienst en daarmee alle eigenaren. Over de verdeling van het risico geeft de bijdrageverordening geen precieze afbakening. In beginsel is de frictievergoeding van toepassing bij individuele bezuinigingen groter dan 2,5% per jaar en 8% over een periode van 4 jaar. Uitzondering vormen bezuinigingen naar aanleiding van veranderingen in nationale of Europese wetgeving. Indien het algemeen bestuur besluit dat er sprake is van een collectieve bezuiniging, brengt de Omgevingsdienst in beeld wat het effect is op het uitvoeringsniveau en de meerjarenbegroting en wat de reële frictiekosten zijn. Hiertoe wordt alsdan een financieel dekkingsvoorstel voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Aangezien er sprake is van een ontwikkeling in de nationale wetgeving, zou de redenatie kunnen opgaan dat sprake is van een collectieve bezuiniging. In dat geval komen de werkelijke netto frictiekosten voor rekening van alle eigenaren. Argumentatie voor het collectief delen van het risico is dat OZHZ geen afzonderlijke bedrijfsvoeringen heeft ingericht rondom milieu en bouw. Alle eigenaren profiteren derhalve van taakuitbreidingen in het verleden en toekomst. Daarentegen delen ze in het risico. Een eventueel negatief exploitatieresultaat komt ten laste van alle eigenaren, in beginsel naar rato van hun budgettaire inbreng². Overigens kan het algemeen

² Bedrijfsplan OZHZ, eindversie 17 juni 2010

bestuur afwijkend beslissen over de verdeling van een (negatief) resultaat en daarmee dus expliciet over de verdeling van een risico. Daar tegenover staat de redenatie dat sprake is van een individuele verandering in de wetgeving en dat daarmee sprake is van een individuele taakstelling. In dat geval betalen de desbetreffende bouw-gemeenten een standaard frictievergoeding (3 maal jaaromzet) over het "te veel" bezuinigde bedrag. Het saldo tussen de frictievergoeding en de werkelijke frictiekosten komt dan ten nadeel/gunste van het resultaat dat vervolgens door het algemeen bestuur wordt bestemd.

De bijdrageverordening is derhalve niet eenduidig over de verdeling van het Wkb risico. OZHZ zal derhalve de risicoverdeling bestuurlijk agenderen op het moment dat meer duidelijkheid is over het effect. Dit ook vanuit het gegeven dat het algemeen bestuur uiteindelijk besluit over de resultaatverdeling en daarmee impliciet over de risicoverdeling.

Beheersmaatregelen

- Het capaciteitsbeleid van OZHZ (zie hoofdstuk 5.1). Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Doelstelling is om 85% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie. Voor het restant wordt de zogenaamde "flexibele schil" ingezet.
- Daarnaast zijn in de bijdrageverordening bepalingen opgenomen ten aanzien van de meerjarige budgetten. Opdrachtgevers die individueel meer willen bezuinigen dan de norm van 2,5% per jaar of 8% in vier jaar, dienen een frictievergoeding te betalen.
- Bij de overdracht van BWT taken van Alblisserdam en Leerdam naar OZHZ is een bepaalde omvang gegarandeerd budget afgesproken.
- Verdere uitbreiding van de BWT-taken verkleint het risico voor OZHZ. Al naar gelang de specifieke situatie (met name de flexibele schil die overkomt) worden afspraken op maat gemaakt inzake het Wkb risico.
- In geval van frictiekosten zal OZHZ een financieel dekkingsvoorstel indienen bij het AB.

Benodigde weerstandscapaciteit

De uiteindelijke financiële opgave is sterk afhankelijk van de mate waarin het lagere volume aan taken kan worden opgevangen door het terugbrengen van de flexibele schil en/of overige uitbreiding van BWT-taken. Door de afbouw van de flexibele schil is de verwachting dat per saldo het financiële nadeel circa € 220.000- € 323.000 per jaar zal zijn. De financiële impact is derhalve groot. Daarbij is ervan uitgegaan dat het effect gedurende een periode van 2 jaar kan worden gedekt uit het weerstandsvermogen..

Inschatting van het benodigde weerstandsvermogen is een bedrag van circa € 440.000.

3. Overige omzet

De overige taken betreffen onder meer de offertetaken en subsidies. Met de uitvoering is een budget van circa € 2,6 mln. per jaar gemoeid. Gegeven de rijks brede bezuinigingen is de kans op bezuinigingen hoog (50%-75%). Gerekend over een periode van 2 jaar wordt de financiële impact ingeschat op groot (€ 195.000 - € 295.000).

Beheersmaatregelen

Voor de adviestaken (veelal op het gebied van de afdeling Expertise en Advies) geldt dat er tot nu toe geen sprake is van enige verplichting naar gemeenten om werk bij OZHZ neer te leggen. Voor de taken op het gebied van Expertise en Advies geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Doelstelling is om 85% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie. Voor het restant wordt de zogenaamde "flexibele schil" ingezet. Daarmee kan flexibel worden ingespeeld op omzetfluctuaties.

Benodigde weerstandscapaciteit

Vanwege bovengenoemde beheersmaatregelen beperkt de benodigde weerstandscapaciteit zich tot de schaalnadelen, in geval van bezuinigingen. Inschatting is een bedrag van circa € 195.000.

4. Gemeentelijke herindeling Vijfheerenlanden

De deelnemers Leerdam en Zederik hebben besloten tot een bestuurlijke fusie waarbij ook de gemeente Vianen (provincie Utrecht) is betrokken. Conform het herindelingsontwerp ligt de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden in de provincie Utrecht. In dat geval treden Leerdam en Zederik uit de gemeenschappelijke regeling van OZHZ.

Het dagelijks en algemeen bestuur besloten in november 2016 een zienswijze in te dienen op het herindelingsontwerp van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. In de zienswijze wordt de hoop uitgesproken dat de nieuwe fusiegemeente onderdeel blijft uitmaken van Zuid-Holland, en daarmee van de regio Zuid-Holland Zuid. Daarnaast zijn opmerkingen gemaakt over het proces van herindeling, de inhoud en frictiekosten.

Eerder was al uitgesproken dat OZHZ optimaal zal meewerken aan kostenreductie voor de toetreders, maar ook dat de taken die OZHZ thans uitvoert voor Leerdam en Zederik niet budgetneutraal aan de gemeenschappelijke regeling kunnen worden onttrokken. De achterblijvende deelnemers mogen immers niet met de kosten van uittreding worden geconfronteerd. Deze kosten zullen duidelijk in beeld moeten worden gebracht, waarbij zeker geen sprake zal zijn van een beperkt financieel effect zoals in het herindelingsontwerp was vermeld. Om de ontvlechting (mocht het daartoe komen) zorgvuldig te laten verlopen en de publieke kosten zoveel mogelijk te mitigeren en met elkaar te delen is het wenselijk dat dit traject voor alle partijen duidelijk verloopt. In dat kader is bijvoorbeeld ook gewezen op het lopende traject om te komen tot een sociaal plan waarbij de drie gemeenschappelijke regelingen niet zijn betrokken. In lijn met eerdere brieven over dit onderwerp is er tevens op gewezen dat de Wet arhi de uittredingsbepalingen uit de gemeenschappelijke regelingen ook niet buiten werking stelt.

De totale omzet van Zederik en Leerdam bedraagt circa € 1,4 mln.

In de gemeenschappelijke regeling is de bepaling opgenomen dat, bij uittreding van een deelnemer, het AB de financiële en organisatorische gevolgen van de uittreding regelt en de verschuldigde schadeloosstelling vaststelt. De verschuldigde schadeloosstelling bedraagt ten minste drie maal de jaaromzet van de betreffende deelnemer in het jaar waarin het besluit tot uittreding door de deelnemer wordt genomen. In bijzondere omstandigheden kan het AB een andere schadeloosstelling vaststellen. Deze bepaling is opgenomen om de 'achterblijvende' deelnemers in de gemeenschappelijke regeling niet met achterblijvende kosten te confronteren.

Mocht het daadwerkelijk tot uittreden komen dan zal OZHZ bovengenoemde frictiebepaling als vertrekpunt nemen. Het continueren van de dienstverlening, over de provinciegrenzen heen, is niet mogelijk. Uitgangspunt is wel dat schade zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Niet door vooruitlopend op de daadwerkelijke fusie al de dienstverlening te verminderen (hetgeen niet mogelijk is om praktische en inhoudelijke redenen alsmede vanwege de geldende financiële afspraken binnen de gemeenschappelijke regeling), maar bijvoorbeeld door goed na / mee te denken over de overgang van personeel naar hetzij de nieuwe fusiegemeente, hetzij de twee betrokken Utrechtse omgevingsdiensten.

Benodigde weerstandscapaciteit

Vanwege bovengenoemde frictiebepaling en het te doorlopen bestuurlijk traject is het effect op het benodigde weerstandsvermogen vooralsnog niet in te schatten (pm).

5. Overdracht Brzo taken

In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), met verwijzing naar deze AMvB, is opgenomen dat de (Wabobrede) taken met betrekking tot de **Brzo- en RIE4-bedrijven** uitsluitend door de Brzo-omgevingsdiensten worden uitgevoerd. Naar aanleiding van het advies van de Randstedelijke Rekenkamer van mei 2016 hebben GS in hun brief van 10 mei 2016 opgemerkt dat zij zich op deze (toen nog concept-) AMvB voorbereiden door de consequenties ervan te (laten) onderzoeken. Hierbij is toen opgemerkt dat nadrukkelijk zou worden gekeken naar de uitvoering van de VTH-taken bij majeure risicobedrijven door OZHZ en de detachingsconstructie van de DCMR en de omgevingsdiensten West- en Midden-Holland. GS vonden het daarbij van belang dat die kennis en kwaliteit voor OZHZ en genoemde omgevingsdiensten behouden zou blijven voor alle VTH-taken. Hoewel in de begroting 2017 van OZHZ al een aantal beheersmaatregelen is opgenomen (waaronder 'mens volgt taak' en een verwijzing naar de bestaande frictieregeling) is OZHZ van mening dat het behoud van kennis en kwaliteit bij OZHZ voor alle VTH-taken in deze voorop dient te blijven staan.

Inmiddels is bekend dat vanuit het Ministerie van I&M vragen zijn gesteld aan GS inzake de rechtmatigheid van het meest recente mandaatbesluit van GS van Zuid-Holland en van de directeur van de DCMR aan de directeur van OZHZ, waarin ook mandaat is gegeven ten aanzien van de taakuitvoering bij Brzo- en RIE-bedrijven. Met de Brzo taken is een omzet van circa € 1 mln. op jaarbasis gemoeid.

Beheersmaatregelen

- Bij overgang taken gaat personeel over in het kader van "mens volgt taak"
- Daarnaast zijn in de bijdrageverordening bepalingen opgenomen ten aanzien van de meerjarige budgetten. Opdrachtgevers die individueel meer willen bezuinigen dan de norm van 2,5% per jaar of 8% in vier jaar, dienen een frictievergoeding te betalen.
- Het capaciteitsbeleid van OZHZ (zie 5.1 Personeel & Organisatie). Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Doelstelling is om 85% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie. Voor het restant wordt de zogenaamde "flexibele schil" ingezet.
- Structurele effecten worden opgevangen in het tarief.

Gegeven de rijksbrede ontwikkelingenbezuinigingen is de kans op bezuinigingen hoog (50%-75%). Gerekend over een periode van 2 jaar wordt de financiële impact ingeschat op groot (€ 425.000 – 565.000).

Benodigde weerstandscapaciteit

Vanwege bovengenoemde beheersmaatregelen beperkt de benodigde weerstandscapaciteit zich tot de schaalnadelen, in geval van bezuinigingen. Inschatting is een bedrag van circa € 425.000.

6. Onderhanden werk

Het onderhanden werk betreft de al bestede, maar nog niet afgerekende, uren op lopende projecten en subsidies. De omvang is circa € 617.000. De kans op een afboeking is relatief klein (25% - 50%). De financiële impact is klein tot medium (€ 62.000- € 123.000), gerekend over een periode van 1 jaar.

Beheersmaatregelen

- Als onderdeel van het interne controleprogramma voert OZHZ per vier maanden een integrale doorlichting uit van het onderhanden werk. Eventuele afboekingen worden in de bestuursrapportage gedekt uit de post onvoorzien.
- De factuureerproces is verder aangescherpt, evenals de interne controle op de uitvoering van gesubsidieerde taken.

Benodigde weerstandscapaciteit

Door bovengenoemde beheersmaatregelen is een weerstandscapaciteit nodig van circa € 62.000.

7. Ziekteverzuim

In de begroting wordt uitgegaan van een norm voor ziekteverzuim van 5%. In geval van een hoger ziekteverzuim, is er sprake van productiviteitsverlies. De kans is, gelet op de voorgaande jaren, groot (50% - 75%), de financiële impact gemiddeld (€ 155.000 - € 235.000), gerekend over een periode van een jaar.

Beheersmaatregelen

- Het verzuimbeleid van OZHZ. In paragraaf 5.1 Personeel & Organisatie is het verzuimbeleid uitgebreid toegelicht.
- Monitoren ziekteverzuim gedurende het jaar.
- Bij structurele hogere trend financieel dekkingsvoorstel AB.

Benodigde weerstandscapaciteit

Door bovengenoemde beheersmaatregel is een weerstandscapaciteit benodigd van circa € 155.000.

8. Herziening omgevingsrecht

Momenteel wordt gewerkt aan een fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Gestreefd wordt naar één wet met onderliggende uitvoeringsregelgeving. Deze Omgevingswet zal betrekking hebben op bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, water, natuur, infrastructuur en ontgroningen en raakt daarmee rechtstreeks het werkdomein van OZHZ. Thans lopende separate wetstrajecten als de genoemde Wkb en de VTH-kwaliteitseisen zullen op termijn (deels of geheel) onderdeel worden van de Omgevingswet. Gekozen is voor een Omgevingswet als raamwerk, waarbij uitwerking van diverse vraagstukken en onderwerpen die voor de uitvoeringspraktijk cruciaal zijn, in onderliggende regelgeving plaatsvindt. Naar verwachting zal in 2015 steeds meer helderheid komen over de impact voor OZHZ en zijn opdrachtgevers.

Beheersmaatregelen

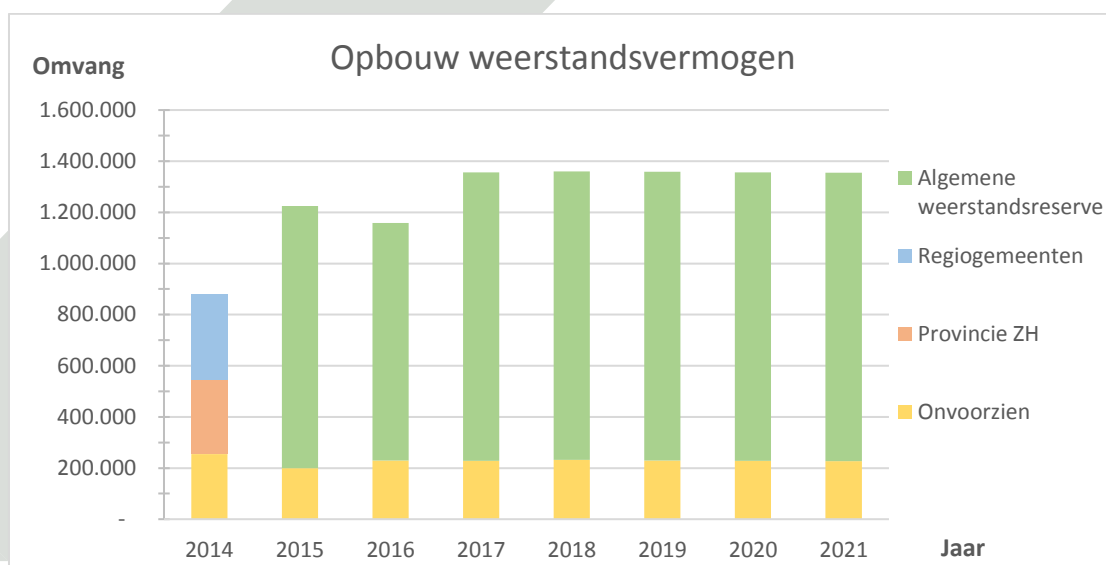
- Het capaciteitsbeleid van OZHZ (zie hoofdstuk 5.1). Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Doelstelling is om 85% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie. Voor het restant wordt de zogenaamde "flexibele schil" ingezet.

Benodigde weerstandscapaciteit

Gegeven de onzekerheden kan de financiële impact nog niet worden bepaald.

2.5 Weerstandscapaciteit versus benodigde weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van OZHZ bestaat uit de algemene reserve en het budget onvoorzien. De omvang van het weerstandsvermogen per 31/12/2017 bedraagt € 1,36 mln. Gegeven het risico profiel is een weerstandsvermogen van € 1,35 mln. benodigd. Het weerstandsvermogen is momenteel op peil, maar gezien de risico's is de kans dat de komende jaren een beroep zal moeten worden gedaan op het weerstandsvermogen groter geworden.

2.6 Kentallen

Ook op grond van de netto schuldquote, solvabiliteit en structurele exploitatieruimte kan worden geconcludeerd dat de vermogenspositie van OZHZ op orde is.

OZHZ	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Mjr. begr 2019	Mjr. Begr. 2020	Mjr. Begr. 2021
Netto schuldquote	-6%	-7%	-7%	-7%	-7%	-7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-6%	-7%	-7%	-7%	-7%	-7%
Solvabiliteitsratio	39%	22%	31%	31%	31%	31%
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%	1%	1%	1%

Een negatieve netto schuldquote houdt in dat OZHZ, na aftrek van de vorderingen, netto geen schulden heeft.

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen eigen vermogen en de totale passiva.

De structurele exploitatieruimte is de post onvoorzien, die onderdeel is van het weerstandsvermogen.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

De omvang van de kapitaalgoederen is relatief beperkt, aangezien OZHZ de kapitaalgoederen grotendeels huurt of leaset. Voorbeelden zijn:

- het huurcontract inzake de locatie Post 120;
- de uitbesteding van de ICT dienstverlening bij het SCD (en derhalve geen eigen investering in een netwerk, rekencentrum en generieke hardware);
- leasecontracten voor het wagenpark.

De kapitaalgoederen van OZHZ betreffen voornamelijk gedane investeringen in de ICT sfeer, specifiek voor OZHZ. Daarbij gaat het om digitalisering van de archieven.

Bij de vorming van OZHZ zijn de vaar- en voertuigen en specifieke apparatuur “om niet” overgenomen van de provincie. De onderhoud- en gebruikskosten van deze activa worden gedekt uit de provinciale bijdrage. Binnen de materiële budgetten die vanuit de provincie zijn opgenomen bij OZHZ zijn middelen vrijgemaakt om te zijner tijd de kapitaallasten te kunnen opvangen van de noodzakelijke vervangingen van de kapitaalgoederen. Bij de start van OZHZ is met de provincie overeengekomen dat de provincie de eerstkomende vervanging van de Pandion voor zijn rekening neemt.

Onderstaand een overzicht van de materiële vaste activa per categorie.

Materiële vaste activa (bedragen in €)	31-12-2016
Huisvesting	744.663
ICT	185.066
Kantoormeubilair	370.478
Totaal	1.300.207

Huisvesting

Dit betreft de in 2015 en 2016 gedane huurdersinvesteringen van OZHZ in de nieuwe locatie Post 120. Deze hebben betrekking op werktuigbouwkundige, elektrotechnische installaties, de archiefinstallaties, het dakterras en douche- en kleedruimtes. OZHZ is verantwoordelijk voor het onderhoud. Per 1-1-2016 wordt er afgeschreven.

Kantoormeubilair

Al het kantoormeubilair is bij de verhuizing naar Post 120 afgeboekt en vervangen door nieuw meubilair. Per 1-1-2016 wordt er afgeschreven op het meubilair.

ICT

De ICT kapitaalgoederen betreft de investering in het digitale archieven en de ICT en data voorzieningen in de nieuwe huisvesting. Per 1-1-2016 wordt er afgeschreven.

4. Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is, in samenhang met de financiële verordening die in artikel 216 van de Provinciewet is voorgeschreven, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. In het Treasurystatuut (vastgesteld door het AB op 24 november 2016) zijn het begrippenkader en de doelstellingen van de treasuryfunctie geformuleerd en geconcretiseerd naar de verschillende deelgebieden van treasury, risicobeheer, financiën en kasbeheer. Ook zijn de organisatorische randvoorwaarden weergegeven. Tot slot zijn in het statuut de uitgangspunten vastgelegd voor de informatie die noodzakelijk is om het gehele proces beheersbaar en meetbaar te houden.

4.1 Algemene ontwikkelingen

De treasuryfunctie is gebaseerd op de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Een belangrijk element daarbij is het meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de financieringspositie, zowel op de korte als lange termijn. Dit betreft dan met name het in beeld brengen van de behoefte aan financieringsmiddelen, gerelateerd aan de investeringsplanning en de inzet van vrijvallende dan wel beschikbaar komende financieringsmiddelen.

Decentrale overheden zijn sinds 2014 verplicht om overtollige kasgelden aan te houden in de Schatkist van het Rijk.

4.2 Risicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het risicobeheer zijn:

- leningen en garanties mogen uitsluitend verstrekt worden conform de Wet fido en na tussenkomst van het dagelijks bestuur;
- het gebruik van derivaten is toegestaan conform de Wet, maar deze worden uitsluitend toegepast ter beperking van financiële risico's.

4.3 Renterisicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- geen overschrijding van de kasgeldlimiet en renterisico norm conform de Wet fido;
- nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- de rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie;
- streven naar spreiding in de rentetypische looptijden en uitzettingen.

4.4 Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, dus met uitzondering van de stortingen in de reserves. Voor 2018 bedraagt deze limiet 8,2% van € 23,1 miljoen (omvang begroting) = € 1,9 miljoen.

4.5 Renterisico norm

Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisico norm. Als lange financiering wordt volgens de Wet fido aangemerkt: alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd groter dan 1 jaar. Het renterisico wordt gedefinieerd als het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzelingen op de opgenomen en uitgezette geldleningen. Het renterisico op de lange termijn wordt beperkt tot de in de wet genoemde 20% van de restant hoofdsom van de rentetypische langlopende leningen. Achterliggende reden voor het gebruik van de renterisico norm is de spreiding van het renterisico over de jaren.

4.6 Relatiebeheer

Het betalingsverkeer is in hoofdzaak geconcentreerd bij de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten. In 2013 heeft OZHZ een (verplichte) overeenkomst afgesloten met het ministerie van Financiën inzake het schatkistbankieren.

4.7 Leningenportefeuille

Voor het begrotingsjaar heeft OZHZ geen leningen in de portefeuille. De liquide positie is momenteel ruim voldoende.

5. Bedrijfsvoering

De Nota Bedrijfsvoering van OZHZ geeft de kaders weer voor de bedrijfsvoering in de periode 2016 - 2019. Verdere uitwerking vindt plaats in de paragrafen bedrijfsvoering, financiering, weerstandsvermogen en onderhoud kapitaalgoederen van deze begroting. Deze paragraaf over de bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

5.1 Personeel & Organisatie

Doorontwikkeling OZHZ

De ontwikkelingen in de omgeving (onder meer Omgevingswet, Wkb, Brzo en bestuurlijke herindeling) en veranderende maatschappelijke eisen hebben impact op de organisatie van OZHZ. Sinds de zomer van 2016 is daarom een doorontwikkelingstraject gaande. De beoogde veranderingen in de interne sturing en cultuur worden ondersteund door een aanpassing van de structuur van de organisatie (formele reorganisatie) die per 1 april 2017 is in gegaan. Door minder managementdichtheid en meer verantwoordelijkheid voor de medewerkers kan OZHZ beter en sneller inspelen op de vraag van opdrachtgevers. De afdelingen en bureaus zijn komen te vervallen en omgevormd tot units waarin processen op logische wijze worden geordend.

De komende jaren staan in het teken van het verder doorgroeien naar het beoogde sturingsconcept en bijbehorende cultuurverandering.

Strategische Personeelsplanning

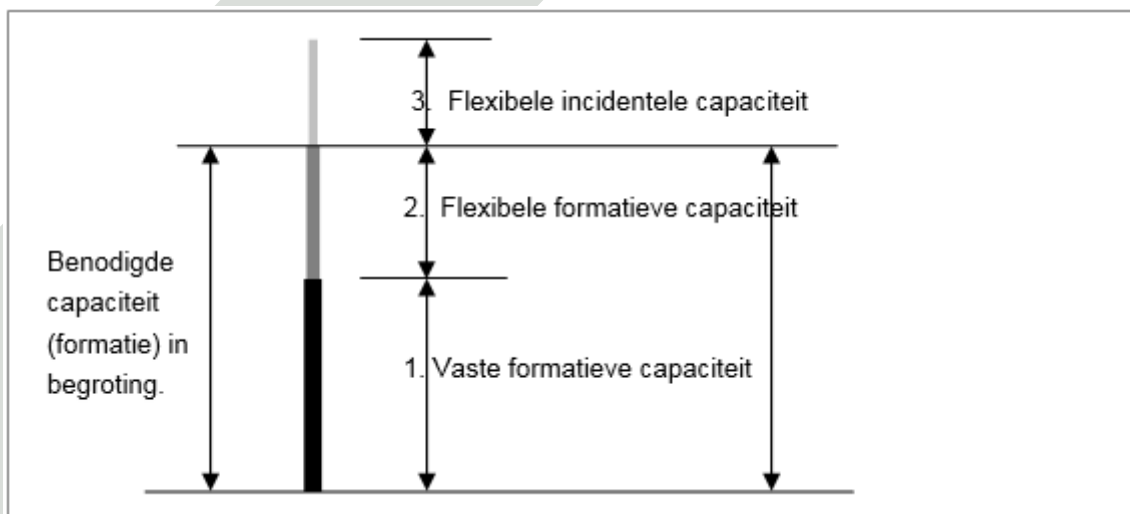
Basis voor de wendbaarheid van de organisatie zijn de medewerkers. Uitdaging is om medewerkers en management te equiperen om hier een bijdrage aan te leveren. De veranderende omgeving vraagt om een toekomstgericht personeelsbestand met taakvolwassen, zelfstandige en zelfsturende medewerkers en een management dat strategisch stuurt en faciliteert. Belangrijk instrument is de Strategische Personeelsplanning (SPP). Doelstelling is om het personeel perspectief en doorgroeimogelijkheden te bieden, uiteraard in lijn met de organisatie ontwikkeling. Belangrijkste uitdaging is het vasthouden en verder (door)ontwikkelen van kennis en kunde en het aantrekken van hooggekwalificeerd personeel.

Op basis van een jaarlijkse cyclus wordt het ontwikkelperspectief benoemd en worden afspraken gemaakt over competentie management. Per functie zijn de benodigde competenties vastgelegd in een competentiewoordenboek. Jaarlijks vindt minimaal een start- en evaluatiegesprek plaats per individuele medewerker. In deze gesprekken komt, naast de inhoudelijke werkafspraken ook de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers aan de orde.

Het SPP zal worden geactualiseerd

Capaciteitsbeleid

De omzet van OZHZ is per taakveld in verschillende mate variabel. Daarom streeft OZHZ flexibilisering na ten aanzien van de eigen interne capaciteit. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de verschillende taakvelden; onderdelen met een meer variabele omzet (bijvoorbeeld bouw en expertise en advies) hebben een hogere flexibele schil, dan de onderdelen die de wettelijke milieutaken uitvoeren.

Doelstelling is een gemiddelde flexibele schil van 15% van de totale eigen formatie. In 2016 bedroeg de flexibele schil 18%. Vanaf 2017 is de omvang van de flexibele schil circa 17%, onder invloed van de gemeentelijke bezuinigingen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim bij OZHZ is afgelopen jaren flink gedaald. OZHZ streeft naar een ziekteverzuim van minder dan 5%, de gehanteerde norm in de begroting is 5%. Het ziekteverzuim in 2016 bedroeg 5,3%.

Vanaf 2014 zijn structurele verbeteringen in gang gezet om het ziekteverzuim te beperken. In het begin heeft de focus gelegen op het korte termijn beïnvloedbare deel van het ziekteverzuim; bijvoorbeeld door een vaste ziekmeldingsprocedure en het bespreekbaar maken van verzuimgedrag. Zo is het verzuimgedrag vast onderwerp bij de personeelsgesprekken.

Daarna is de focus verbreed naar het meer langdurige ziekteverzuim. OZHZ heeft diverse medewerkers met chronische medische problemen die regelmatig (en in meerdere jaren) langdurig verzuimen. De bedrijfsarts geeft aan dat het aantal gevallen waarbij sprake is van een relatie tussen het verzuim en het werk, relatief laag is. Centraal in de aanpak staat het in contact blijven met de langdurig zieke medewerker, met inachtneming van de regels die zijn vastgelegd in de Wet verbetering poortwachter. Daarnaast houden managers rekening met het feit dat het te doorlopen traject als werkgever bij ziekte van de medewerker twee jaar kan duren. Hierbij wordt ingezet op het juist volgen van procedures zodat de zorg voor de medewerker eventueel wordt overgenomen door het UWV middels het toekennen van een WIA-uitkering.

5.2 ICT

OZHZ wil op de langere termijn volledig digitaal, plaats en tijdsafhankelijk werken. In Post 120 wordt digitaal werken gecombineerd met het concept van de activiteit gebonden ICT-werkplek.

Het afgelopen jaar zijn grote stappen gezet. De ICT-infrastructuur is stabiel, en faciliteert werken op afstand. OZHZ is voor de periode van 1 april 2014 tot 1 april 2021 een dienstverleningscontract aangegaan met het SCD inzake de ICT- en overige dienstverlening. Aan het AB wordt in 2017 een procesvoorstel voorgelegd inzake het bestuurlijke besluitvormingstraject met betrekking tot de ICT- en andere dienstverlening vanaf 1 april 2021. Medio 2017 zal het SCD een aanbieding doen inzake de ICT dienstverlening in de periode 1 april 2019 tot 1 april 2021.

De volgende stap richting digitaal werken is het volledig digitaal afhandelen van werkprocessen. Dit is ook essentieel als voorbereiding op de Omgevingswet. Het verder verbeteren van het gebruik van het zaak-, document- en archiefsysteem Join is daarbij van belang. Join faciliteert het digitaal behandelen en archiveren van documenten. Daarnaast is Join het centrale zaakstelsel, waar andere backoffice applicaties op aansluiten, zoals het ICT-systeem voor vergunningen, toezicht en handhaven Squit XO. Join is niet ingericht op de individuele medewerkers, maar op rollen waarin meerdere medewerkers zitten. Dit vermindert de kwetsbaarheid, het maakt de onderlinge vervanging makkelijker en het maakt het mogelijk dat medewerkers in teams samenwerken. Dat vraagt een andere manier van werken van de medewerker en van het management. Daarmee sluit het systeem aan bij de doorontwikkeling.

Met het digitaal werken, neemt het belang van informatiebeveiliging toe. Informatie moet beschikbaar zijn, betrouwbaar zijn en mag niet in onbevoegde handen komen. In 2016 heeft OZHZ besloten om voor de informatiebeveiliging het normenkader van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten te gebruiken. De bestaande ICT-infrastructuur en ICT-systemen voldoen al op veel punten aan dit normenkader. Samen met het SCD is een analyse gestart om de noodzakelijke aanvullende maatregelen in kaart te brengen en uit te voeren.

5.3 Financiën

Per 1 januari 2017 maakt OZHZ gebruik van Afas Software voor de financiële administratie. Afas biedt standaard een volledig geïntegreerd tijdverantwoordings- en financieel pakket. Het pakket is gebruiksvriendelijk, bevat een standaard procesinrichting en beschikt over een uitgebreide rapportagemodule.

OZHZ voert per deze datum ook de financiële administratie volledig in eigen beheer uit. De separate dienstverleningsovereenkomst met het SCD voor de financiële dienstverlening is opgezegd.

Begin 2017 is de regionale aanbesteding afgerond van de accountantscontrole in de periode 2017-2020. Gunning heeft plaatsgevonden aan BDO Accountants.

5.4 Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg van OZHZ is ondergebracht in het kwaliteitssysteem. OZHZ is ISO-9001 gecertificeerd. Het kwaliteitshandboek van OZHZ beschrijft het systeem, de organisatie, de bedrijfsactiviteiten met de hoofdprocessen en de daarop uit te voeren kwaliteitscontrole en evaluatie. Het systeem wordt actueel gehouden door de kwaliteitsmanager, ondersteund door het kwaliteitsteam. De kwaliteitsmanager draagt ook zorg voor de interne kwaliteitscontrole (actualisatie en auditing). De directie en het managementteam worden periodiek geïnformeerd.

In de ISO norm staat risicomanagement centraal. OZHZ heeft het voornemen om de beheersing van de meer risico gestuurd te laten plaatsvinden. De uitrol van het risicomanagement zal zijn beslag krijgen in het kwaliteitssysteem.

V BIJLAGEN

Bijlage 1 Omzet 2017 en 2018

Opdrachtgevers	Inwonerbijdrage	Wettelijke taken	Adviezen en projecten	Subsidies	Overig	Totaal	7.4	
							Milieubeheer	8.3 Wonen en Bouwen
Alblasserdam	59.390	1.047.070				1.106.460	312.100	794.360
Binnenmaas	85.564	399.492				485.056	485.056	-
Cromstrijen	38.218	170.190				208.408	208.408	-
Dordrecht	355.943	4.780.001				5.135.944	2.054.378	3.081.566
Giessenlanden	43.326	1.109.708				1.153.034	356.088	796.946
Gorinchem	105.285	440.177				545.462	545.462	-
Hardinxveld-Giessendam	53.190	336.892				390.082	390.082	-
Hendrik Ido Ambacht	87.328	313.619				400.947	400.947	-
Korendijk	32.185	146.344				178.529	178.529	-
Leerdam	61.642	998.609				1.060.251	281.507	778.744
Molenwaard	86.724	587.022				673.746	673.746	-
Oud-Beijerland	70.863	235.196				306.059	306.059	-
Papendrecht	96.130	378.440				474.570	474.570	-
Sliedrecht	74.147	393.738				467.885	467.885	-
Strijen	26.081	167.307				193.388	193.388	-
Zederik	40.972	295.561				336.533	336.533	-
Zwijndrecht	133.107	575.252				708.359	708.359	-
Provincie Zuid-Holland	578.905	6.152.756		220.000		6.951.661	6.951.661	-
Overige / restanten en bijstellingen		53.300-			83.000	29.700		
TOTAAL	2.029.000	18.474.074	2.306.915	220.000	83.000	#####	#####	#####

Omzettafel 2017

Omzettafel 2018

Opdrachtgevers	Wettelijke			Overig	Totaal	7.4 Milieubeheer	8.3 Wonen en Bouwen
	Inwonerbijdrage	Adviezen	Subsidies				
Alblasserdam	59.390	1.047.070			1.106.460	312.100	794.360
Binnenmaas	85.564	399.492			485.056	485.056	-
Cromstrijen	38.218	170.190			208.408	208.408	-
Dordrecht	355.943	4.780.001			5.135.944	2.054.378	3.081.566
Giesselanden	43.326	1.109.708			1.153.034	356.088	796.946
Gorinchem	105.285	440.177			545.462	545.462	-
Hardinxveld-Giessendam	53.190	336.892			390.082	390.082	-
Hendrik Ido Ambacht	87.328	313.619			400.947	400.947	-
Korendijk	32.185	146.344			178.529	178.529	-
Leerdam	61.642	998.609			1.060.251	281.507	778.744
Molenwaard	86.724	587.022			673.746	673.746	-
Oud-Beijerland	70.863	235.196			306.059	306.059	-
Papendrecht	96.130	378.440			474.570	474.570	-
Sliedrecht	74.147	393.738			467.885	467.885	-
Strijen	26.081	167.307			193.388	193.388	-
Zederik	40.972	295.561			336.533	336.533	-
Zwijndrecht	133.107	575.252			708.359	708.359	-
Provincie Zuid-Holland	578.905	6.152.756	220.000		6.951.661	6.951.661	-
Overige / restanten		26.700-		83.000	56.300		
TOTAAL	2.029.000	18.500.674	2.306.915	83.000	#####		

Bijlage 2 Informatie voor verbonden partijen

a) de naam en de vestigingsplaats;	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, gevestigd te Dordrecht.																																								
b) het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;	De regeling is door de colleges getroffen ter ondersteuning van de 17 regiogemeenten in Zuid-Holland Zuid en van de provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.																																								
c) het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;	<p>De stemverhoudingen (het belang) juli 2017 t/m juni 2018 zijn gebaseerd op de omzetverhoudingen 2016 zoals deze blijken bij de jaarrekening.</p> <table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Alblasserdam</td> <td>1.107.403</td> </tr> <tr> <td>Binnenmaas</td> <td>571.333</td> </tr> <tr> <td>Cromstrijen</td> <td>250.508</td> </tr> <tr> <td>Dordrecht</td> <td>6.344.744</td> </tr> <tr> <td>Giessenlanden</td> <td>1.096.625</td> </tr> <tr> <td>Gorinchem</td> <td>574.340</td> </tr> <tr> <td>Hardinxveld-Giessendam</td> <td>387.099</td> </tr> <tr> <td>Hendrik-Ido-Ambacht</td> <td>513.676</td> </tr> <tr> <td>Korendijk</td> <td>219.589</td> </tr> <tr> <td>Leerdam</td> <td>1.169.411</td> </tr> <tr> <td>Molenwaard</td> <td>661.603</td> </tr> <tr> <td>Oud-Beijerland</td> <td>324.730</td> </tr> <tr> <td>Papendrecht</td> <td>559.875</td> </tr> <tr> <td>Sliedrecht</td> <td>538.497</td> </tr> <tr> <td>Strijen</td> <td>214.679</td> </tr> <tr> <td>Zederik</td> <td>415.647</td> </tr> <tr> <td>Zwijndrecht</td> <td>764.285</td> </tr> <tr> <td>Provincie</td> <td>8.422.966</td> </tr> <tr> <td>TOTAAL</td> <td>24.137.011</td> </tr> </table>			Alblasserdam	1.107.403	Binnenmaas	571.333	Cromstrijen	250.508	Dordrecht	6.344.744	Giessenlanden	1.096.625	Gorinchem	574.340	Hardinxveld-Giessendam	387.099	Hendrik-Ido-Ambacht	513.676	Korendijk	219.589	Leerdam	1.169.411	Molenwaard	661.603	Oud-Beijerland	324.730	Papendrecht	559.875	Sliedrecht	538.497	Strijen	214.679	Zederik	415.647	Zwijndrecht	764.285	Provincie	8.422.966	TOTAAL	24.137.011
Alblasserdam	1.107.403																																								
Binnenmaas	571.333																																								
Cromstrijen	250.508																																								
Dordrecht	6.344.744																																								
Giessenlanden	1.096.625																																								
Gorinchem	574.340																																								
Hardinxveld-Giessendam	387.099																																								
Hendrik-Ido-Ambacht	513.676																																								
Korendijk	219.589																																								
Leerdam	1.169.411																																								
Molenwaard	661.603																																								
Oud-Beijerland	324.730																																								
Papendrecht	559.875																																								
Sliedrecht	538.497																																								
Strijen	214.679																																								
Zederik	415.647																																								
Zwijndrecht	764.285																																								
Provincie	8.422.966																																								
TOTAAL	24.137.011																																								
d) de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;	<p><i>Eigen vermogen</i> verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar: 01/01/2018 1.300.000 31/12/2018 1.300.000</p> <p><i>Vreemd vermogen</i> verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar: 01/01/2018 5.000.000 31/12/2018 5.000.000</p>																																								
e) de verwachte omvang van het financiële resultaat van OZH in het begrotingsjaar.	Het verwachte resultaat voor begrotingsjaar 2018 bedraagt € 0.																																								

Bijlage 3 Zienswijzen begroting 2018

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

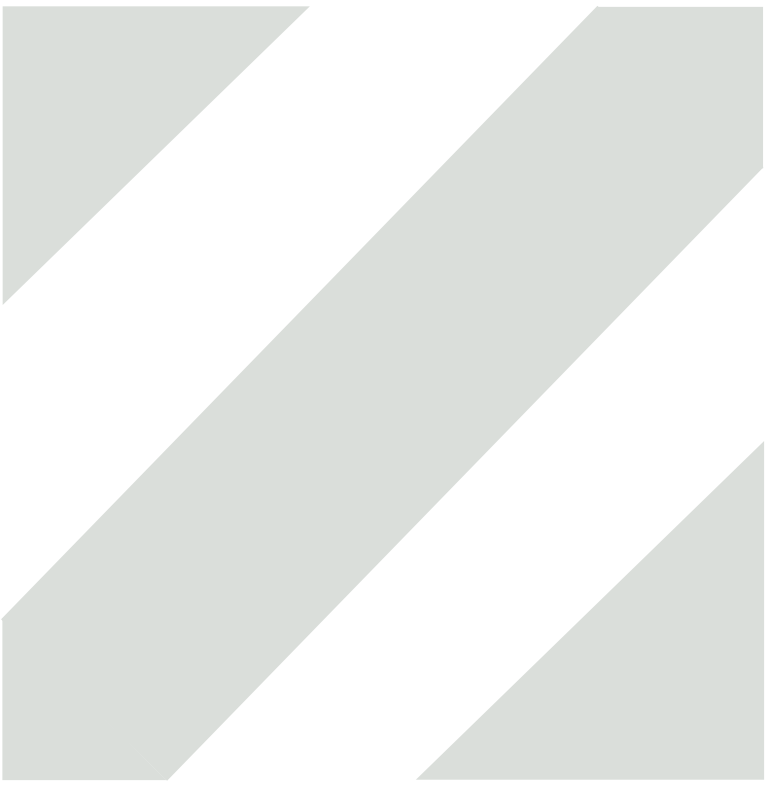
Jaarstukken 2016

Voorlopige jaarrekening vastgesteld door het dagelijks bestuur op 12 april 2017

www.ozhz.nl

Inhoud

Inleiding.....	3
I. Jaarverslag.....	4
1. Programmaverantwoording.....	5
1.1 Directieverslag	6
1.2 Bestuurlijke ontwikkelingen.....	11
1.3 Het beheer van de Omgevingsdienst	15
1.4 Wat heeft het gekost?.....	23
2. Paragrafen.....	31
2.1 Weerstandsvermogen.....	32
2.2 Onderhoud kapitaalgoederen	35
2.3 Financiering.....	36
2.4 Bedrijfsvoering.....	40
II. Jaarrekening 2016	44
1. Balans per 31/12/2016.....	45
1.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	47
1.2 Toelichting op de balans per 31 december 2016.....	49
1.3 Niet uit de balans blijvende rechten en financiële verplichtingen	59
2. Programmarekening 2016	62
3. Single Audit Single Administration (SISA)	64
4. Wet normering topinkomens (WNT)	68
5. Rechtmatigheid.....	71
5.1 Kaders.....	71
5.2 Beheersmaatregelen rechtmatigheid	71
5.3 Begrotingsrechtmatigheid	73
5.4 Interim controle accountant.....	74
Bijlage Informatie inzake verbonden partijen.....	75
Vaststellingsbesluit.....	76

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2016 van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

Hiermee doen wij verslag over de uitvoering van de begroting 2016. Het jaarverslag is de verantwoording over de behaalde resultaten, zowel beheersmatig als financieel. Inhoudelijk wordt separaat gerapporteerd naar elk van de opdrachtgevers als verantwoording van de uitvoering van de jaarprogramma's over 2016.

In de begroting 2016 hebben wij speerpunten en prestatie-indicatoren geformuleerd. In het jaarverslag sluiten wij hierop aan en gaan we in op de resultaten.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (deel I) en de jaarrekening (deel II). Het jaarverslag bevat de programmaverantwoording (wat willen we, wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost) en de verplichte paragrafen. De jaarrekening bevat de balans, programmarekening en de SISA verantwoording over de subsidiebijdragen van het Rijk en provincie.

I. Jaarverslag

1. Programmaverantwoording

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2016 van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ). Een jaar waarin OZHZ is verhuisd naar een nieuw pand in het centrum van Dordrecht. Een pand ook dat bij oplevering het meest duurzame gebouw van Dordrecht was en voor de medewerkers van OZHZ een andere manier van werken beter mogelijk maakt. Meer interactie en flexibiliteit, en nog meer onderlinge samenwerking. En dat is goed voor de kwaliteit van de producten en het welbevinden van de medewerkers. Duurzame inzetbaarheid van het personeel is één van de speerpunten van de directie en het bestuur.

Duurzaamheid als thema gaat zich ook in 2017 doorzetten, bijvoorbeeld bij de energietransitie. De investeringen in hernieuwbare energie zijn inmiddels hoger dan die van grijze energiebronnen. Naast Veiligheid, Gezondheid en Leefbaarheid is Duurzaamheid daarom al enige tijd een kernthema van OZHZ. Als voorbeeld: met de uitvoering van het Meerjarenplan Energie levert OZHZ een bijdrage aan het SER Energieakkoord en de klimaatafspraken uit Parijs. In 2020 moet in de regio Zuid-Holland Zuid 1 Petajoule (PJ) aan energieverbruik worden bespaard. Evenveel als de energieproductie van circa 100 windmolens of het verbruik van 17,5 duizend huishoudens! Daarom worden bedrijven in verschillende branches door energie-adviseurs van OZHZ gecontroleerd en krijgen ze advies over energiebesparende maatregelen.

Ook de bedrijfsvoering van OZHZ is veilig, gezond en duurzaam. De afgelopen jaren zijn substantiële efficiencyverbeteringen doorgevoerd. De programmarekening sluit wederom af met een positief financieel resultaat. Tegelijkertijd is sprake van een forse incidentele omzet vanwege extra opdrachten en een aantal financiële meevallers. OZHZ zal daarom met een aantal opdrachtgevers afspraken maken over een meer structurele financiering van het werkpakket. Dat komt de bedrijfsvoering verder ten goede.

OZHZ krijgt de komende jaren te maken met een aantal belangrijke externe ontwikkelingen. Nieuwe wetgeving, zoals de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Ook fusies van gemeenten en veranderingen in de taakuitvoering bij de Brzo-bedrijven hebben impact op het takenpakket en daarmee op de robuustheid van OZHZ en zijn relatie met opdrachtgevers en externe partijen. OZHZ bereidt zijn bedrijfsvoering daar zo goed mogelijk op voor. Met een interne organisatiewijziging per april 2017 wordt hierop geanticipeerd. De organisatiewijziging gaat bovendien samen met de invoering van een nieuw sturingsconcept. Doel is medewerkers meer eigen verantwoordelijkheid te geven voor het organiseren en de kwaliteit van hun werk, mede vanuit de wensen en belangen van de opdrachtgevers van OZHZ.

Tot slot, de goede resultaten van 2016 hadden we niet kunnen behalen zonder de inzet en betrokkenheid van de medewerkers van OZHZ. Daarvoor wil ik in dit voorwoord dan ook mijn dank uitspreken.

mr. R.A. Janssen
Voorzitter

1.1 Directieverslag

Veiligheid

Controles vuurwerk

Tijdens de laatste drie dagen van 2016 vond de particuliere vuurwerkverkoop plaats. Voor en tijdens deze dagen heeft OZHZ alle vuurwerkverkopende bedrijven in Zuid-Holland Zuid onaangekondigd gecontroleerd. Doel van de controles is het waarborgen van de veiligheid.

Hierbij is gecontroleerd of het vuurwerk veilig werd opgeslagen.

Inspectieaanpak

Tijdens de verkoopdagen ligt de focus op het nalevingsgedrag, de wijze van opslag en de verkoop van het vuurwerk. Bij twee derde van de bedrijven werd niet aan alle eisen voldaan. Bijvoorbeeld niet-CE-gemarkeerd vuurwerk of beschadigde verpakkingen. De geconstateerde overtredingen zijn op aangeven van de inspecteurs direct ongedaan gemaakt. De bedrijven waarbij overtredingen werden geconstateerd, kregen een handhavingbrief. Het aantal bedrijven dat aan alle eisen voldoet is ten opzichte van 2015 licht verbeterd (+5%).

Tussen oktober en december 2016 heeft OZHZ in samenwerking met de Veiligheidsregio voorcontroles uitgevoerd bij 30 vuurwerkverkopende bedrijven in Zuid-Holland Zuid. Tijdens de voorcontroles werd gecontroleerd op brandveiligheid, opslag en technische voorzieningen. Tijdens deze controles voldeden alle verkooppunten aan de regels uit het Vuurwerkbesluit.

Waterveiligheid

Gezien de verwachte structurele stijging van het waterpeil en de toename van extreme waterstanden heeft bescherming tegen overstromingen de afgelopen jaren volop aandacht gekregen. De aandacht voor de gevolgen van een overstroming van risicovolle bedrijven is tot nu toe echter zeer beperkt geweest. Omdat veel risicovolle bedrijven in onze regio buitendijks zijn gelegen, of anders binnendijks beneden NAP, is die aandacht wel nodig.

Bedrijfsbezoek

Daarom bezocht OZHZ in 2016 alle bedrijven die buitendijks of benedendijks beneden NAP liggen en die zodanig veel gevaarlijke stoffen hebben dat ze onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) vallen. Doelstelling van deze bezoeken is om in beeld te brengen of afdoende maatregelen getroffen zijn. Indien dat niet zo is, wordt aangegeven welke maatregelen nodig zijn.

Eyeopener

Voor de meeste bedrijven vormde het bezoek een eyeopener. Tot voor kort gingen deze bedrijven er vanuit, dat hun bedrijf hoog genoeg lag of achter de dijk voldoende beschermd was. Voor de meeste bedrijven is dat echter niet het geval. Uitzonderingen vormen Fokker Papendrecht, Standic Dordrecht, Haan Dordrecht en Purac Gorinchem. Deze bedrijven zijn zo hoog gelegen, dat de kans op een overstroming verwaarloosbaar is. Maar ook bedrijven die hoog gelegen zijn, kunnen ernstige hinder ondervinden. Indien het omliggende gebied onderloopt, is het gebied niet bereikbaar en bovendien kunnen allerlei voorzieningen (elektra bijvoorbeeld) uitvallen.

OZHZ draagt bij aan een veilige regio door het verlenen van vergunningen en het houden van toezichtacties. Hiermee worden de risico's op fysiek letsel bij calamiteiten verminderd. OZHZ doet dat door het inschatten van risico's om incidenten te voorkomen, effecten ervan te beperken of bij onveilige situaties bij een bedrijf handhavend op te treden.

Voor een veilige opslag en verwerking van gevaarlijke stoffen controleert OZHZ bij bedrijven of dat volgens de wet gebeurt. Ook milieu, bouw- en brandveiligheid krijgen aandacht, vooral bij bedrijven of gebouwen die een publieksfunctie hebben. Om een veilige situatie te realiseren treedt OZHZ in overleg, geeft waarschuwingen of treedt direct handhavend op. OZHZ kan een bedrijf bijvoorbeeld tijdelijk sluiten, een dwangsom opleggen of een proces- verbaal opmaken.

Samenwerking met andere diensten binnen en buiten de regio zorgt voor goed afgestemde vergunningen en toezichtacties, zodat veiligheid rond bedrijven is geborgd. Bij incidenten biedt de dienst ondersteuning aan brandweer en politie. Ook adviseert OZHZ de gemeenten en provincie bij ruimtelijke plannen en ontwikkelingen over de veiligheid rond vervoersstromen en bedrijven.

Duurzaamheid

Bestuurders aan de slag met ondergrond

OZHZ faciliteert een traject in de regio om tot een breder en meer integraal bodem- en RO-beleid te komen. Deze taak wordt uitgevoerd vanuit het thema Duurzaamheid en het Programma Ondergrond Het vormt een belangrijke voorbereiding op de toekomstige veranderingen op het gebied van bodem en ondergrond, gebiedsontwikkeling en ruimtelijke ordening in de Omgevingswet, de Rijksstructuurvisie Ondergrond en het Bodemconvenant 2016-2020.

Begin 2016 heeft OZHZ samen met het bedrijf H2Ruimte en input van de gemeenten zelf inspiratieboeken per (sub)regio opgeleverd. Ook zijn in 2016 onder begeleiding van OZHZ bestuurlijke bijeenkomsten georganiseerd om verantwoordelijke wethouders bewust(er) te maken over de ondergrond. De bijeenkomsten waren druk bezocht en werden goed ontvangen. Van de bestuurlijke bijeenkomsten zijn verslagen gemaakt die de basis vormen voor verdere gesprekken met gemeenten en overige partijen over concretisering in projecten en beleidsontwikkelingen.

OZHZ beoordeelt energie-audits

OZHZ heeft als taak om ingediende energie-audits te beoordelen namens de gemeenten en provincie. OZHZ heeft in 2016, samen met andere omgevingsdiensten en in overleg met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en het ministerie bekeken hoe deze beoordeling in de praktijk het beste kan plaats te vinden. Daarnaast wordt er vanuit het thema duurzaamheid en de afdelingen gewerkt aan het vormgeven van deze nieuwe taak.

Europese richtlijn

Vanuit de Europese Energie-Efficiency Richtlijn hebben bedrijven de verplichting om een energie-audit uit te voeren. Die energie-audit is een systematische procedure met als doel toereikende informatie te verzamelen over

het actuele energieverbruiksprofiel van een onderneming. Hiermee kunnen mogelijkheden voor kosteneffectieve energiebesparing worden gesignaleerd en gekwantificeerd. De Europese richtlijn wil met de energie-audits bewustwording en inzicht in mogelijke besparingsmogelijkheden bij bedrijven vergroten. Dit moet ertoe leiden dat bedrijven en instellingen worden gestimuleerd meer maatregelen te treffen om energie te besparen.

Doelstelling energieverbruik

In 2012 stelde het Europees Parlement de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) vast. De richtlijn vermeldt de Europese doelstelling van een 20% lagere Europees energieverbruik in 2020. Het bevat verplichtingen voor zowel lidstaten als bedrijven. Er zijn twee verplichtingen die sinds juli 2015 gelden in het kader van de Europese richtlijn - artikelen 8 en 14. Artikel 8 gaat over de uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Artikel 14 betreft de kostenbatenanalyse bij nieuwbouw en renovatie van grotere stookinstallaties. Een en ander moet bijdragen aan een verminderde uitstoot van broeikasgassen en luchtverontreinigende stoffen, een lagere energierekening en minder afhankelijkheid van de import van fossiele brandstoffen.

OZHZ draagt bij aan een duurzame regio, door te adviseren over een bewuster (her)gebruik van energie en grondstoffen om schade aan het milieu te voorkomen. Het makkelijker hergebruiken van afgegraven grond met behulp van een digitale kaart, is daarvan een praktisch voorbeeld. Ook adviseert OZHZ over energiebesparing aan bepaalde bedrijfstakken zoals zorginstellingen en scholen. OZHZ denkt met gemeenten mee over een duurzame inrichting van de ondergrond en omgeving. Waarbij wordt gestreefd naar een goede balans tussen omgevingskwaliteit en ruimte voor economische ontwikkelingen.

Gezondheid

Verbod asbestdaken

Met ingang van 1 januari 2024 worden asbesthoudende dakbedekkingen verboden. Vóór deze datum moeten alle bestaande asbestdaken verwijderd zijn. De maatregel moet toekomstige gezondheidsproblemen door asbest voorkomen. Om eigenaren te informeren, is het noodzakelijk eerst te inventariseren op welke panden potentieel asbesthoudende dakbedekking aanwezig is. OZHZ is hiervoor in samenwerking met de gemeenten een project "inventarisatie asbestdaken" gestart.

Project Inventarisatie asbestdaken

In 2016 is door OZHZ een plan van aanpak geschreven om een regiobrede inventarisatie uit te voeren. Voor de gemeente Leerdam is een pilot uitgevoerd voor een deel van de gemeente. Als vervolg hierop is een aanbestedingstraject uitgevoerd en zijn twee adviesbureaus geselecteerd om de eerste gemeenten te inventariseren. Adviesbureau Readaar inventariseert de gemeenten Papendrecht en Hardinxveld-Giessendam en adviesbureaus SGS en Neo bundelen hun krachten en voeren gezamenlijk de inventarisatie voor de gemeente Sliedrecht uit. De resultaten van Sliedrecht, Papendrecht en Hardinxveld-Giessendam worden in het voorjaar van 2017 verwacht.

Deze ervaringen worden gebruikt voor een uitrol van dit onderzoek bij de overige gemeenten. Naast de gemeenten Leerdam, Papendrecht, Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam die in uitvoering zijn, hebben ook de gemeenten Dordrecht, Alblasterdam Giessenlanden, Zederik, Molenwaard aangegeven aan dit project mee te willen doen. In 2017 zijn alle resultaten gereed. Daarna wordt een vervolgaanpak voor de communicatie richting eigenaren samen met de gemeenten uitgewerkt. Uiteraard worden ook de overige gemeenten, die op dit moment aangegeven hebben (nog) niet aan dit project deel te nemen uitgenodigd om aan dit project mee te doen.

Goed bezochte e-nose bijeenkomst

In mei vond bij OZHZ een informatieavond plaats over e-noses. Hiervoor werden diverse bedrijven in de regio Zuid-Holland Zuid uitgenodigd. Ruim 25 bedrijven waren aanwezig om informatie te krijgen over de mogelijkheden van 'elektronische neuzen'. Het programma bestond uit diverse presentaties over de werking van e-noses en de ervaringen met een e-nosenetwerk in zowel Rotterdam-Rijnmond als mondiaal.

Bedrijfsneuzen

In 2015 is door overheden een e-nose netwerk aangelegd. OZHZ gaf tijdens de informatieavond in mei 2016 aan dat met bedrijfsneuzen het e-nosenetwerk verdicht kan worden, waardoor nog meer effect wordt bereikt met dit early warning system. Door als bedrijf zelf te handelen met hulp van het enose-monitoringsysteem kunnen in veel gevallen ook geurklachten worden voorkomen. Daarmee wordt toezicht en handhaving voorkomen. Zeker voor een aantal bedrijvenclusters in de regio heeft dit meerwaarde. Gedacht kan worden aan het Zeehavengebied Dordrecht, het cluster chemie en afvalverbranding Dordrecht en industrieterrein Groote Lindt in Zwijndrecht.

Bedrijven faciliteren

Tijdens de informatieavond en de afsluitende discussie bleek er grote interesse bij de bedrijven te bestaan voor e-noses. De bedrijven hebben OZHZ gevraagd om een faciliterende rol te spelen bij de realisatie. Concreet betekent dit dat OZHZ gesprekken organiseert tussen de bedrijven in de industriële clusters onderling en met de leverancier van de e-noses. Ook bedrijven die niet op een industrieterrein liggen, worden in de contacten met de leverancier gefaciliteerd.

OZHZ draagt bij aan een gezonde omgeving. Via vergunningen zorgt OZHZ dat bedrijfsactiviteiten zo min mogelijk schadelijke effecten hebben op de gezondheid van omwonenden of het milieu. OZHZ doet dat door in een vergunning vast te leggen hoeveel en welke stoffen een bedrijf mag verwerken, uitstoten of afvoeren. Bij het reinigen van vervuilde bodem beoordeelt ZHZ saneringsplannen en houdt OZHZ toezicht op de uitvoering. De verbetering van de luchtkwaliteit is een speerpunt waarbij gemeenten zich laten ondersteunen door OZHZ.

Leefbaarheid

Inwoners van de regio melden milieuoverlast die veroorzaakt wordt door bedrijven via de Milieutelefoon aan OZHZ. De Milieutelefoon is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar. Voor minder spoedeisende klachten is een digitaal klachtenformulier beschikbaar via www.ozhz.nl. Bij milieuoverlast kan het gaan om stank-, stof-, geluidsoverlast of bodemverontreiniging. Maar ook als er een onveilige situatie bij bedrijven wordt gesignaleerd, kan dat via de milieutelefoon worden gemeld. OZHZ-inspecteurs zijn 24 uur per dag op pad om de situatie ter plaatse te bekijken. Achteraf laten zij de melders weten wat er met hun klacht is gedaan.

Raadsleden bezoeken meldkamer

Openheid en transparante communicatie zijn sleutelwoorden voor organisaties (en bedrijven) om te werken aan een goede reputatie. Inmiddels is het traditie dat OZHZ jaarlijks raadsleden in Zuid-Holland Zuid informeert over de jaarrekening en begroting van OZHZ, en daarmee ook over de ontwikkelingen binnen het omgevingsdomein. Tijdens die bijeenkomsten is het idee ontstaan om ook over andere onderwerpen en thema's de raadsleden te informeren. Op 26 oktober brachten zij een bezoek aan de meldkamer van OZHZ, gevestigd bij de DCMR in Schiedam. Het doel was om de raadsleden inzicht te geven in de werkwijze van OZHZ rondom klachten, meldingen en voorvallen.

OZHZ draagt bij aan een leefbare regio door in de woonomgeving overlast die bewoners een gevoel van onbehagen geeft, te signaleren en aan te pakken. OZHZ doet dat door toezicht te houden op bedrijven en door klachten van inwoners over milieuoverlast af te handelen. Ook begeleidt OZHZ de zogenaamde 'gevelsanering' van woningen in de nabijheid van drukke verkeersaders om geluidsoverlast te beperken. Daarnaast is OZHZ verantwoordelijk voor toezicht en handhaving bij horeca-inrichtingen. Specifiek voor Dordrecht zorgt OZHZ met de aanpak van illegale kamerverhuur voor vermindering van hinder in bepaalde wijken. De bescherming van natuurgebieden en soorten (de groene handhaving) is een speciale taak die OZHZ uitvoert voor de hele provincie.

1.2 Bestuurlijke ontwikkelingen

Gemeenschappelijke regeling en bestuur

Binnen het bestuur van OZHZ heeft zich in 2016 een aantal *personele wijzigingen* voorgedaan. De heren H.L.J. Mirck en D.A. Heijkoop zijn afgetreden als lid van het dagelijks en algemeen bestuur. Op 24 november 2016 heeft het algemeen bestuur de leden A. Kraijo en T. van Houwelingen benoemd als nieuwe leden van het dagelijks bestuur. In de samenstelling van het algemeen bestuur zijn voorts de volgende wijzigingen opgetreden: de heer W. van der Leij (Leerdam) is opgevolgd door de heer T. Meijdam, de heer D.A. Heijkoop (Molenwaard) is opgevolgd door de heer F. Meerkerk, de heer H.L.J. Mirck (Zwijndrecht) is opgevolgd door mevrouw J.E.T.M. van Dongen en de heer T.C.C. den Braanker (Sliedrecht) is opgevolgd door mevrouw H. Visser-Schlieker (tot 1 september 2016) en daarna door de heer A.S. Dijkstra.

OZHZ is actief betrokken in het regionale traject onder de noemer '*Grip op GR-en*'. Centraal hierin staat de vraag hoe raadsleden beter in positie kunnen worden gebracht ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen. Het traject in Zuid-Holland Zuid richt zich in deze fase vooral op de Veiligheidsregio, de Dienst Gezondheid en Jeugd en OZHZ. Parallel daaraan is in de Hoeksche Waard in maart 2016 een bijeenkomst georganiseerd naar aanleiding van het rapport Wisselwerking van de Raad voor het openbaar bestuur. In de vergadering van het algemeen bestuur van 8 juli 2016 is met de organiserende raadsgriffiers van gedachten gewisseld over de door de raadsleden-denktank bedachte verbeteringsuggesties. Met die denktank is OZHZ van mening dat *transparantie* over de gemeenschappelijke regeling zeer belangrijk is. De vernieuwde website van OZHZ geeft daar mede invulling aan, ook voor wat betreft de vindbaarheid van de bestuursstukken. Aan de raadsgriffiers is onder andere meegegeven alert te zijn op een zuivere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden van zowel de collegeleden (als deelnemer aan het bestuur van OZHZ) als van de raadsleden. Er zijn al tal van mogelijkheden voor raadsleden om meer verbinding te krijgen met een gemeenschappelijke regeling, hetzij via het collegelid, hetzij rechtstreeks. Informele kanalen zijn daarbij ook uiterst waardevol en worden vanuit OZHZ ook al benut. Daarin kan nog meer worden geïnvesteerd. Het evalueren van nut en noodzaak van een gemeenschappelijke regeling zou niet moeten leiden tot discussie over de wettelijke basis van een omgevingsdienst. Het kan dan wel gaan over bijvoorbeeld de algemene kwaliteit, of men financieel in control is, de relatie met de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever, enzovoort. In de eerste helft van 2017 zullen de ideeën en aanbevelingen van de denktank worden gepresenteerd aan de raadsleden in subregionale bijeenkomsten.

Het dagelijks en algemeen bestuur besloten in november 2016 een zienswijze in te dienen op het *herindelingsontwerp van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden*. Begin 2017 is deze gezamenlijke zienswijze van de gemeenschappelijke regelingen Veiligheidsregio, Dienst Gezondheid en Jeugd en OZHZ aan de provincie Utrecht toegezonden. In de zienswijze wordt de hoop uitgesproken dat de nieuwe fusiegemeente onderdeel blijft uitmaken van Zuid-Holland, en daarmee van de regio Zuid-Holland Zuid. Daarnaast zijn opmerkingen gemaakt over het proces van herindeling, de inhoud en frictiekosten.

Voor wat betreft de inhoud van de zienswijze koos het bestuur voor een zakelijke insteek, zowel aan de positieve kant (indien er taken bij komen) als aan de negatieve kant (indien er taken wegvallen). Eerder was al uitgesproken dat OZHZ optimaal zal meewerken aan kostenreductie voor de toetreders, maar ook dat de taken die OZHZ thans uitvoert voor Leerdam en Zederik niet budgetneutraal aan de gemeenschappelijke regeling kunnen worden onttrokken. De achterblijvende deelnemers mogen immers niet met de kosten van uittreding worden geconfronteerd. Deze kosten zullen duidelijk in beeld moeten worden gebracht, waarbij zeker geen sprake zal zijn van een beperkt financieel effect zoals in het herindelingsontwerp was vermeld. Om de ontvlechting (mocht het daartoe komen) zorgvuldig te laten verlopen en de publieke kosten zoveel mogelijk te mitigeren en met elkaar te

delen is het wenselijk dat dit traject voor alle partijen duidelijk verloopt. In dat kader is bijvoorbeeld ook gewezen op het lopende traject om te komen tot een sociaal plan waarbij de drie gemeenschappelijke regelingen niet zijn betrokken. In lijn met eerdere brieven over dit onderwerp is er tevens op gewezen dat de Wet arhi de uitredingsbepalingen uit de gemeenschappelijke regelingen ook niet buiten werking stelt.

Overigens ontving OZHZ in januari 2017 het *Herindelingsontwerp ten behoeve van de gemeenten Giessenlanden en Molenwaard*, met de uitnodiging daarop een zienswijze te geven. In het eerste kwartaal van 2017 wordt dit geagendeerd in het dagelijks en algemeen bestuur. De consequenties van deze herindeling per 1 januari 2019 zijn voor OZHZ belangrijk vanwege de positionering van de brede uitvoering van Wabo-taken. OZHZ doet dit nu al voor Giessenlanden, maar niet voor Molenwaard.

De voorgenomen *herindeling van de gemeenten in de Hoeksche Waard*, eveneens per 1 januari 2019, lijkt vooralsnog geen consequenties te hebben voor OZHZ. De nieuwe fusiegemeente zal binnen het algemeen bestuur van OZHZ één van de grote spelers worden. Overigens is de procedure van deze herindeling nog niet afgerond.

Omgevingsdiensten

In Nederland is sinds 1 januari 2014 een landsdekkend stelsel van omgevingsdiensten gerealiseerd. Binnen dit stelsel zijn 6 BRZO-omgevingsdiensten ingericht. Voor het grondgebied van Zuid-Holland en Zeeland is dat de DCMR Milieudienst Rijnmond. Per 1 januari 2016 vallen alle Brzo-bedrijven onder het bevoegde gezag van de provincies. De Staatssecretaris van I&M heeft in juli 2016 de AMvB bij de Wet vergunningverlening, toezicht en handhaving (de Wet VTH) voorgelegd aan de Tweede Kamer. Deze AMvB is een wijziging van het Besluit omgevingsrecht (BOR) en maakt een vertaalslag van de Package Deal (het basistakenpakket voor de omgevingsdiensten) naar het BOR. De AMvB bevat ook procescriteria voor vergunningverlening en legt de basis voor een gemeenschappelijk inspectiesysteem (Inspectieweek Milieu). Beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2017.

Voor OZHZ is van belang dat in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), met verwijzing naar deze AMvB, is opgenomen dat de (Wabobrede) taken met betrekking tot de *Brzo- en RIE4-bedrijven* uitsluitend door de Brzo-omgevingsdiensten worden uitgevoerd. Naar aanleiding van het advies van de Randstedelijke Rekenkamer van mei 2016 hebben GS in hun brief van 10 mei 2016 opgemerkt dat zij zich op deze (toen nog concept-) AMvB voorbereiden door de consequenties ervan te (laten) onderzoeken. Hierbij is toen opgemerkt dat nadrukkelijk zou worden gekeken naar de uitvoering van de VTH-taken bij majeure risicobedrijven door OZHZ en de detachingsconstructie van de DCMR en de omgevingsdiensten West- en Midden-Holland. GS vonden het daarbij van belang dat die kennis en kwaliteit voor OZHZ en genoemde omgevingsdiensten behouden zou blijven voor alle VTH-taken. Hoewel in de begroting 2017 van OZHZ al een aantal beheersmaatregelen is opgenomen (waaronder 'mens volgt taak' en een verwijzing naar de bestaande frictieregeling) is OZHZ van mening dat het behoud van kennis en kwaliteit bij OZHZ voor alle VTH-taken in deze voorop dient te blijven staan.

Inmiddels is bekend dat vanuit het Ministerie van I&M vragen zijn gesteld aan GS over de rechtmatigheid van het meest recente mandaatbesluit van GS van Zuid-Holland en van de directeur van de DCMR aan de directeur van OZHZ, waarin ook mandaat is gegeven ten aanzien van de taakuitvoering bij Brzo- en RIE-bedrijven. Dit zou met ingang van 1 juli 2017 niet meer mogelijk zijn. De impact hiervan (personeel, positie van OZHZ in de regio en als gesprekspartner van gemeenten) wordt in de eerste helft van 2017 in beeld gebracht.

Ontwikkelingen in de taakuitvoering

De *Omgevingswet* en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn voor gemeenten, provincie en omgevingsdiensten zoals OZHZ een belangrijke stelselwijziging waarbij geldt dat processen bij gemeenten en provincies ingrijpend zullen veranderen. Het is de verwachting dat de *Omgevingswet* in het voorjaar van 2019 in werking treedt. Regionaal loopt een project van gemeenten, gemeenschappelijke regeling en externe diensten om zich op de komst van de *Omgevingswet* voor te bereiden. OZHZ wil ook onder de *Omgevingswet* gesteld staan om zijn taken effectief en efficiënt uit te voeren en de opdrachtgevers goed te adviseren. Daartoe is in het algemeen bestuur van 24 november 2016 het toekomstbeeld geschetst waar de dienst naartoe wil werken. De scope betreft de taakvelden van OZHZ, uitgangspunt is de rol van 'first supplier'.

Dat toekomstbeeld behelst het volgende.

In de kern wil OZHZ toewerken naar een toekomstbeeld waarbij de dienst de basistaken goed en doelmatig uitvoert en, als first supplier, een betrouwbare en proactieve adviseur is van zijn opdrachtgevers op de 'eigen' onderwerpen inzake veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid. OZHZ zorgt voor een deskundige inbreng in elke fase van de beleidscyclus bij zijn opdrachtgevers. Dit betekent maatwerk en een inbreng op het juiste abstractieniveau. Ook levert de dienst ondersteuning bij de normstelling door het aanbieden van standaarden aan de opdrachtgevers en legt verbindingen tussen gemeenten, provincie en andere partijen bij gemeenteverstijgend beleid. OZHZ zorgt voor eenduidige en kwalitatief goede advisering door het initiatief te nemen voor samenwerking met externe partners in het omgevingsdomein, waaronder de Veiligheidsregio en de Dienst Gezondheid en Jeugd, maar bijvoorbeeld ook Rijkswaterstaat, de Inspectie Leefomgeving en Transport en de politie. De opdrachtgevers worden hiermee maximaal gefaciliteerd. OZHZ heeft vanuit integrale belangenafweging en schaarste van beschikbare middelen oog voor alle belangen van de opdrachtgevers.

Om te komen tot dit toekomstbeeld is van belang dat OZHZ stapsgewijs meegroeit vanuit een faciliterende houding en participeert in de pilots van de project *Omgevingswet* in de regio Zuid-Holland Zuid. OZHZ zet zich dan ook in om de organisatie, alsmede de beleidsprocessen van zijn opdrachtgevers beter te leren kennen. OZHZ dient nu al te gaan werken met een bredere blik en te investeren in gewenste competenties bij de medewerkers. In 2016 is mede daarom een reorganisatie in gang gezet onder de noemer *Doorontwikkeling* om hieraan uitvoering te geven. Zowel de organisatiestructuur als de sturing binnen de organisatie moeten erin gaan voorzien dat de medewerkers van OZHZ op goede manier kunnen meebewegen met wat de *Omgevingswet* en de maatschappij van een moderne overheidsorganisatie vraagt.

Het algemeen bestuur benoemde daarom in november 2016 de ambities van OZHZ bij de implementatie van de *Omgevingswet*, met als hoofdlijnen:

- a. OZHZ voert de basistaken goed en doelmatig uit en is, als first supplier, een betrouwbare en proactieve adviseur van zijn opdrachtgevers op de 'eigen' onderwerpen inzake veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid.
- b. OZHZ zorgt voor een deskundige inbreng in elke fase van de beleidscyclus bij zijn opdrachtgevers. Dit betekent maatwerk en een inbreng op het juiste abstractieniveau.
- c. OZHZ levert ondersteuning bij de normstelling door het aanbieden van standaarden aan zijn opdrachtgevers en legt verbindingen tussen gemeenten, provincie en andere partijen bij gemeenteverstijgend beleid.
- d. OZHZ zorgt voor eenduidige en kwalitatief goede advisering door het initiatief te nemen voor samenwerking met externe partners in het omgevingsdomein, waaronder de VRZHZ en DGJZH. De opdrachtgevers worden hiermee maximaal gefaciliteerd.

- e. OZHZ heeft vanuit integrale belangenafweging en schaarste van beschikbare middelen oog voor alle belangen van de opdrachtgevers.

De *private kwaliteitsborging in de bouw, ofwel PKB*, is een ontwikkeling die door OZHZ actief wordt gevolgd. Het uitgangspunt van het wetsvoorstel over dit onderwerp is dat de markt zelf de verantwoordelijkheid draagt voor de kwaliteitsborging in de bouw en dat de overheid de kaders stelt. Het wetsvoorstel in zijn huidige vorm heeft grote gevolgen voor het werk van bouwplantoetsers. Er is becijferd dat gemiddeld 43% van het werk in de fase van de vergunningaanvraag vooralsnog zal verdwijnen. Er zullen dus beduidend minder ambtenaren met een bouwtechnische achtergrond nodig zijn. Per organisatie en afhankelijk van het beschikbare beleidskader kan dit percentage overigens sterk variëren.

Op 8 april 2016 is het wetsvoorstel (WKB) goedgekeurd door de ministerraad en op 15 april 2016 aan de Tweede Kamer toegezonden. Mede naar aanleiding hiervan heeft de VNG in juni een ambtelijk overleg met BZK georganiseerd. OZHZ heeft vanuit de werkgroep van de Vereniging BWT-Nederland een bijdrage aangeleverd.

Op 29 september 2016 heeft er een ronde tafelgesprek in de 2e kamer over het nieuwe stelsel plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek zijn verschillende vragen gesteld over de rol van de gemeente als bevoegd gezag. Onder andere de VNG wijst op een mogelijke onduidelijkheid in de rol en taakverdeling tussen het bevoegd gezag en de partijen in het private stelsel. Ook in het Advies van de Raad van State worden hierover opmerkingen gemaakt. Naar aanleiding hiervan is op verzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties een beknopt rapport geschreven over de bevoegdheden en de eventuele aansprakelijkheid bij onrechtmatige uitoefening van die bevoegdheden door het bevoegd gezag (doorgaans de gemeente) in het Wetsvoorstel kwaliteitsborging voor het bouwen. Deze rapportage is in november opgeleverd. De behandeling in de Tweede Kamer staat gepland voor begin 2017.

Eind 2016 heeft OZHZ aan de 4 gemeenten waarvoor bouwtaken worden uitgevoerd een voorstel (ontwikkeld door de Omgevingsdienst Midden-Holland; ODMH) voorgelegd om - in het kader van PKB – onaangekondigde steekproeven uit te gaan voeren tijdens de bouw. Hierop is positief gereageerd door die gemeenten. Het voorstel wordt door het bestuur van ODMH naar de VNG commissie Ruimte en Wonen toegezonden om mee te nemen in de gesprekken met het Rijk over de PKB.

1.3 Het beheer van de Omgevingsdienst

Het AB heeft in de bijdrageverordening de kaders voor financiën en kwaliteit opgenomen. Naast het rapporteren van (financiële) gegevens als zodanig, is ook het tijdig informeren van de opdrachtgevers een belangrijke prestatie indicator.

1. Algemeen

OZHZ wordt voor 85% gefinancierd op basis van geleverde producten. Met de gemeenten zijn prestatieafspraken gemaakt. OZHZ moet deze afspraken binnen een bandbreedte van 90% - 110% realiseren. Essentieel voor het behalen van de omzetdoelstelling is de productiviteit van de medewerkers. Voor een sluitende exploitatie van OZHZ is het noodzakelijk dat medewerkers voor gemiddeld 1.410 uur per FTE productief zijn.

Speerpunt	Prestatie indicator	Realisatie 2016
Taakuitvoering vindt plaats binnen de door het AB gestelde kaders voor financiën en kwaliteit (bijdrageverordening)	Taakuitvoering van OZHZ voldoet aan de VTH-kwaliteitseisen. Producten en prestaties worden gerealiseerd binnen een bandbreedte van 90-110% van het jaarprogramma.	OZHZ voldoet aan de VTH-kwaliteitseisen. Realisatie PZH (102%) Realisatie gemeenten (95%)
Opdrachtgevers worden actief geïnformeerd.	2 maal per jaar voortgang- en 1 maal per jaar jaarrapportages conform planning in jaarprogramma	Jaarrapportage 2015 en voortgangsrapportages 2016 conform planning opgesteld.
Periodiek overleg met de opdrachtgever	1 maal per maand vindt gesprek met de gedeputeerde plaats 2 maal per jaar met wethouders 1 maal per 4 maanden ambtelijk MARAP-overleg	Periodiek overleg met portefeuillehouders en ambtelijke contactpersonen conform planning gerealiseerd.

VTH-kwaliteitseisen

Uit een quick scan blijkt dat OZHZ er in geslaagd is om het reeds in 2014 behaalde kwaliteitsniveau te handhaven en op onderdelen te verbeteren. OZHZ streeft naar continue verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. Hiervoor zijn diverse ontwikkeltrajecten gestart.

Taakuitvoering binnen financieel kader

De provinciale omzet is hoger dan begroot in het jaarprogramma (102%), ondanks een extra budgettoekenning door PZH. Belangrijkste reden is extra inzet op een aantal provinciale aandachtsdossiers.

De realisatie op de gemeentelijke wettelijke taken (95%) is achtergebleven bij de planning. In zijn algemeenheid geldt dit voor het aantal vergunningaanvragen, de meldingen en klachten en de besteding van de lokale prioriteiten. Het beeld varieert sterk per opdrachtgever. Individueel zijn gedurende het jaar de bijsturingssacties besproken en/of additionele financiële afspraken gemaakt.

Speerpunt	Prestatie indicator	Realisatie 2016
Productiviteit	Het aantal productieve uren per FTE bedraagt 1.410 uur. De productiviteitsnorm bedraagt daarmee 85%	De productiviteit bedraagt 86,6%
Flexibele schil	Het aandeel uren inhuur ten opzichte van het totaal aantal uren is gemiddeld 15%	De flexibele schil bedraagt 18%
Aandeel overhead	Het aandeel uren overhead ten opzichte van het totaal aantal uren is genormeerd op 27,3%	Het overheadpercentage is 24,9%
Ziekteverzuim	OZHZ hanteert een norm van 5% voor ziekteverzuim.	Het ziekteverzuim bedraagt 5,3%

Productiviteit

De productiviteit is hoger dan begroot door de daling van het ziekteverzuim van declarabele medewerkers en een lagere opname van verlof. Ook is minder tijd besteed aan improductieve taken, zoals intern overleg.

Ziekteverzuim

De thematische aanpak van het ziekteverzuim werpt zijn vruchten af. Het ziekteverzuim is in 2016 uitgekomen op 5,3%. Ten opzichte van 2015 (6,1%) is sprake van een substantiële daling.

Het ziekteverzuim concentreert zich bij een aantal medewerkers in vooral niet-declarabele functies en heeft veelal een langdurig karakter. Het AB heeft bij de vaststelling van de eerste bestuursrapportage besloten om financiële middelen vrij te maken voor een duurzame aanpak. Daarbij wordt gebruik gemaakt van externe expertise.

2. Vergunningen en meldingen

Vergunningaanvragen moeten binnen wettelijke termijnen worden afgehandeld en meldingen moeten worden beoordeeld op juistheid en volledigheid. De door de burgers en bedrijven ingediende documenten worden getoetst en leiden bij volledigheid en juistheid tot een bevestigingsbrief of een beschikking.

Speerpunt	Prestatie indicator	Resultaat 2016
Tijdige en geïntegreerde vergunningen	<u>Regulier</u> : 99% van de reguliere vergunningen dient binnen de wettelijke termijn verleend te zijn.	99% van de vergunningen is binnen de termijn verleend.
	<u>Uitgebreid</u> : 95% van de uitgebreide vergunningen dient binnen de wettelijke termijn te zijn verleend. Bij wettelijke termijn moet worden gedacht aan de mogelijkheden die de wet biedt, dus inclusief mogelijke verlenging.	78,3% van de vergunningen is binnen de termijn verleend.
Risicobeheersing	99% van de besluiten wordt niet vernietigd dan wel krijgt positief advies bij de rechtbank/Raad van State dan wel de bezwaarschriftencommissie.	99,4% van de besluiten is in stand gebleven.
	80% van de zaken die bij Awb-commissie, Rechtbank en Raad van State worden behandeld blijft in stand.	90,9% van de besluiten is in stand gebleven.
Dienstbaarheid	Klanttevredenheid: Het gemiddelde van het Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) is minimaal een 7.	Met ingang van 2016 wordt het onderzoek naar de klanttevredenheid digitaal uitgevoerd. De reacties over het gehele jaar zijn beperkt (6 stuks). In zijn algemeenheid is een gemiddelde tevredenheid gescoord (7+).

Tijdige en geïntegreerde vergunningen

De reguliere vergunningen zijn in de verslagperiode 2016 vrijwel allemaal binnen de wettelijke termijn verleend. De KPI wordt gehaald. De doelstelling met betrekking tot de tijdigheid van uitgebreide vergunningen is in de verslagperiode niet gehaald. Hier is een aantal procedures uit de eerste periode in met name Dordrecht bepalend voor het resultaat geweest. OZHZ heeft vervolgens enige aanpassingen doorgevoerd in het proces. Daarna is wel voldaan aan de KPI.

3. Toezicht en handhaving

OZHZ houdt toezicht en treedt zo nodig handhavend op conform de Landelijke Handhavingstrategie die door alle opdrachtgevers is vastgesteld. Bij toezicht wordt informatie verzameld en een oordeel gevormd of een activiteit voldoet aan de in de vergunning opgenomen voorschriften of in algemene regels gestelde eisen. Onder handhaving wordt verstaan het opleggen van sancties (bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk) indien uit het toezicht blijkt dat niet aan de gestelde eisen wordt voldaan.

Voor zowel de provincie als gemeenten wordt voor de KPI toezichtdichtheid (TD) één definitie gehanteerd:

"Toezichtdichtheid is gedefinieerd als het percentage uitgevoerde preventieve controles¹ in een verslagperiode t.o.v. het aantal geplande controles in het jaarprogramma."

Voor de provincie en gemeenten worden twee verschillende KPI's voor naleving (NA) gehanteerd. Om een goede vergelijking tussen de resultaten voor de provincie en gemeenten mogelijk te maken worden voor het taakveld milieu beide KPI's weergegeven. Hierbij worden onderstaande definities gebruikt:

"Naleving-actueel is gedefinieerd als het aantal beoordelingspunten dat in orde is ten opzichte van het aantal gecontroleerde beoordelingspunten aan het einde van een verslagperiode."

"Naleving-initieel is gedefinieerd als het aantal uitgevoerde initiële periodieke milieucontroles zonder overtredingen ten opzichte van het aantal uitgevoerde initiële periodieke milieucontroles aan het einde van een verslagperiode."

---

¹ Inclusief de BRZO en E-PRTR controles

Speerpunt	Prestatie indicator	Resultaat 2016
Betrouwbaarheid (provinciaal)	<u>Provincie Grijs:</u> Norm TD = 100% Norm NA-actueel >= 90%	TD grijs = 100% NA-actueel grijs = 81% NA-initieel grijs = 55%
	<u>Provincie Groen:</u> Norm TD = 100% Norm NA-actueel >= 90%	TD groen = 100% NA-actueel groen = 99%
	<u>Provincie Bouw en sloop:</u> Geen norm afgesproken voor NA	NA-initieel bouwfase = 63% NA-initieel sloopfase = 97%
Betrouwbaarheid (gemeentelijk)	<u>Gemeenten RUN periodiek toezicht:</u> Norm TD = 100% Norm NA-actueel >= 90% Norm NA-actueel >= 60%	TD milieu = 99% NA-actueel milieu = 78% NA-initieel = 37%
	<u>Gemeenten integraal toezicht.</u> Deze werkzaamheden worden uitgevoerd voor de gemeenten Alblasterdam, Dordrecht en Leerdam (en voor de gemeente Giessenlanden vanaf 2017). Norm TD = 100% Geen norm afgesproken voor NA	TD-integraal = 93% Na-actueel integraal = 91% NA-initieel integraal = 43%
	<u>Toezicht bouw en sloop:</u> Deze werkzaamheden worden uitgevoerd voor de gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Giessenlanden en Leerdam. Norm NA-initieel = 70%	NA-initieel bouwfase = 65% NA-initieel sloopfase = 93%
Voor de bouw- en sloopfase is geen KPI TD vastgesteld. Afhankelijk van het soort bouw- of sloopplan geeft het beleid aan of toezicht noodzakelijk is.		
Risicobeheersing	80% van de zaken die bij Awb/bezwaarschriftencommissie, Rechtbank en Raad van State worden behandeld, blijft in stand.	Resultaat = 87,5%

Provincie

NA-actueel grijs: De norm wordt niet gehaald omdat een aantal hercontroles (bij 4 bedrijven) nog niet is afgerond: een deel van de bedrijven is in het laatste kwartaal aangeschreven en de hersteltermijnen verstrijken in 2017. In 2016 zijn vanuit periodiek toezicht twee lasten onder dwangsom procedures gestart die beide nog lopen. Als deze hercontroles en procedures buiten beschouwing worden gelaten, wordt wel voldaan aan de norm.

NA-initieel grijs: voor NA-initieel grijs is door de Provincie Zuid-Holland geen norm gesteld. Het aantal direct nalevende bedrijven is nagenoeg gelijk aan vorig jaar (59% in 2015).

NA-initieel bouw- en sloopfase: Voor NA-initieel is voor de bouwfase geen norm gesteld. Het percentage NA is vergelijkbaar met de NA-initieel voor de gemeentelijke taken rondom de bouw- en sloopfase.

Gemeenten RUN periodiek toezicht

TD-milieu: Bij de gemeenten is de TD voor periodiek toezicht milieu in 2016 uitgekomen op 99%. Van de 366 geplande periodieke controles milieu zijn 5 controles op basis van afspraken met de gemeente niet uitgevoerd. De betreffende bedrijven zullen in 2017 worden gecontroleerd.

NA-actueel milieu: Van de 361 uitgevoerde periodieke controles milieu zijn nog 81 trajecten in uitvoering. Afgezien van deze lopende trajecten wordt voldaan aan de norm.

NA-initieel milieu: De vastgestelde naleving bij de eerste controle is lager dan de norm. Hiervoor is geen eenduidige oorzaak aan te wijzen. Bij de gecontroleerde bedrijven zijn geen tekortkomingen vastgesteld die in het kader van de landelijke Handhavingsstrategie als zeer ernstig worden beschouwd.

Gemeenten integraal toezicht

TD-Integraal: Bij de gemeenten is de TD voor periodiek toezicht integraal in 2016 uitgekomen op 93%. Van de 345 geplande periodieke controles milieu zijn 31 controles niet uitgevoerd. Deze periodieke controles zijn op basis van specifieke afspraken met de betreffende gemeenten niet uitgevoerd. Hierbij is erop gestuurd om het toezicht bij de minst urgente locaties niet uit te voeren. Deze betreffende locaties zullen per 2017 vanuit het RUN Wabo-breed ook een lagere prioritering krijgen.

NA-actueel integraal: Hiervoor is geen norm afgesproken. De relatief lage score is (zoals bij de andere KPI's NA-actueel) deels het logisch gevolg van lopende trajecten aan het einde van het jaar. Van de 314 uitgevoerde periodieke controles integraal zijn nog 27 trajecten in uitvoering. Bij 12 locaties zijn handhavingstrajecten gestart en bij de overige locaties zijn de hersteltermijnen naar aanleiding van de initiële controle nog niet verstreken.

NA-initieel integraal: Bij 180 van de 314 uitgevoerde periodieke controles integraal zijn 1 of meerdere tekortkomingen geconstateerd. Het naleefgedrag is slechter dan verwacht. Dit komt mede doordat het integrale toezicht een nieuwe taak is in Alblasterdam en Leerdam en veel locaties voor het eerst integraal zijn gecontroleerd. De ervaring vanuit het integrale toezicht in Dordrecht dat sinds 2011 wordt uitgevoerd, leert dat het enkele jaren duurt voordat het naleefgedrag zich stabiliseert op een hoger niveau.

4. Expertise en advies

OZHZ levert expertise op het gebied van geluid, lucht, bodem en externe veiligheid aan zijn opdrachtgevers voor het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Om de kwaliteit van de producten, waarvoor geen wettelijke termijn bestaat en ook een rechtstreekse toets bij de rechter niet van toepassing is, te beoordelen is een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) de meest geëigende aanpak. De afdeling Expertise en Advies voert regulier klanttevredenheidsonderzoek uit met behulp van projectevaluaties voor de adviestaken. Voor de beoordelingen en beschikkingen op het gebied van bodemkwaliteit wordt periodiek een KTO uitgevoerd omdat bij deze taak sprake is van een relatief kleine klantenkring.

Speerpunt	Prestatie indicator	Resultaat 2016
Adviestaken		
Inhoudelijke kwaliteit adviezen	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit klanttevredenheidsonderzoek	7,8
Verhouding prijs/kwaliteit	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit klanttevredenheidsonderzoek	7,9
Communicatie	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit klanttevredenheidsonderzoek	7,6
Planning	Gemiddeld rapportcijfer 7 uit klanttevredenheidsonderzoek	7,2

Conform begroting worden de KPI's gemeten door middel van interviews. Vanuit de projectevaluaties kan een beeld worden afgeleid van de door de opdrachtgevers ervaren dienstverlening. In zijn algemeenheid is men tevreden over de bereikbaarheid en deskundigheid van de medewerkers en over de begrijpelijkheid van de adviezen. Wel geeft men aan dat de doorlooptijd van de projecten te lang is, waardoor de planning niet wordt gehaald en dat overschrijding van de uren niet tijdig is gemeld. Deze projecten zijn intern geëvalueerd. OZHZ heeft op grond daarvan actie ondernomen en processen aangepast.

In de verslagperiode zijn geen klachten binnengekomen. In afgelopen periode zijn 17 complimenten binnengekomen. De complimenten die geregistreerd zijn gaan vooral over de tevredenheid over snelle levering, goede samenwerking, het goed meedenken en het leveren van goed werk.

Speerpunt	Prestatie indicator	Resultaat 2016
Beoordeling en beschikking bodem		
Tijdigheid	Minimaal 90% van de producten wordt afgerond binnen de termijn.	83,7%
Risicobeheersing	99% van de besluiten wordt niet vernietigd dan wel krijgt positief advies bij de rechtbank/Raad van State dan wel de bezwaarschriftencommissie.	n.v.t.
	80% van de zaken die bij Awb-commissie, Rechtbank en Raad van State worden behandeld blijft in stand.	n.v.t.
Klanttevredenheid	Minimaal 90% van de respondenten is tevreden of neutraal over: <ul style="list-style-type: none"> - de bereikbaarheid van medewerkers - deskundigheid van medewerkers - de begrijpelijkheid van de beoordelingsbrieven en beschikkingen 	90 %

Bevindingen wettelijke taken

Tijdigheid

Begin 2016 is het werkproces bij Bodem geanalyseerd. Hieruit bleek dat de Wbb-procedures in overleg met de aanvragers (informeel) werden opgeschort en/of verlengd. Juridisch gezien is dit niet de juiste procedure.

Hierdoor bleek dat niet aan de wettelijke KPI werd voldaan. De werkwijze is begin 2016 aangepast.

Het resultaat op de KPI 'Tijdigheid' is in de verslagperiode verslechterd ten opzichte van afgelopen jaren, omdat de termijnen nu op de wettelijk vastgelegde proceduretermijnen worden geregistreerd en gerapporteerd.

OZHZ is een verbeterprogramma gestart voor wat betreft de (monitoring van) doorlooptijden op de procedures Wbb. Geen van de overschrijdingen hebben in 2016 tot een 'lex silencio' dan wel een beroep op Wet dwangsom geleid.

Risicobeheersing

In het verslagjaar zijn geen zaken aan de orde geweest bij een bezwarencommissie of bestuursrechter. Bij één procedure in 2016 is begin 2017 bezwaar aangetekend. Naar aanleiding van toelichting en extra informatievoorziening vanuit OZHZ heeft bezwaarmaker het bezwaar echter ingetrokken.

Klanttevredenheid

Conform begroting worden de KPI's gemeten door middel van interviews. Vanuit de projectevaluaties kan een beeld worden afgeleid van de door de opdrachtgevers ervaren dienstverlening. Binnen de verslagperiode zijn 12 project-evaluaties (binnen projecten zijn meerdere vakdisciplines betrokken) uitgevoerd. Op alle elementen is positief gereageerd heeft tot een gemiddeld cijfer geleid van 7,6.

Vanuit de projectevaluaties kan een beeld worden afgeleid van de door de opdrachtgevers ervaren dienstverlening. Men is tevreden over de deskundigheid en het proactief meedenken van de medewerkers en over de begrijpelijkheid van de adviezen. Veel van de ondervraagden ervaart de samenwerking met adviseurs als zeer prettig.

Bij de uitvoering wettelijke taken zijn enkele aandachtspunten genoemd ten aanzien van de telefonische bereikbaarheid en de communicatie omtrent de voortgang van de projecten. Binnen OZHZ zijn met de projectleiders en medewerkers hernieuwde werkafspraken gemaakt.

1.4 Wat heeft het gekost?

1.4.1 Resultaat 2016

De programmarekening 2016 sluit met een positief saldo van € 1,734 mln. In vergelijking met de bijgestelde begroting bij de tweede bestuursrapportage (€ 448.000) is er sprake van een voordeel van € 1,284 mln. Het verschil wordt voornamelijk verklaard door exogene ontwikkelingen die ten tijde van de bestuursrapportage niet konden worden voorzien.

Onderstaand is de analyse op hoofdlijn weergegeven. Voor de toelichting op de baten en lasten afzonderlijk wordt verwezen naar de resultatenrekening (hoofdstuk 1.4.2). Onderstaand is op hoofdlijn de analyse van het verschil weergegeven:

Analyse verschil

1 Hogere urenomet	691
<i>Gerelateerde hogere kosten flex. schil</i>	-230
2 Voorziening personele aangelegenheden	-26
3 Lagere lasten eigen personeel	385
4 Frictievergoeding en uitvoeringskosten SCD	118
5 Overschot uitvoering BWT	95
6 Vrijval reserve IKB	157
7 Diverse mee- en tegenvallers	95

Totaal verschil 1.284

Bedragen * € 1.000

- (1) De urenomet is hoger dan begroot. Er is sprake van een forse extra tijdsbesteding op een aantal provinciale aandachtossiers. De besteding voor de gemeente Dordrecht is hoger dan begroot. Ook is er sprake van een hogere offerteomet. De hogere urenomet leidt tot een relatief beperkte toename van de flexibele schil.
- (2) Per 31/12/2016 is een voorziening personele kosten gevormd vanwege het opvangen van latente verplichtingen ten aanzien van de doorontwikkeling OZHZ.
- (3) De onderschrijving op de kosten van het eigen personeel heeft diverse oorzaken. Zo is een aantal vacatures nog niet ingevuld, mede in relatie tot de doorontwikkeling. Ook is een aantal, eerder bijgestelde, posten aanmerkelijk gunstiger uitgevallen, zoals de fiscale naheffing en reiskosten. Ook heeft afwaardering plaatsgevonden van de verplichting verlofstuwmeer, op last van de accountant.
- (4) OZHZ heeft een frictievergoeding ontvangen van het SCD voor het overnemen van boventallig personeel. Daarnaast is sprake van lagere uitvoeringskosten van het SCD.
- (5) In het kader van de uitvoering van Bouw en Woningtoezicht heeft OZHZ met de toetredende gemeenten een vaste lump sum bijdrage afgesproken tijdens de aanlopperiode. Het financiële voordeel 2016 bedraagt € 95.000. Daar staat tegenover dat de desbetreffende gemeenten een (al begrote) tijdelijke aanloopkorting hebben gekregen en OZHZ (al begrote) aanloopinvesteringen heeft gedaan.
- (6) De reserve die is gevormd in het kader van het individueel keuzebudget kan worden onttrokken om de extra vakantiegeldverplichting in 2016 te dekken. Een deel van de bestemmingsreserve blijft over en valt vrij in het resultaat.
- (7) Het restant is een saldo van lagere kapitaallasten, vrijval van de post onvoorzien en diverse meevallers.

1.4.2 Resultatenrekening 2016

Programmarekening 2016	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Realisatie 2016	Vershil
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid		Primair	Bijgesteld		
Baten					
Inw onerbijdrage	2.506	2.506	2.506	2.506	0
Wettelijke taken	16.261	15.548	16.970	17.782	813
Adviezen en projecten	2.775	2.374	3.185	3.303	118
Subsidies	783	250	357	419	62
Programmabijdrage Provincie ZH	437	437	437	437	0
Materieel budget Provincie ZH	256	442	202	243	41
Overige baten	250	80	217	252	34
Totaal baten	23.268	21.637	23.874	24.941	1.068
Lasten					
Personeelskosten	17.240	16.652	18.726	18.519	-207
Kapitaallasten	175	350	229	188	-41
Ondersteuning SCD	2.096	1.981	1.729	1.694	-35
Huisvesting	625	482	532	534	2
Overige bedrijfskosten	962	894	1.253	1.250	-3
Additionele productkosten	1.294	847	714	962	248
Onvoorzien	91	216	75	14	-61
Verplichting/voorziening personeel	0	568	585	460	-125
Totaal lasten	22.483	21.991	23.843	23.621	-222
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	786	-353	30	1.320	1.290
Onttrekkingen aan reserves	296	568	595	591	-4
Toevoegingen aan reserves	510	0	177	177	0
Gerealiseerd resultaat	572	214	448	1.734	1.286

Bedragen * € 1.000

1.4.3 Baten

De totale baten komen € 1,068 mln. hoger uit dan begroot.

Inwonerbijdrage (nihil)

De inwonerbijdrage is een lumpsumbudget en kan worden beschouwd als een algemeen dekkingsmiddel. Vanuit de inwonerbijdrage worden kosten gedekt, die samenhangen met het bestuur van OZHZ en algemene activiteiten van inspecteurs, vergunningverleners en adviseurs, die indirect ten goede komen aan alle opdrachtgevers en producten. Voorbeelden zijn: relatiebeheer, kwaliteitszorg, databeheer en informatievoorziening. Ook de inhoudelijke (meerjarige) programma's Ontwikkeling; Veiligheid, Gezondheid, Duurzaamheid, Algemeen en Activiteiten Beheer worden gedekt uit de inwonerbijdrage. De inwonerbijdrage fungeert dan als cofinanciering naast subsidies en overige bijdragen. De realisatie van de inwonerbijdrage (€ 2,5 mln.) is conform de begroting.

Wettelijke taken milieu/bouw/gebruik (€ 813.000 hogere baten)

OZHZ maakt in de individuele jaarprogramma's per opdrachtgever afspraken over de uit te voeren activiteiten en budgetten. Verantwoording vindt plaats door middel van cijfermatige maandrapportages en meer uitgebreide viermaandelijke bestuursrapportages. Het budget voor de gemeentelijke taken op het gebied van milieu, bouw- en woningtoezicht en adviezen omvat producten en prestaties die per kwartaal op voorschotbasis bij de opdrachtgevers in rekening worden gebracht en jaarlijks achteraf worden nagecalculeerd, aan de hand van de geleverde prestatie/producten.

De begroting is in 2016 positief bijgesteld met € 1,4 mln. Voor het grootste deel heeft dit betrekking op de nieuwe BWT taken van de gemeente Giessenlanden en de overgang van het bevoegd gezag over de BRZO bedrijven van de gemeenten naar PZH. Daarnaast is de begroting tussentijds bijgesteld door extra inzet op het jaarprogramma Dordrecht en provinciale aandacht dossiers.

De realisatie 2016 (€ 17,8 mln.) is desondanks fors hoger (€ 813.000) dan de bijgestelde begroting. Met name de besteding op het provinciale budget en de gemeente Dordrecht zijn boven de raming uitgekomen. De hogere omzet heeft geleid tot een toename van de flexibele schil.

Adviezen en projecten (€ 118.000 hogere baten)

Deze budgetten hebben een incidenteel karakter. Opdrachtgevers verstrekken op basis van een offerte of programma een opdracht voor een specifiek advies of onderzoek. Afrekening vindt plaats op basis van gerealiseerde uren of een vaste offerteprijs.

De raming van de primaire begroting is doorgaans behoedzaam, vanwege het onzekere karakter van de omzet.

De begroting is in 2016 positief bijgesteld met € 811.000. De bijstelling van de raming heeft deze betrekking op nieuwe detacheringen en extra offertetaken van PZH en gemeenten.

De realisatie van € 3,3 mln. is iets hoger (€ 86.000) dan de bijgestelde begroting. De hogere omzet heeft geleid tot een toename van de flexibele schil.

Programma's en subsidies (€ 62.000 hogere baten)

Het gaat hierbij om de programma's Gezondheid, Veiligheid, Duurzaamheid en Databeheer. Voor deze programma's vindt cofinanciering plaats vanuit de inwonerbijdrage en de subsidies Externe Veiligheid, Duurzaamheid en Energie.

De begroting is in 2016 positief bijgesteld met € 107.000 mln. vanwege extra subsidies voor de E-noses en duurzaamheid. De totale realisatie bedraagt € 856.000 en is hoger (€ 62.000) dan begroot. De hogere omzet heeft volledig betrekking op de afronding van projecten in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Alle subsidieprojecten zijn binnen het budgettaire kader gebleven.

De subsidie externe veiligheid in 2016 bedraagt € 220.000. De besteding is uitgekomen op € 210.116.

Materieel budget provincie (€ 41.000 hogere baten)

Het materieel budget van de provincie is ter beschikking gesteld voor de exploitatiekosten van de kapitaalgoederen die door OZHZ zijn overgenomen en voor additionele directe productiekosten, zoals bijvoorbeeld externe onderzoeken. Doordat de kapitaalgoederen bij de vorming van OZHZ "om niet" zijn overgenomen, worden er geen kapitaallasten geboekt ten laste van het materieel budget PZH. Op termijn verandert dit, wanneer OZHZ vervangingsinvesteringen moet doen op de overgedragen kapitaalgoederen.

Bij de tussentijdse begrotingswijziging is de raming negatief bijgesteld (-/- € 240.000) vanwege achterblijvende materiële bestedingen op het provinciale budget.

De realisatie 2016 bedraagt € 243.000 en is hoger (€ 41.000) dan begroot. De hogere realisatie betreft inzet van externe expertise op Wob-verzoeken en specifieke opleidingen voor de uitvoering van provinciale taken, zoals handhaving van de groene wetten.

Overige baten (€ 34.000 hogere baten)

De overige baten staan deels in relatie tot de hogere lasten. De raming is tussentijds bijgesteld met € 137.000 vanwege detachering van diverse medewerkers.

De realisatie 2016 (€ 252.000) is iets hoger (€ 34.000) dan de begroting. De overige baten hebben betrekking op:

- een structurele bijdrage van de Drechtstedengemeenten voor het beheer en licentiekosten van Squit XO (€ 73.000);
- het uitvoeren van taken voor de OmgevingsdienstNL (€ 103.000).
- een frictievergoeding voor het overnemen van personeel van het SCD (83.000)
- het restant is een saldo van diverse mee- en tegenvallers (-/- 7.000)

1.4.4 Lasten

De totale lasten komen € 222.000 lager uit dan begroot.

Personeelskosten (€ 207.000 lagere lasten)

Onder personeelskosten vallen de kosten van eigen personeel en de kosten van inhuur. Beide zijn communicerende vaten, waarbij het beleid erop is gericht om bij verloop van eigen personeel de inhuurratio te vergroten voor productief personeel.

De begroting is in 2016 tussentijds fors (€ 2,1 mln.) bijgesteld bij de bestuursrapportages vanwege de uitvoering van nieuwe BWT taken voor Giessenlanden, de benodigde inhuur van flexibele schil vanwege een hogere omzet, stijging van het verlofstuwmeer, een fiscale naheffing, het effect van de cao, hogere reiskosten en extra inhuur vanwege vacatures. Daar stond een neerwaartse bijstelling van het opleidingsbudget tegenover.

De totale personeelskosten zijn in 2016 uitgekomen op € 18,55 mln. en komen daarmee iets lager uit (€ 174.000) dan de bijgestelde begroting. Ten opzichte van de begroting is dit een onderschrijding van 0,9 %.

De onderverdeling in eigen personeel en flexibele schil is als volgt:

Personele lasten	begroting	realisatie	verschil
Personeelskosten OZHZ	15.178.368	14.797.811	380.557-
Flexibele schil	3.547.778	3.721.542	173.763
Totaal personele lasten	18.726.146	18.519.352	206.794-

Bedragen * € 1.000

De onderschrijding op de kosten van het eigen personeel heeft diverse oorzaken. Zo is een aantal vacatures nog niet ingevuld, mede in relatie tot de doorontwikkeling. Ook is een aantal, eerder bijgestelde, posten aanmerkelijk gunstiger uitgevallen, zoals de fiscale naheffing en reiskosten. Tot slot heeft afboeking plaatsgevonden van de verplichting verlofstuwmeer, op last van de accountant.

De extra inhuur van flexibele schil (€ 174.000) blijft ver achter bij de extra urenomzet (circa € 710.000). Voor het grootste deel heeft dit te maken met het gedaalde ziekteverzuim. Het ziekteverzuim over 2016 is uitgekomen op 5,3%. Het verzuim in de productieve (declarabele) functies bedroeg zelfs slechts 3,1%.

Daardoor zijn de eigen medewerkers relatief productief geweest en is er minder ingehuurd.

De hogere productiviteit heeft echter ook een keerzijde. In 2016 was sprake van veel incidentele omzet, vanwege aandachtsdossiers en incidentele financiering van structureel werk. Daardoor was de werkdruk hoog en kon pas in een laat stadium worden ingehuurd. Vanwege de verzadigde markt was het verkrijgen van goed gekwalificeerd personeel soms moeilijk. Daardoor hebben medewerkers minder verlof opgenomen en is het verlofstuwmeer gestegen.

Kapitaallasten (€ 41.000 lagere lasten)

De kapitaalgoederen van OZHZ betreffen voornamelijk specifieke investeringen in de huisvesting en ICT. De omvang van de kapitaalgoederen is relatief beperkt, aangezien OZHZ de kapitaalgoederen grotendeels huurt of leaset. Voorbeelden zijn het huurcontract inzake Post 120, de uitbesteding van de ICT dienstverlening bij het SCD en leasecontracten voor het wagenpark.

Bij de vorming van OZHZ zijn de vaar- en voertuigen en specifieke apparatuur “om niet” overgenomen van de provincie. De onderhoud- en gebruikskosten van deze activa worden gedekt uit de provinciale bijdrage. Doordat OZHZ minder zelf investeert in de reguliere bedrijfsvoering (huisvesting, ICT, provinciale middelen) is de raming van de kapitaallasten in 2016 structureel naar beneden bijgesteld (-/- € 121.000). De realisatie (€ 181.000) is in 2016 achtergebleven (€ 41.000) bij de bijgestelde begroting. Reden is dat er geen maatwerk nodig bleek te zijn bij de implementatie van het nieuwe tijdschrijf en financiële systeem Afas.

Ondersteuning SCD (€ 35.000 lagere lasten)

De ondersteuning door het SCD heeft betrekking dienstverlening met betrekking tot de ICT, Facilitair, Financiën en Inkoop en verzekering.

Bij eerdere begrotingswijzigingen is de begroting neerwaarts bijgesteld verlaagd met € 252.000. De bijstelling had grotendeels een technisch karakter. Het budget Facilitair verschuift naar de overige bedrijfskosten (-/- € 338.000). Daar staat tegenover dat de kosten voor print en telefonie in omgekeerde richting verschuiven naar de SCD ICT kosten (€ 63.000). De resterende bijstelling betreft indexering van de SCD tarieven en extra afgenomen diensten op personeel gebied.

De realisatie 2016 bedraagt 1,7 mln. en onderschrijft de begroting marginaal (€ 35.000). De onderverdeling per onderdeel is als volgt:

Ondersteuning SCD	realisatie
ICT	1.216
Financiën	150
Personeel en Organisatie	328
Totaal ondersteuning SCD	1.694

Bedragen * € 1.000

Huisvesting (€ 2.000 hogere lasten)

Per 2016 heeft OZHZ een huurcontract afgesloten voor de locatie post 120 te Dordrecht. Met de gemeenten Alblasserdam, Leerdam en Giessenlanden zijn daarnaast afspraken gemaakt omtrent het tijdelijk afnemen van decentrale werkplekken.

In 2016 is de begroting naar boven bijgesteld (€ 50.000 aan hogere lasten), voornamelijk vanwege technische verschuivingen. Daarnaast heeft OZHZ iets meer opslagruimte afgenomen en was de WOZ aanslag nog niet begroot. De realisatie 2016 (€ 534.000) is nagenoeg conform de begroting (overschrijding € 2.000).

Overige bedrijfskosten (€ 3.000 lagere lasten)

De overige bedrijfskosten hebben betrekking op software licenties, externe advies- en accountantskosten, Arbo, kantoorbenodigdheden, facilitaire kosten, verzekeringen, etc.

De raming is bij de tussentijdse begrotingswijzigingen fors aangepast (€ 360.000). De bijstelling had grotendeels een technisch karakter. Het budget voor Facilitaire dienstverlening is overgeheveld van SCD dienstverlening en huisvesting naar de overige bedrijfskosten (€ 207.000). De kosten voor telefonie zijn daarentegen overgeheveld naar SCD ICT (-/- € 63.000). Ook zijn extra middelen (€ 180.000) vrijgemaakt voor externe begeleiding in het kader van de doorontwikkeling, de implementatie van Afas, juridische kosten en de aanpak van ziekteverzuim. Ook was sprake van hogere kosten voor software (€ 47.000).

De realisatie 2016 € 1,25 mln. is nagenoeg conform de begroting (onderschrijding 7.000) en is een saldo van diverse over- en onderschrijdingen.

Additionele productiekosten (€ 248.000 hogere lasten).

De additionele productiekosten worden direct in rekening gebracht bij de opdrachtgevers. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om externe juridische expertise of uitgevoerde werkzaamheden door aannemers.

De raming is bij de tussentijdse begrotingswijzigingen fors neerwaarts bijgesteld (-/- € 131.000), op grond van de realisatie.

De realisatie 2016 (€ 962.000.) is fors hoger (€ 248.000) dan de bijgestelde begroting. Het effect op het financiële resultaat is nihil, omdat de hogere lasten leiden tot overeenkomstige hogere baten.

Onvoorzien (€ 61.000 lagere lasten)

Het budget onvoorzien is onderdeel van het weerstandsvermogen en bedoeld voor afboeking van niet factureerbare uren (onderhanden werk) en overige onvoorziene tegenvallers. De realisatie bedraagt € 14.000 en is lager dan de bijgestelde begroting. De post onvoorzien is als volgt aangewend.

Onvoorzien

Afboeking oninbare posten	14
---------------------------	----

Totaal onvoorzien	14
--------------------------	-----------

Bedragen * € 1.000

Verplichting/voorziening personeel (€ 125.000 lagere lasten)

De personeel gerelateerde voorzieningen en/of verplichtingen hebben betrekking op het individueel keuzebudget en specifieke personele dossiers.

In de CAO 2013-2015 zijn sociale partners overeengekomen per 1 januari 2016 een individueel keuzebudget (IKB) in te voeren. In de begroting is een incidentele last opgenomen van € 585.000 ter dekking van de financiële gevolgen. In dit kader is een bestemmingsreserve gevormd vanuit de bestemming van het rekeningresultaat 2015. De realisatie bedraagt € 433.000. De bestemmingsreserve kan volledig worden onttrokken.

Per 31/12/2016 is een voorziening personele kosten gevormd van € 26.000 vanwege het opvangen van latente personele verplichtingen ten aanzien van de doorontwikkeling.

1.4.5 Reserveringen

In het onderstaand overzicht is het verloop van de reserves in 2016 weergegeven.

Reserves	Begroting 2016 Bijgesteld	Realisatie	Vershil	Besluit	
Toevoegingen:					
Bestemmingsreserve materieel budget PZH		77	77	0	Eerste begrotingsw ijsiging 2016
Bestemmingsreserve Omgevingsw et		100	100	0	Tw eede begrotingsw ijsiging 2016
Totaal toevoegingen		177	177	0	
Onttrekkingen:					
Bestemmingsreserve ziekteverzuim		10	6	-4	Tw eede begrotingsw ijsiging 2016
Bestemmingsreserve IKB		585	585	0	Begroting 2016
Totaal onttrekkingen		595	591	-4	
Saldo toevoegingen/onttrekkingen		-418	-414	0	

Bedragen * € 1.000

Bestemmingsreserve Materieel budget Provincie Zuid-Holland

Uit dit budget worden de directe productiekosten van het provinciaal werkprogramma gedekt.

Conform het besluit van het algemeen bestuur is een reservering gemaakt voor toekomstige materiële uitgaven van de provincie. De toevoeging is conform de eerste bestuursrapportage en betreft extra middelen voor een complex dossier.

Bestemmingsreserve Omgevingswet

Bij tweede bestuursrapportage 2016 heeft het bestuur € 100.000 gereserveerd voor de invoering van de Omgevingswet. Dekking vindt plaats vanuit een onderbesteding op de inwonerbijdrage.

Bestemmingsreserve Ziekteverzuim

OZHZ heeft al enige jaren te maken met een relatief hoog ziekteverzuim. Door een gerichte aanpak is met name het kortdurend verzuim vanaf 2014 afgenomen. Er zijn echter medewerkers met chronische medische problemen waarbij sprake is van langdurig verzuim. In het DB van 24 september 2015 is besloten om financiële middelen vrij te maken om een duurzame aanpak van het langdurig verzuim te dekken. De reserve is gevormd vanuit de bestemming van het rekeningresultaat 2015. De onttrekking betreft diverse coachingstrajecten.

Bestemmingsreserve Individueel Keuzebudget

In de CAO 2013-2015 zijn sociale partners overeengekomen per 1 januari 2016 een individueel keuzebudget (IKB) in te voeren. Dit IKB sluit aan bij de wens voor meer keuzevrijheid voor werknemers, maakt maatwerk op individuele basis mogelijk en is voor alle gemeenten gelijkvormig. IKB maakt het voor medewerkers mogelijk vakantiegeld maandelijks uit te laten betalen. Op lange termijn is dit effect neutraal. De vakantiegeldverplichting is als last genomen in de exploitatie 2016. De desbetreffende bestemmingsreserve, gevormd bij jaarrekening 2015, kan volledig worden onttrokken.

2. Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording staat aangegeven dat in de Programmabegroting ten minste de navolgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen en
7. Grond beleid.

De paragrafen “lokale heffingen”, “verbonden partijen” en “grondbeleid” zijn niet op OZHZ van toepassing, omdat OZHZ niet wordt gefinancierd door heffingen, niet participeert in verbonden partijen en geen gronden in bezit heeft. De overige paragrafen zijn hieronder toegelicht.

2.1 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de meerjarenbegroting is en geeft inzicht in de financiële draagkracht van OZHZ indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Een exact sluitende meerjarenbegroting zonder toereikende buffer betekent dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen om alsnog een structureel sluitende begroting te houden. In dat geval staat het beleid van OZHZ ook direct onder druk. Daarom heeft OZHZ op elk moment voldoende weerstandscapaciteit nodig.

2.1.1 Begripsomschrijving

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de risico's, waarvoor geen specifieke maatregelen zijn getroffen enerzijds, en de capaciteit van middelen en mogelijkheden (weerstandscapaciteit) die de organisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen anderzijds (BBV art. 11). Hoe groot die weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die OZHZ op dat moment loopt. Hiertoe worden strategische risico's onderscheiden van de reguliere.

Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle.

Kenmerkend aan strategische risico's is dat er sprake is van niet of nauwelijks beïnvloedbare (externe) risico's. Meestal is de kans dat het risico zich voordoet klein, terwijl de financiële gevolgen groot kunnen zijn. Beide zijn moeilijk in te schatten. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met rijksbrede bezuinigingen, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag. Om te voorkomen dat OZHZ bij het voordoen van een niet afgedekt strategisch risico ingrijpende wijzigingen moet doorvoeren, dient OZHZ weerstandscapaciteit te bezitten om tegenvallers te kunnen opvangen.

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft het weerstandsvermogen aan.

De paragraaf weerstandvermogen bevat een aanduiding van het risicoprofiel, de risico's en het gewenste weerstandsvermogen. Vervolgens wordt ingegaan op de termijn die naar verwachting nodig is om het weerstandsvermogen op niveau te brengen. Hiermee wordt een indicatie gegeven hoe robuust de begroting is.

2.1.2 Beleid OZHZ inzake risico's en weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van OZHZ bestaat uit de algemene reserve, het budget onvoorzien en de (structureel) aanwezige begrotingsruimte. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. Uitgangspunt is dat de structurele begroting van OZHZ sluitend is. Echter, als OZHZ geconfronteerd wordt met incidentele uitgaven die leiden tot een nadelig exploitatieresultaat, dan wordt dit additionele nadelige resultaat ten laste gebracht van de deelnemers in de GR OZHZ. De exacte wijze waarop dit gebeurt, is vastgelegd in de bijdrageverordening. Op grond van de risicoclassificatie is bij de vorming van OZHZ de gewenste weerstandscapaciteit bepaald op 5% van de structurele omzet.

Het weerstandsvermogen/de algemene reserve van OZHZ wordt gevoed uit de positieve exploitatieresultaten, totdat de vereiste weerstandscapaciteit is bereikt.

In paragraaf 2.1.3 vindt een verdere uitwerking plaats van het risicoprofiel. Deze bevat per risico:

- Een algemene omschrijving;
- Het effect;
- De impact;
- De waarschijnlijkheid;
- De financiële bandbreedte van het risico;
- De beheersmaatregelen;
- De benodigde weerstandscapaciteit.

De totale benodigde weerstandscapaciteit wordt vervolgens gerelateerd aan de huidige norm van 5% en de verwachte meerjarige ontwikkeling.

2.1.3 Risicoprofiel Omgevingsdienst

Categorie	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Beheersmaatregel	Bandbreedte risico	Benodigde Weerstandscapaciteit
1 Wettelijke taken	Bezuiniging	Schaalnadeel	Groot	Medium	Frictiekostenregeling	75.766	75.766
					Regionaal Uitvoeringsniveau	151.533	
					Nota VTH		
					Flexibele schil		
2 Private Kw aliteitsborging Bouw (PKB)	Privatisering	Schaalnadeel	Groot	Groot	Frictiekostenregeling	443.789	443.789
					Flexibele schil	665.683	
					Uitbreiding BWT taken		
3 Overige omzet (offerte en subsidie)	Bezuiniging	Schaalnadeel	Medium	Groot	Flexibele schil	195.744	195.744
						293.615	
4 Gemeentelijke herindeling Vijfeerenlanden	Uittreding	Schaalnadeel	Groot	Zeer groot	Frictiebepaling GR	pm	pm
					Flexibele schil	pm	
					Separate bestuurlijke besluitvorming		
5 Overdracht BRZO taken	Overheveling BRZO taken	Schaalnadeel	Groot	Zeer groot	Frictiebepaling	423.927	423.927
					Flexibele schil	565.236	
6 Onderhanden werk	Afboeking projecten	Exploitatieverlies	Medium	Klein	Periodieke analyse OHW	61.700	61.700
						123.400	
7 Ziekteverzuim	Hoger dan norm (5%)	Exploitatieverlies	Groot	Groot	Verzuimbeleid	155.267	155.267
						232.900	
8 Omgevingswet	Omzetzaling	Schaalnadeel	Groot	pm	Frictieregeling	pm	
					Separaat wetgevingstraject	pm	
							1.356.193

2.1.4 Weerstandscapaciteit versus benodigde weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van OZHZ bestaat uit de algemene reserve en het budget onvoorzien. De omvang van het weerstandsvermogen per ultimo 2016 bedraagt € 1,16 mln. Gegeven het risico profiel is een weerstandsvermogen van € 1,35 mln. benodigd. De directie OZHZ zal het bestuur voorstellen om € 200.000 toe te voegen aan het weerstandsvermogen vanuit de bestemming van het rekeningresultaat 2016.

2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De omvang van de kapitaalgoederen is relatief beperkt, aangezien OZHZ de kapitaalgoederen grotendeels huurt of leaset.

- het huurcontract inzake de locatie Post 120;
- de uitbesteding van de ICT dienstverlening bij het SCD (en derhalve geen eigen investering in een netwerk, rekencentrum en generieke hardware);
- leasecontracten voor het wagenpark.

De kapitaalgoederen van OZHZ betreffen voornamelijk gedane investeringen in de ICT sfeer, specifiek voor OZHZ. Daarbij gaat het om digitalisering van de archieven, de implementatie van SquitXO, het tijdschrijfsysteem, het financiële systeem en de onderlinge koppeling tussen deze systemen.

Bij de vorming van OZHZ zijn de vaar- en voertuigen en specifieke apparatuur “om niet” overgenomen van de provincie. De onderhoud- en gebruikskosten van deze activa worden gedekt uit de provinciale bijdrage. Binnen de materiële budgetten die vanuit de provincie zijn opgenomen bij OZHZ zijn middelen vrijgemaakt om te zijner tijd de kapitaallasten te kunnen opvangen van de noodzakelijke vervangingen van de kapitaalgoederen. Bij de start van OZHZ is met de provincie overeengekomen dat de provincie de eerstkomende vervanging van de Pandion voor zijn rekening neemt.

Onderstaand een overzicht van de materiële vaste activa per categorie.

Materiële vaste activa (bedragen in €)	31-12-2015	31-12-2016
Huisvesting	610.503	744.663
Kantoormeubilair/- benodigdheden	208.715	370.478
ICT	344.015	185.066
Apparatuur	0	0
Totaal	1.163.233	1.300.207

Bedragen * €

Huisvesting

De huurdersinvesteringen in gebouw Post 120 hebben betrekking op: werktuigbouwkundige, elektrotechnische installaties, de archiefinstallaties, het dakterras en douche- en kleedruimtes. OZHZ is verantwoordelijk voor het onderhoud.

Kantoormeubilair

Al het kantoormeubilair is bij de verhuizing eind 2015 vervangen door nieuw meubilair.

ICT

De ICT kapitaalgoederen uit het verleden betreft de investering in digitale archieven, SquitXO en de koppeling tussen het tijdschrijfsysteem en het financiële systeem.

Voor een nadere toelichting omtrent de opbouw en verloop van de materiële vaste activa wordt verwezen naar de jaarrekening.

2.3 Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is, in samenhang met de financiële verordening die in artikel 216 van de Provinciewet is voorgeschreven, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. In het Treasurystatuut van OZHZ (geactualiseerd door het AB op 24 november 2016) zijn het begrippenkader en de doelstellingen van de treasuryfunctie geformuleerd en geconcretiseerd naar de verschillende deelgebieden van treasury, risicobeheer, financiën en kasbeheer. Ook zijn de organisatorische randvoorwaarden weergegeven. Tot slot zijn in het statuut de uitgangspunten vastgelegd voor de informatie die noodzakelijk is om het gehele proces beheersbaar en meetbaar te houden.

Algemene ontwikkelingen

De treasuryfunctie is gebaseerd op de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Een belangrijk element daarbij is het meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de financieringspositie, zowel op de korte als lange termijn. Dit betreft dan met name het in beeld brengen van de behoefte aan financieringsmiddelen, gerelateerd aan de investeringsplanning en de inzet van vrijvallende dan wel beschikbaar komende financieringsmiddelen. Per 16 december 2013 is het Schatkistbankieren ingegaan. Decentrale overheden zijn verplicht om dagelijks overtollige kasgelden over te boeken naar het Rijk.

Risicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het risicobeheer zijn:

- leningen en garanties uit hoofde van de "publieke taak" worden uitsluitend verstrekt aan door het algemeen bestuur goedgekeurde derde partijen;
- gezien de financiële situatie van OZHZ worden in de opstartfase van ongeveer 3 jaar geen leningen en garanties verstrekt aan derde partijen.
- Uit hoofde van de treasuryfunctie kunnen middelen worden uitgezet indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Renterisicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- geen overschrijding van de renterisico norm conform de Wet fido;
- nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- de rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie;
- streven naar spreiding in de rentetypische looptijden en uitzettingen.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2 % van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, dus met uitzondering van de stortingen in de reserves. Voor 2016 bedraagt deze limiet 8,2 % van € 23.874.000 (omvang begroting) = € 1.985.000

De liquide middelen betreffen rekening-courant tegoeden; deposito's komen voort uit de financiering van het lopende bedrijf en de bestemmingsreserves.

De totale netto vlottende schuld is € 37.000 en blijft daarmee ruim binnen de toegestane kasgeldlimiet. De ruimte bedraagt € 1.921.000.

Kasgeldlimiet	31-12-2016	31-12-2015
Omvang begroting	23.874	22.702
1 Toegestane kasgeldlimiet		
Percentage	8,2%	8,2%
Bedrag	1.958	1.862
2 Vlottende schuld		
opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
schuld in rekening courant	0	0
door derden gestorte gelden 1 < jaar	0	0
overige schulden	2.661	1.946
Totaal	2.661	1.946
3 Vlottende middelen		
contante gelden in kas	0	0
tegoeden in rekening courant	2.625	4.629
overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0
Totaal	2.625	4.629
4 Toets kasgeldlimiet		
Totaal netto vlottende schuld (2 -/ - 3)	37	-2.683
Toegestane kasgeldlimiet	1.958	1.862
Ruimte	1.921	4.545

Bedragen * € 1.000

Renterisico norm

Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisico norm. Als lange financiering wordt volgens de Wet fido aangemerkt: alle financieringsvormen met een rente typische looptijd groter dan 1 jaar. Het renterisico wordt gedefinieerd als het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen. Het renterisico op de lange termijn wordt beperkt tot de in de wet genoemde 20% van de restant hoofdsom van de rente typische langlopende leningen. Achterliggende reden voor het gebruik van de renterisico norm is de spreiding van het renterisico over de jaren.

Doordat OZHZ per 31/12/2016 geen leningen heeft uitstaan is het renterisico nihil.

Renterisico norm	31-12-2016	31-12-2015
Berekening renterisico		
1 Renteherzieningen	0	0
2 Aflossingen	0	0
3 Renterisico	0	0
Berekening rente risiconorm		
4 Begrotingstotaal	23.874	22.702
5 Percentage conform regeling	20%	20%
6 Renterisico norm	4.775	4.540
Toetsing renterisico aan norm		
3 Renterisico	0	0
6 Renterisico norm	4.775	4.540
7 Ruimte	4.775	4.540

Bedragen * € 1.000

Relatiebeheer

Het betalingsverkeer is geconcentreerd bij de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten. In 2013 heeft OZHZ een (verplichte) overeenkomst afgesloten met het ministerie van Financiën inzake het schatkistbankieren.

Leningenportefeuille

OZHZ is in 2016 geen leningen aangegaan. Er hebben zich ook geen mutaties voorgedaan in de leningenportefeuille.

Overige kentallen

Ook op grond van de netto schuldquote, solvabiliteit en structurele exploitatieruimte kan worden geconcludeerd dat de vermogenspositie van OZHZ op orde is.

OZHZ	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Netto schuldquote	-5%	-5%	-6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-5%	-5%	-6%
Solvabiliteitsratio	23%	18%	39%
Grondexploitatie	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%

Schatkistbankieren

Conform het Schatkistbankieren zijn decentrale overheden verplicht om dagelijks overtollige kasgelden over te boeken naar het Rijk. OZHZ mag gemiddeld 250.000 euro aan middelen aanhouden buiten de schatkist. (Het zogenaamde drempelbedrag)

Bij aanvang heeft OZHZ de afspraak gemaakt met BNG dat het banksaldo automatisch wordt afgeroomd vanaf 250.000 euro en overgeboekt naar de schatkistrekening bij het Rijk. Het afromen vindt dagelijks plaats om 15.30. In de praktijk gebeurt regelmatig dat OZHZ na dit tijdstip weer bedragen ontvangt waardoor het drempelbedrag wordt overschreden. Om te voorkomen dat OZHZ het drempelbedrag overschrijdt zijn de afspraken met de BNG inzake de afroming en overboeking aangescherpt.

In 2016 is OZHZ ruimschoots onder het drempelbedrag gebleven. Onderstaand is de berekening van het drempelbedrag nader toegelicht en is de realisatie weergegeven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kw artaal 1	Kw artaal 2	Kw artaal 3	Kw artaal 4
(2)	Kw artaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	143	167	168	151
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	107	83	82	99
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	23.874			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	23.874			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kw artaal 1	Kw artaal 2	Kw artaal 3	Kw artaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.002	15.170	15.430	13.906
(5b)	Dagen in het kw artaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kw artaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	143	167	168	151

2.4 Bedrijfsvoering

2.4.1 Personeel- en organisatiebeleid

Doorontwikkeling OZHZ

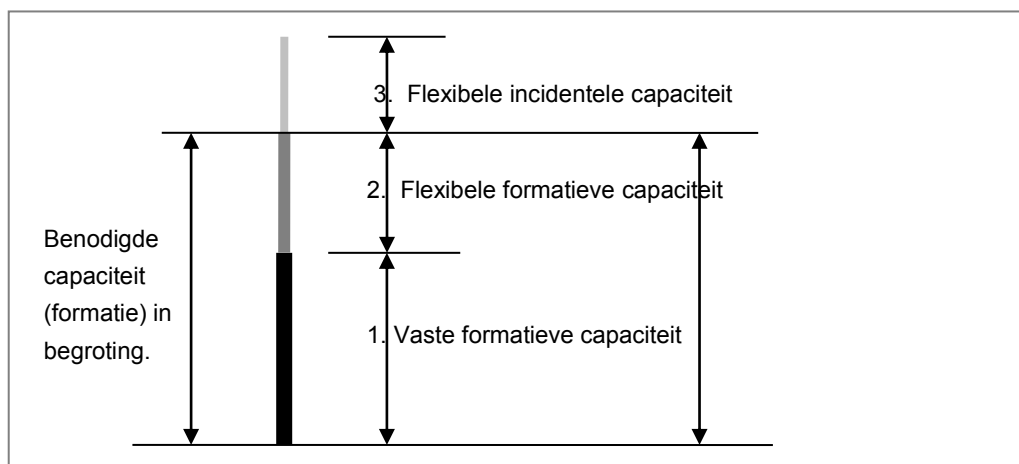
De ontwikkelingen in de omgeving (onder meer Omgevingswet, PKB, BRZO en bestuurlijke herindeling) en veranderende maatschappelijke eisen hebben impact op de organisatie van OZHZ. Sinds de zomer is daarom een doorontwikkelingstraject gaande. De beoogde veranderingen in de interne sturing en cultuur worden ondersteund door een aanpassing van de structuur van de organisatie (formele reorganisatie) die met ingang van 1 april 2017 zal ingaan. Het dagelijks bestuur heeft in dit kader op 23 juni 2016 de nieuwe Organisatieregeling vastgesteld. Door minder managementdichtheid en meer verantwoordelijkheid voor de medewerkers kan OZHZ beter en sneller inspelen op de vraag van opdrachtgevers. De directeur en de twee nieuw benoemde adjunct-directeuren geven als kwartiermakersgroep leiding aan de doorontwikkeling en reorganisatie. De huidige afdelingen en bureaus komen te vervallen en worden omgevormd tot units waarin processen op logische wijze worden geordend.

Na positieve advisering van de OR op het Uitwerkingsplan, waarin de hoofdlijnen van de nieuwe structuur en een andere wijze van sturing zijn beschreven, is eind 2016 gestart met de werving van managers voor de nieuwe units. De hoofdlijnen van de nieuwe structuur zijn verder uitgewerkt naar een Inrichtingsplan waarin functies naar units zijn toebedeeld. De OR heeft positief geadviseerd over het Inrichtingsplan. Het formele plaatsingstraject van de medewerkers is gestart op basis van het vastgestelde Inrichtingsplan. Alle medewerkers kunnen worden geplaatst in de nieuwe organisatie. In een aantal gevallen ontstaat er schaalfrictie omdat medewerkers worden geplaatst op een formatief lager ingeschaalde functie.

Formatie en capaciteitsbeleid

De omzet van OZHZ is per taakveld in verschillende mate variabel. Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Voor de adviestaken geldt dat er tot dusver geen sprake is van enige verplichting voor gemeenten om opdrachten bij OZHZ neer te leggen. Ook subsidieontvangsten hebben een variabel karakter.

Tegen deze achtergrond streeft OZHZ flexibilisering na ten aanzien van de eigen interne capaciteit. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de verschillende taakvelden; onderdelen met een meer variabele omzet (bijvoorbeeld bouw en expertise en advies) hebben een hogere flexibele schil, dan de onderdelen die de wettelijke milieutaken uitvoeren. Onderstaande figuur geeft het capaciteitsbeleid samengevat weer:

Doelstelling is een flexibele schil (flexibele formatieve en flexibele incidentele capaciteit) van gemiddeld 15%. In 2016 is sprake geweest van een aanzienlijke incidentele omzet. Dit heeft geleid tot een relatief hoge inzet van flexibele schil (18%).

De inhuur van extern personeel vindt plaats volgens het principe van een marktplaats. Dit geldt voor alle vormen van inhuur voor de operationele taken. Daarnaast worden afspraken gemaakt met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland om over en weer personeel te kunnen detacheren in die gevallen waarin vraag en aanbod op elkaar kunnen worden afgestemd.

Ziekteverzuim

De aanpak van het ziekteverzuim werpt zijn vruchten af. Het ziekteverzuim in 2016 is uitgekomen op 5,3%. Ten opzichte van 2015 (6,1%) is sprake van een aanzienlijke daling. Het streefcijfer in de begroting van maximaal 5% is bijna behaald.

Vanaf 2014 zijn structurele verbeteringen in gang gezet om het ziekteverzuim te beperken. In het begin heeft de focus gelegen op het korte termijn beïnvloedbare deel van het ziekteverzuim; bijvoorbeeld door een vaste ziekmeldingsprocedure en het bespreekbaar maken van verzuimgedrag. Zo is het verzuimgedrag vast onderwerp bij de personeelsgesprekken.

Daarna is de focus verbreed naar het meer langdurige ziekteverzuim. OZHZ heeft diverse medewerkers met chronische medische problemen die regelmatig (en in meerdere jaren) langdurig verzuimen. De bedrijfsarts geeft aan dat het aantal gevallen waarbij sprake is van een relatie tussen het verzuim en het werk, relatief laag is. Centraal in de aanpak staat het in contact blijven met de langdurig zieke medewerker, met inachtneming van de regels die zijn vastgelegd in de Wet verbetering poortwachter. Daarnaast houden managers rekening met het feit dat het te doorlopen traject als werkgever bij ziekte van de medewerker twee jaar kan duren. Hierbij wordt ingezet op het juist volgen van procedures zodat de zorg voor de medewerker eventueel wordt overgenomen door het UWV middels het toekennen van een WIA-uitkering.

Het AB heeft bij de vaststelling van de eerste bestuursrapportage besloten om financiële middelen (€ 40.000) vrij te maken voor een duurzame aanpak van het ziekteverzuim. Daarbij wordt gebruik gemaakt van externe expertise.

2.4.2. Huisvesting, Facilitair en ICT

Huisvesting en Facilitair

OZHZ heeft per 1 januari 2016 de nieuwe locatie Post 120 in het centrum van Dordrecht betrokken. De huurovereenkomst beslaat een periode van 10 jaar met een optie tot verlenging en een mogelijke afschaling na 5 jaar. Met de nieuwe huisvesting is de bestuurlijk beoogde besparing gerealiseerd van € 150.000 per jaar door efficiënter ruimtegebruik en een meer marktconforme prijs voor de huur en facilitaire kosten.

In 2016 is de aanbesteding van de schoonmaak afgerond en de Facilitaire functie verder ingevuld.

Begin 2016 heeft de verhuurder van de Noordendijk een narekening van de energielasten over 2012 – 2014 verstuurd aan OZHZ. Het DB OZHZ is van mening dat de verhuurder al in 2011 inzicht had moeten geven in het energieverbruik van het pand. Dan had OZHZ nog maatregelen kunnen nemen. OZHZ is daarop met de verhuurder in overleg getreden. Ook na bestuurlijke interventie wenst deze OZHZ niet tegemoet te komen. OZHZ

heeft de verrekening derhalve ten laste van de exploitatie gebracht. Met de verhuurder van Post 120 zijn afspraken gemaakt over de rapportage van het energieverbruik en de signaalfunctie bij overschrijdingen.

ICT

OZHZ wil op de langere termijn geheel digitaal werken. Dit maakt het mogelijk om effectiever te werken, onder meer omdat daarmee plaats en tijd onafhankelijk kan worden gewerkt. Met het SCD als leverancier zijn daarmee ook het afgelopen jaar weer grote stappen gezet. De ICT-infrastructuur is stabiel, en ook werken op afstand wordt goed faciliteert. Dat biedt medewerkers ook de mogelijkheid om invulling te geven aan een manier werken waarbij de organisatiebelangen en de persoonlijke belangen beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Dat draagt er aan bij dat OZHZ een aantrekkelijke werkgever is.

De volgende stap richting digitaal werken is om alle werkprocessen geheel digitaal af te kunnen handelen. Dat is niet alleen nodig om efficiënter te kunnen werken, het is ook essentieel als voorbereiding op de Omgevingswet. Het in gebruik nemen en inrichten van het nieuwe zaak-, document- en archiefsysteem Join is daarbij een belangrijke stap. Het systeem is eind 2015 in gebruik genomen, en in 2016 verder ingericht. Join faciliteert het digitaal behandelen en archiveren van documenten. En Join is het centrale zaakstelsel, waar andere backoffice applicaties op aansluiten, zoals het ICT-systeem voor vergunningen, toezicht en handhaven Squit XO. Join is bovendien niet ingericht op de individuele medewerker, maar op rollen waarin meerdere medewerkers zitten. Dat vermindert de kwetsbaarheid, het maakt de onderlinge vervanging makkelijker en het maakt het mogelijk dat medewerkers in teams samenwerken. Dat vraagt een andere manier van werken van de medewerker en van het management. Daarmee sluit de inrichting van het systeem aan bij de doorontwikkeling die in 2016 in gang is gezet.

Met de verhuizing naar Post 120 per 1 januari 2016 is het digitaal werken gecombineerd met het concept van de activiteit gebonden ICT-werkplek. Post 120 is zo ingericht, dat er voor alle activiteiten en medewerkers voldoende en geschikte ICT-werkplekken zijn, inclusief een stralingsluwe zone en rustige werkplekken.

Met het digitaal werken, neemt het belang van informatiebeveiliging toe. Informatie moet beschikbaar zijn, betrouwbaar zijn en mag niet in onbevoegde handen komen. In 2016 heeft OZHZ besloten om voor de informatiebeveiliging het normenkader van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten te gebruiken. De bestaande ICT-infrastructuur en ICT-systemen voldoen al op veel punten aan dit normenkader. Samen met het SCD is een analyse gestart om de noodzakelijke aanvullende maatregelen in kaart te brengen. Op nieuwe ontwikkelingen in 2016, zoals het in gebruik nemen van het financiële systeem Afas, is dit kader direct toegepast.

OZHZ is voor de periode van 1 april 2014 tot 1 april 2021 een dienstverleningscontract aangegaan met het SCD inzake de ICT- en overige dienstverlening. De dienstverleningsovereenkomst geldt voor een periode van vier jaar + twee jaar + 2 jaar en voorziet in een zuiverder opdrachtgever- opdrachtnemer relatie, in voldoende mate afrekenbare afspraken, in waarborgen voor kwalitatief goede dienstverlening en duidelijkheid bij tussentijdse beëindiging om welke reden dan ook. Met ingang van 1 april 2017 is de financiële bijdrage herijkt. Het AB heeft in november 2015 ingestemd met continuering van de overeenkomst voor de periode 1 april 2017- 1 april 2019 en de wijze van financiering van de meerkosten.

Aan het AB wordt in 2017 een procesvoorstel voorgelegd inzake het bestuurlijke besluitvormingstraject met betrekking tot de ICT- en andere dienstverlening vanaf 1 april 2021. In 2017 zal het SCD een aanbieding doen inzake de ICT dienstverlening in de periode 1 april 2019 tot 1 april 2021.

2.4.3 Financiën

Na een marktverkenning is in het tweede kwartaal 2016 de aanbesteding gestart van een geïntegreerd systeem voor het tijdschrijven en de financiële administratie. In het najaar heeft gunning en opdrachtverstrekking plaatsgevonden aan Afas Software. Afas biedt standaard een volledig geïntegreerd tijdverantwoordings- en financieel pakket. Het pakket is gebruiksvriendelijk, bevat een standaard procesinrichting en beschikt over een uitgebreide rapportagemodule.

Het implementatietraject is in het najaar gestart. Per 1 januari 2017 is het nieuwe systeem operationeel. OZHZ voert per deze datum ook de financiële administratie volledig in eigen beheer uit. Dat betekent dat de separate dienstverleningsovereenkomst met het SCD niet wordt verlengd.

Deloitte is door het AB benoemd als controlerend accountant voor het boekjaar 2016. Begin 2017 is de regionale aanbesteding afgerond van de accountantscontrole in de periode 2017-2020. Gunning heeft plaatsgevonden aan BDO Accountants.

De fiscus heeft in 2016 onderzoek gedaan naar de aangifte loonbelasting 2014. De fiscale aangifte werkgeverslasten OZHZ bedraagt circa € 1,7 mln. per jaar. Het SCD doet namens OZHZ aangifte en steunt daarbij voor een deel op gegevens die OZHZ aanlevert. Vanuit de reguliere loonaangifte zijn geen onvolkomenheden geconstateerd. De kilometerregistratie van de algemene dienstvoertuigen voldeed echter niet aan de fiscale normen. Daardoor was er geen fiscaal sluitend bewijs dat privé gebruik uitsluit. Alhoewel geen daadwerkelijk privé gebruik is geconstateerd, heeft de fiscus een bijtelling over het wagenpark gerekend. Voor het bepalen van de naheffing heeft de fiscus de constatering 2014 naar de periode 2011-2015 geëxtrapoleerd. Dit heeft geleid tot een naheffing van € 140.000, inclusief boete. De fiscus heeft de boete (€ 11.000) overigens gematigd, omdat er geen aanwijzingen zijn van privégebruik op grote schaal en de nodige verbetermaatregelen in gang zijn gezet.

Eind 2016 zijn in alle dienstvoertuigen black boxes geplaatst en vindt er automatische kilometerregistratie plaats. Het systeem beschikt over het door de fiscus goedgekeurde Keurmerk Ritregistratiesystemen.

II. Jaarrekening 2016

De jaarrekening bestaat uit de balans en resultatenrekening en met toelichting.

Via de balans en de programmarekening wordt financiële verantwoording afgelegd over het in 2016 gevoerde beleid. In het SISA-overzicht is de besteding van specifieke uitkeringen weergegeven ter verantwoording aan het Rijk.

1. Balans per 31/12/2016

Balans per 31 december 2016				
(bedragen in €)				
ACTIVA	2016		2015	
VASTE ACTIVA				
<i>Immateriële vaste activa</i>		-		-
Kosten verbonden aan het sluiten van geldlening en het saldo van agio en disagio				
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief				
<i>Materiële vaste activa</i>		1.300.207		1.163.233
Investeringen:				
met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	-		-	
met een economisch nut in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.300.207		1.163.233	
In erfpacht gegeven gronden	-		-	
<i>Financiële vaste activa</i>		-		-
Kapitaalverstrekking aan:				
deelnemingen	-		-	
gemeenschappelijke regelingen	-		-	
overige verbonden partijen	-		-	
Leningen aan:				
woningbouwcorporaties	-		-	
deelnemingen	-		-	
overige verbonden partijen	-		-	
openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	-		-	
overige langlopende leningen	-		-	
Uitzettingen:				
in 's Rijks schatkist met een looptijd ≥ 1 jaar	-		-	
in de vorm van Nederlands schuldpapier met een looptijd ≥ 1 jaar	-		-	
overige met een looptijd ≥ 1 jaar	-		-	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-		-	
TOTAAL VASTE ACTIVA		1.300.207		1.163.233
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>Voorraden</i>		-289.406		-617.171
Grond- en hulpstoffen:				
niet in exploitatie genomen bouwgronden	-		-	
overige grond- en hulpstoffen	-		-	
Onderhanden werk, inclusief bouwgronden in exploitatie	-289.406		-617.171	
Gereed product en handelsgoederen	-		-	
Vooruitbetalingen	-		-	
<i>Uitzettingen</i>		5.728.447		6.933.411
Deze hebben een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	3.005.732		2.271.948	
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen (Art. 1a Wet Fido)	-		-	
Overige verstrekte kasgeldleningen	-		-	
Rekening courant verhouding met het Rijk	2.624.531		4.628.964	
Rekening courant verhouding overige niet-financiële instellingen	-		-	
Overige vorderingen	98.184		32.499	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd korter dan één 1 jaar	-		-	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier looptijd korter dan één 1 jaar	-		-	
Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één 1 jaar	-		-	
<i>Liquide middelen</i>		58.349		246.451
Kas	398		409	
Bank, inclusief kruisposten	57.951		246.042	
<i>Overlopende activa</i>		1.234.152		164.012
Nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel van:				
Europese overheidslichamen	-		-	
het Rijk	-		-	
overige Nederlandse overheidslichamen	581.130		39.871	
Overige nog te ontvangen c.q. vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotings jaren komen	653.022		124.141	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		6.731.542		6.726.703
TOTAAL ACTIVA		8.031.749		7.889.936

Balans per 31 december 2016

(bedragen in €)

PASSIVA	2016		2015	
VASTE PASSIVA				
<i>Eigen vermogen</i>		3.125.142		1.804.908
Algemene reserve	928.176		1.024.760	
Bestemmingsreserves	-		-	
Overige bestemmingsreserves	462.732		208.242	
Saldo van de rekening	1.734.234		571.906	
<i>Voorzieningen</i>		26.329		-
Voorzieningen	26.329		-	
<i>Vaste schulden</i>		-		-
Deze hebben een rentetypische looptijd langer dan één jaar				
Obligatieleningen	-		-	
Onderhandse leningen van:				
binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	-		-	
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	-		-	
binnenlandse bedrijven	-		-	
openbare lichamen (Art. 1a Wet Fido)	-		-	
overige binnenlandse sectoren	-		-	
buitenlandse instellingen	-		-	
Door derden belegde gelden	-		-	
Waarborgsommen	-		-	
TOTAAL VASTE PASSIVA		3.151.471		1.804.908
VLOTTENDE PASSIVA				
<i>Vlottende schulden</i>		2.661.404		2.571.679
Deze hebben een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Kasgeldleningen aangegaan bij:				
openbare lichamen (Art. 1a Wet Fido)	-		-	
overige partijen	-		-	
Banksaldi	-		-	
Overig	2.661.404		2.571.679	
<i>Overlopende passiva</i>		2.218.874		3.513.349
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.344.144		1.710.987	
Ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren van:				
Europese overheidslichamen	-		-	
het Rijk	-		-	
overige Nederlandse overheidslichamen	874.730		1.802.362	
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-		-	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		4.880.278		6.085.028
TOTAAL PASSIVA		8.031.749		7.889.936

1.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) daarvoor aan provincies en gemeenten geeft en de financiële verordening van OZHZ. De waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Tenzij anders is vermeld worden de activa gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Activa

Vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de van derden ontvangen investeringsbijdragen en afschrijvingen. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van het product of dienst en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegekend. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de geschatte economische levensduur.

Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn bepaald op basis van artikel 10, zesde lid, van de Financiële verordening en bedragen:

- 20 jaar voor motorvoertuigen
- 15 jaar voor technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar voor kantoorinstallaties en kantoormeubilair;
- 5 jaar voor informatieregister en digitaal archief;
- 5 jaar voor transportmiddelen en aanhangwagens
- 3 jaar voor automatiserings- en onderzoeksapparatuur.

OZHZ beschikt niet over gronden en terreinen.

In overeenstemming met artikel 10 van de Financiële verordening worden activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 niet geactiveerd.

Vorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen producten zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals het aantal bestede uren tegen integrale kostprijs).

Uitzettingen korter dan één jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte kansen op inning.

Overlopende activa en liquide middelen

De overlopende activa en de liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het totaal eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen van voorgaand jaar, vermeerderd of verminderd met het resultaat voor bestemming. Voor zover het algemeen bestuur gedurende het jaar besluiten over bestemmingsreserves heeft genomen, zijn de effecten van deze besluiten in de stand van de reserves per jaareinde verwerkt. Uit het resultaat voor bestemming en de effecten van de besluiten van het algemeen bestuur volgt een resultaat na bestemming. Dit wordt als een separate post van het eigen vermogen gepresenteerd. De reserves van het eigen vermogen worden onderscheiden in een algemene reserve en overige bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn door het algemeen bestuur ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals de financiering van activa, verwachte bijdrage in projecten of relevante risico's.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die niet exact bekend zijn, maar redelijkerwijs geschat kunnen worden en worden gevormd voor risico's die hierop van toepassing zijn. Daarnaast kunnen voorzieningen worden gevormd ter egalisatie van lasten.

Vaste schulden

De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer. De vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De posten opgenomen onder de vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover OZHZ borg- en garantiestellingen is aangegaan, worden deze buiten de telling van de balans opgenomen. In de toelichting op de balans is dan nadere informatie opgenomen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden verwerkt indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Personeelslasten

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Een uitzondering vormen overlopende posten uit hoofde van jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Deze worden toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voorbeelden zijn vakantiegelden en verlofdagen.

De financiële verordening OZHZ bepaalt dat de rapportages aan het bestuur afwijkingen behandelen, groter dan 10%, of groter dan € 50.000, ten opzichte van de begroting.²

1.2 Toelichting op de balans per 31 december 2016

ACTIVA

1. Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

OZHZ bezit geen immateriële vaste activa.

1.2.1 Materiële vaste activa met economisch nut.

De materiële vaste activa betreffen activa met een economisch nut. Paragraaf 2.3 'Onderhoud kapitaalgoederen' beschrijft de beleidsuitgangspunten en de systematiek van het onderhoud van deze kapitaalgoederen. De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

1.2.1. Materiële vaste activa met economisch nut	31/12/2016	31/12/2015
a. erfpachtgronden	0	0
b. gronden en terreinen (algemene dienst)	0	0
c. Woonruimten	0	0
d. bedrijfsgebouwen	744.663	610.503
e. grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0	0
f. vervoermiddelen	0	0
g. machines, apparaten en installaties	185.066	208.715
h. overige materiële vaste activa	370.478	344.015
totaal	1.300.207	1.163.233

Bedragen * €

Het verloop is als volgt:

² Financiële verordening OZHZ, 5 december 2012

Verloop materiële vaste activa	Waarde 31-12-2015	Investing	Desinvestering	Afschrijving	Afwaardering ivm duurzame waardevermindering	Waarde 31-12-2016
a. Erfpachtgronden	0	0	0	0	0	0
b. Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0
c. Woonruimten	0	0	0	0	0	0
d. Bedrijfsgebouwen	610.503	213.241	0	79.081	0	744.663
e. Grond-, weg- en waterbouw kundige werken	0	0	0	0	0	0
f. Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0
g. Machines, apparaten en installaties	208.715	39.606	0	63.255	0	185.066
h. Overige materiële vaste activa	344.015	66.061	0	39.598	0	370.478
Totaal	1.163.233	318.908	0	181.934	0	1.300.207

Bedragen * €

De afschrijvingen zijn gerealiseerd conform de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (zie 1.1). De investeringen zijn gepleegd op basis van bestuurlijke goedkeuring bij eerdere begrotingswijzigingen. De investeringen zijn hieronder weergegeven.

Verloop investeringskredieten	Krediet Beschikbaar	Uitgaven 2016	Handhaven Afsluiten	Over te brengen 2017
a. Huurdersinvesteringen gebouw Post120	159.497	213.241	Handhaven	10.000
b. ICT en audiovisuele investeringen Post120	-22.805	3.106	Handhaven	10.000
c. Meubilair Post120	175.986	66.061	Handhaven	10.000
d. Overige huisvesting / ICT	16.050	0	Afsluiten	0
e. Implementatie Join	62.480	36.500	Handhaven	25.980
f. Implementatie TPFA	40000	0	Handhaven	40.000
Totaal	431.208	318.908		95.980

Bedragen * €

a. Huurdersinvesteringen Post 120

In februari 2014 heeft het DB de locatie Post 120 aangewezen als nieuwe locatie voor OZHZ. OZHZ heeft zich per 1 januari 2016 gehuisvest in het nieuwe pand. Het investeringskrediet betreft de gebruikersinvesteringen in het pand, zoals de douche- en kleedfaciliteiten, de binnentrap, archiefruimte, dakterras, etc.

b. ICT en audiovisuele investeringen post 120

De Investering betreft de bekabeling en audiovisuele middelen.

c. Meubilair post 120

In 2015 is nieuw meubilair aangeschaft, passend bij het flexibele kantoorconcept in Post 120.

d. Overige huisvesting/ICT

Het investeringskrediet betreft reguliere investeringen in meubilair en ICT. Het krediet zal worden afgesloten in 2016 en samengevoegd met het krediet "huisvesting Post 120".

e. Implementatie JOIN

Eind april heeft OZHZ een contract gesloten met Decos voor een nieuw zaakstelsel – document management systeem (DMS). Met het systeem, genaamd JOIN, heeft OZHZ een compleet systeem dat is voorbereid op digitaal werken in Post 120. Het investeringskrediet bedraagt de eenmalige implementatiekosten plus de kosten voor de koppeling met andere systemen.

f. Implementatie TPFA

Na een marktverkenning is in het tweede kwartaal 2016 de aanbesteding gestart van een geïntegreerd systeem voor het tijdschrijven en de financiële administratie. In het najaar heeft gunning en opdrachtverstrekking plaatsgevonden aan Afas Software. Er zijn tot dusver geen investeringen gedaan, omdat OZHZ tot dusver geen maatwerk heeft laten ontwikkelen.

1.3 Financiële vaste activa

OZHZ beschikt niet over financiële vaste activa.

2. Vlottende activa

2.1 Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden zijn uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Vorraden	31-12-2016	31-12-2015
Onderhanden werk	-289.406	-617.171
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Totaal voorraden	-289.406	-617.171

Bedragen * €

Het onderhanden werk betreft projecten/opdrachten ten behoeve van gemeenten op het gebied van milieuonderzoek. De voorraad bestaat uit nog te factureren uitgevoerde werkzaamheden tegenover ontvangen bijdragen waarvoor nog activiteiten moeten worden verricht.

2.2 Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar worden als volgt gespecificeerd:

Uitzettingen rente typische looptijd <1 jaar	31-12-2016	31-12-2015
a. Vorderingen op openbare lichamen	3.005.733	2.271.948
b. Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	0
c. Overige verstrekte kasleningen	0	0
d. Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	2.624.531	4.628.964
e. Rekening-courantverhoudingen met overige financiële instellingen	0	
f. Overige vorderingen	98.184	32.499
g. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met looptijd < 1 jaar	0	0
h. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier	0	0
i. Overige uitzettingen	0	0
Totaal	5.728.488	6.933.411

Bedragen * €

De vordering op openbare lichamen betreft voornamelijk de voorschotfacturen aan gemeenten en provincie inzake uitvoering van de wettelijke taken en programma's en de inwonerbijdrage.

Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening van € 6.036 in mindering gebracht op basis van geschatte inningskansen.

2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2016	31-12-2015
Kas	398	409
Bank & Giro	55.524	243.062
Kruisposten	2.427	2.980
Totaal	58.349	246.451

Bedragen * €

Het banksaldo betreft de ontvangen voorschot- en subsidiebedragen en het nog openstaande crediteurensaldo. Vanwege de invoering van het schatkistbankieren (zie paragraaf 2.3 financiering) is in 2016 sprake van uitzettingen in 's Rijkschatkist. Daardoor is het saldo liquide middelen begrenst op € 200.000.

In de Financieringsparagraaf (Deel I, hoofdstuk 2, paragraaf 4) worden de beleidsuitgangspunten ten aanzien van het treasurybeleid weergegeven.

2.4 Overlopende activa

De overlopende activa zijn als volgt onderverdeeld:

Overlopende activa	31-12-2016	31-12-2015
Nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering met een specifiek bestedingsdoel		
<i>Europese overheidslichamen</i>	0	0
<i>Het Rijk</i>	0	0
<i>Overige Nederlandse overheidslichamen</i>	581.130	39.871
Totaal	581.130	39.871

Bedragen * €

De nog te ontvangen bedragen bestaan voornamelijk uit vorderingen op overheidslichamen die nog niet zijn gefactureerd. De onderbouwing is als volgt:

Uitkering met specifiek bestedingsdoel	Beginsaldo	Mutaties		Eindsaldo
	2016	Toevoegingen	Ontvangen	2016
Uitvoering milieutaken gemeente Binnenmaas	1.755	18.409	1.755	18.409
Uitvoering milieutaken gemeente Cromstrijen	90	-	90	-
Uitvoering milieutaken gemeente Dordrecht	-	397.364	-	397.364
Uitvoering milieutaken gemeente Gorinchem	28.793	9.394	28.793	9.394
Uitvoering milieutaken gemeente Strijen	-	2.991	-	2.991
Uitvoering milieutaken gemeente Wijndrecht	9.233	-	9.233	-
Uitvoering milieutaken Provincie Zuid-Holland	-	148.667	-	148.667
Advisering Briks	-	4.305	-	4.305
	39.871	581.130	39.871	581.130

Bedragen * €

2.5 Overige bedragen ten laste van volgende begrotingsjaren

Overige bedragen ten laste van volgende begrotingsjaren	31-12-2016	31-12-2015
Nog te ontvangen bedragen	465.490	64.703
Vooruitbetaalde bedragen	187.532	59.438
Totaal	653.022	124.141

Bedragen * €

Vooruitbetaalde bedragen

Dit zijn facturen die voor 31 december 2016 betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op het dienstjaar 2016. Veelal gaat het om verzekeringspremies, licenties en contributies.

Nog te ontvangen bedragen

Dit zijn bedragen die ten gunste van het boekjaar 2016 komen, maar waarvan de bedragen in de loop van 2017 worden ontvangen.

PASSIVA

1. Vaste financieringsmiddelen

1.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de Algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening. Conform artikel 54, tweede lid, van het BBV is per reserve het verloop gedurende het boekjaar weergegeven. Er is geen sprake van specifieke bestemmingsreserves die zijn gevormd voor de afschrijving op activa.

Eigen vermogen	31-12-2016	31-12-2015
Algemene reserve	928.176	1.024.760
Bestemmingsreserves	462.732	208.242
Nog te bestemmen resultaat jaarrekening	1.734.234	571.906
Totaal	3.125.142	1.804.908

Bedragen * €

In het onderstaand overzicht is het verloop van de reserves in 2016 weergegeven.

Omschrijving	31-12-2015	Bestemming rek 2015	Balans mutatie	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	31-12-2016
Algemene reserve Omgevingsdienst	1.024.760	-96.584	0	0	0	928.176
Bestemmingsreserve - Programmabijdrage PZH	31.316	43.490	0	0	0	74.806
Bestemmingsreserve - Materieel budget PZH	176.927	0	0	77.000	0	253.927
Bestemmingsreserve - Ziekteverzuim	0	40.000	0	0	6.000	34.000
Bestemmingsreserve- Individueel keuzebudget	0	585.000	0	0	585.000	0
Bestemmingsreserve- Omgevingsw et	0	0	0	100.000	0	100.000
Totaal	1.233.002	571.906	0	177.000	591.000	1.390.908

Bedragen * €

Algemene reserve

De algemene reserve is onderdeel van het weerstandsvermogen. Voor de beleidsuitgangspunten, omvang, en samenstelling van het weerstandsvermogen en de bijbehorende risico's wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen (Deel I, paragraaf 2.1).

Bestemmingsreserve Programmabijdrage Provincie Zuid-Holland

Conform het besluit van het algemeen bestuur in 2011 is een reservering gemaakt voor eventuele complexe dossiers in de komende jaren. De toevoeging is conform de eerste bestuursrapportage en betreft extra middelen voor een complex dossier.

Bestemmingsreserve Materieel budget Provincie Zuid-Holland

Uit dit budget worden de directe productiekosten van het provinciaal werkprogramma gedekt.

Conform het besluit van het algemeen bestuur is een reservering gemaakt voor toekomstige materiële uitgaven van de provincie.

Bestemmingsreserve Ziekteverzuim

OZHZ heeft al enige jaren te maken met een relatief hoog ziekteverzuim. Door een gerichte aanpak is met name het kortdurend verzuim vanaf 2014 afgenomen. Er zijn echter medewerkers met chronische medische problemen waarbij sprake is van langdurig verzuim. In het DB van 24 september 2015 is besloten om financiële middelen vrij te maken om een duurzame aanpak van het langdurig verzuim te dekken. De reserve is gevormd vanuit de bestemming van het rekeningresultaat 2015. De onttrekking betreft een individueel coachingstraject.

Bestemmingsreserve Individueel Keuzebudget

In de CAO 2013-2015 zijn sociale partners overeengekomen per 1 januari 2016 een individueel keuzebudget (IKB) in te voeren. Dit IKB sluit aan bij de wens voor meer keuzevrijheid voor werknemers, maakt maatwerk op individuele basis mogelijk en is voor alle gemeenten gelijkvormig. IKB maakt het voor medewerkers mogelijk vakantiegeld maandelijks uit te laten betalen. Op lange termijn is dit effect neutraal. Inmiddels heeft de Commissie BBV een stellige uitspraak gedaan over de boekhoudkundige verwerking van het IKB. In dit kader is de reserve gevormd vanuit de bestemming van het rekeningresultaat 2015. De vakantiegeldverplichting is als last genomen in de exploitatie 2016. De bestemmingsreserve kan derhalve volledig worden onttrokken.

Bestemmingsreserve Omgevingswet

Bij tweede bestuursrapportage 2016 heeft het bestuur € 100.000 gereserveerd voor de invoering van de Omgevingswet. Dekking vindt plaats vanuit een onderbesteding op de inwonerbijdrage.

1.2 Voorzieningen

Voorzieningen zijn gevormd voor op balansdatum bestaande risico's voor verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten.

Voorzieningen zijn onderdeel van het vreemd vermogen en niet vrij aanwendbaar door het bestuur.

Voorzieningen	31-12-2015	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Vrijval 2016	31-12-2016
Latente personele verplichtingen	0	26.329	0	0	26.329
Totaal	0	26.329	0	0	26.329

Bedragen * €

Per 31/12/2016 is een voorziening personele kosten gevormd vanwege het opvangen van latente verplichtingen in relatie tot de doorontwikkeling en een collectieve afkoop van de leaseregeling voor medewerkers.

1.3 Langlopende schulden

OZHZ heeft net als in eerdere jaren geen vaste schulden. Er zijn ook geen tussentijdse ontwikkelingen geweest.

In de Financieringsparagraaf (Deel I, hoofdstuk 2, paragraaf 3) worden de beleidsuitgangspunten ten aanzien van het treasurybeleid weergegeven.

2. Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva	31-12-2016	31-12-2015
Schulden korter dan 1 jaar	2.661.404	2.571.679
Overlopende passiva	2.218.874	3.513.349
Totaal	4.880.278	6.085.028

Bedragen * €

2.1 Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Schulden korter dan 1 jaar	31-12-2016	31-12-2015
Kasgeldleningen	0	0
Bank- en girosaldi	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten	0	0
Overige schulden	2.661.404	2.571.679
Totaal	2.661.404	2.571.679

Bedragen * €

De overige schulden bestaan met name uit de crediteuren. Afwikkeling van de openstaande schulden vindt plaats in het eerste kwartaal van 2016.

2.2 Overlopende passiva

De specificatie van de post Overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva	31-12-2016	31-12-2015
Vooruitontvangen bedragen van		
<i>EU</i>	0	0
<i>Rijk</i>	0	0
<i>Overige overheid</i>	874.730	1.802.362
Overige vooruitontvangen bedragen	0	0
Nog te betalen bedragen	1.344.144	1.710.987
Totaal	2.218.874	3.513.349

Bedragen * €

De vooruit ontvangen bedragen van Europese of Nederlandse overheidslichamen betreffen de periodieke voorschotten van de opdrachtgevers. De onderbouwing is als volgt:

Uitkering met specifiek bestedingsdoel	Beginsaldo	Mutaties		Endsaldo
	2016	Ontvangen	Vrijgevallen	2016
Uitvoering BWT- en milieutaken gemeente Alblasterdam	97.005	114.364	97.005	114.364
Uitvoering milieutaken gemeente Binnenmaas	98.813	-	98.813	-
Uitvoering milieutaken gemeente Cromstrijen	43.617	9.517	43.617	9.517
Uitvoering BWT- en milieutaken gemeente Giessenlanden	293.196	84.904	293.196	84.904
Uitvoering milieutaken gemeente Gorinchem	118.250	-	118.250	-
Uitvoering milieutaken gemeente Hardinxveld-Giessendam	119.188	36.578	119.188	36.578
Uitvoering milieutaken gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	34.453	35.515	34.453	35.515
Uitvoering BWT- en milieutaken gemeente Leerdam	98.453	4.570	98.453	4.570
Uitvoering milieutaken gemeente Korendijk	13.673	15.194	13.673	15.194
Uitvoering milieutaken gemeente Molenwaard	16.744	59.375	16.744	59.375
Uitvoering milieutaken gemeente Oud-Beijerland	59.614	23.845	59.614	23.845
Uitvoering milieutaken gemeente Papendrecht	113.791	47.887	113.791	47.887
Uitvoering milieutaken gemeente Provincie Zuid-Holland	22.794	-	22.794	-
Uitvoering milieutaken gemeente Sliedrecht	142.269	43.055	142.269	43.055
Uitvoering milieutaken gemeente Strijen	42.345	-	42.345	-
Uitvoering milieutaken gemeente Zederik	103.163	31.398	103.163	31.398
Uitvoering milieutaken gemeente Zwijndrecht	-	55.787	-	55.787
Inw onerbijdrage	198.627	270.679	198.627	270.679
Subsidie Dordtse Kil	6.000	-	-	6.000
Subsidie Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	34.488	-	23.223	11.265
Subsidie Energiebesparing	53.454	-	46.361	7.093
Subsidie E-noses	92.425	-	74.721	17.704
	1.802.362	832.668	1.760.300	874.730

Nog te betalen bedragen

Dit zijn bedragen die ten laste van het boekjaar 2016 komen, maar die in 2017 worden betaald.

Op basis van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen geldt per 1 januari 2016 belastingplicht voor overheidsondernemingen. Overheden zullen in dat kader per activiteit moeten beoordelen of met de uitoefening van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. OZHZ heeft deze beoordeling uitgevoerd voor zijn activiteiten. Conclusie is dat

- OZHZ belastingplichtig is voor de clusters
  - regulering; vergunningen en meldingen,
  - toezicht en handhaving en advies;
  - beleidsadvies, informatieontsluiting, projecten.
- OZHZ niet belastingplichtig is voor de activiteiten niet voor eigen partners die ook niet direct een overheidstaak zijn. Het betreft het verschaffen van bodeminformatie en detachering van eigen personeel

Op zowel 1 als 2 is de objectvrijstelling van toepassing. OZHZ is derhalve geen vennootschapsbelasting verschuldigd over 2016. Daarbij is sprake van een onzekerheid, omdat concrete uitspraken van de Belastingdienst op dit moment nog ontbreken over de fiscale positie. Deze onzekerheid is per heden niet te kwantificeren naar een bedrag, maar zal waarschijnlijk niet tot een materiële afwijking leiden.

1.3 Niet uit de balans blijvende rechten en financiële verplichtingen

De niet uit balans blijvende verplichtingen kunnen betrekking hebben op langlopende overeenkomsten waaruit één of meerdere verplichtingen voortvloeien. Hiertoe worden ook de verplichtingen gerekend die slechts voor één jaar of korter zijn aangegaan en verplichtingen die in de loop van het jaar zijn ontstaan en per ultimo van dat betreffende jaar nog voortduren.

Het gaat daarbij om de volgende verplichtingen en rechten:

Huurverplichtingen

Per 2016 heeft OZHZ een huurcontract afgesloten voor de locatie post 120 te Dordrecht. De jaarlijkse huurlast bedraagt circa € 497.000. In 2016 is de schoonmaak en glasbewassing aanbesteed in samenwerking met de andere huurders. De jaarlijkse lasten bedragen circa € 43.000.

De Facilitaire dienstverlening is ingevuld door middel van een overeenkomst met de Sociale Dienst Drechtsteden (circa € 30.000 per jaar) en de levering van koffie (€ 35.000 per jaar) en fruit (€ 12.000 per jaar).

Met de gemeenten Alblasterdam, Leerdam en Giessenlanden zijn tijdelijke afspraken gemaakt omtrent het afnemen van decentrale werkplekken. OZHZ betaalt hiervoor € 70.000 per jaar. De overeenkomsten eindig(d)en respectievelijk ultimo 2016, 2017 en 2018.

Alleenrecht SCD ICT en telefonie

Tussen OZHZ en SCD is per 1 april 2014 een dienstverleningsovereenkomst gesloten voor de dienstverlening op het gebied van (onder andere) ICT en telefonie. Dit contract is destijds tot stand gebracht na uitvoerige bestuurlijke discussie in het DB en AB en in de besturen bij gemeenten en provincie. Daarbij ging het vooral over de vraag hoe de relatie tussen beide partijen juridisch te formaliseren. Uiteindelijk is ervoor gekozen de contractrelatie vorm te geven op basis van een alleenrecht, met aanpassing van de gemeenschappelijke regeling en met vrijwaring van de provincie door alle gemeenten vanwege de keuze van het alleenrecht. De dienstverleningsovereenkomst geldt voor acht jaar³ en voorziet in een zuiverder opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie, in voldoende mate afrekenbare afspraken, in waarborgen voor kwalitatief goede dienstverlening en duidelijkheid bij tussentijdse beëindiging om welke reden dan ook. De jaarlijkse bijdrage aan het SCD conform de dienstverleningsovereenkomst ICT bedraagt € 1,2 mln.

Overige dienstverlening SCD

De overige dienstverlening SCD heeft betrekking op personeel, organisatie, inkoop, verzekering en juridische dienstverlening (€ 310.000 per jaar). De print- en frankeerkosten worden doorbelast naar rato van verbruik en bedragen jaarlijks circa € 40.000. Tot slot heeft OZHZ een aantal dienstverleningsovereenkomsten voor een relatief gering bedrag voor btw advies en het wassen van dienstauto's.

Gebruiksrecht en onderhoud programmatuur

De voormalige milieudienst heeft een overeenkomst gesloten inzake het gebruiksrecht en onderhoud van het systeem Squit XO als basisprocessen systeem voor het verlenen van vergunningen en het verlenen van diensten op het gebied van milieu. Het contract betreft een jaarbedrag van circa € 230.000.

---

³ Inclusief het overgangsjaar van april 2013-april 2014, waarin de dienstverlening was gebaseerd op een tussentijdse bilaterale overeenkomst.

Eind april heeft OZHZ een contract gesloten met Decos voor een nieuw zaakstelsel – document management stelsel (DMS). Met het stelsel, genaamd JOIN, heeft OZHZ een compleet stelsel dat is voorbereid op digitaal werken in Post 120. Het contract betreft een jaarbedrag van circa € 17.000.

In 2012 heeft OZHZ de Europese aanbesteding van de projecten- en tijdadministratie afgerond. OZHZ heeft tot en met 2016 de modules voor het tijdschrijven en de projectadministratie af. Met de licenties was een bedrag gemoeid van circa € 100.000 per jaar.

Afas

Na een marktverkenning is in het tweede kwartaal 2016 de aanbesteding gestart van een geïntegreerd stelsel voor het tijdschrijven en de financiële administratie. Inmiddels heeft gunning en opdrachtverstrekking plaatsgevonden aan Afas Software. Afas biedt standaard een volledig geïntegreerd tijdverantwoordings- en financieel pakket. Het pakket is gebruiksvriendelijk, bevat een standaard procesinrichting en beschikt over een uitgebreide rapportagemodule. Ook kostentechnisch kwam Afas als beste aanbieder naar voren. Het implementatietraject is eind augustus gestart. Per 1 januari 2017 is het nieuwe stelsel in gebruik genomen. In de bestuursrapportage is voorzien in de implementatie en licentiekosten. De jaarlijkse licentiekosten bedragen € 30.000.

Arbozorg

In het kader van de Arbozorg heeft OZHZ een raamovereenkomst afgesloten met de Arbo Unie. De kosten variëren al naar gelang de producten die zijn afgenomen. In 2016 bedroegen de Arbokosten circa € 40.000. De overeenkomst heeft een looptijd tot 1 april 2017.

Leaseverplichtingen

De leaseverplichtingen voor auto's betreffen een bedrag van circa € 170.000 per jaar. Financiële dekking vindt plaats uit de reguliere begroting. Met betrekking tot het leasen van auto's geldt een uitsterfconstructie, voor wat betreft medewerkers privé gebruik mogen maken van leaseauto's.

In dat kader heeft het bestuur besloten tot afkoop van de leaseregeling. Met de leaserijders is een vergoeding overeengekomen. De totale kosten bedragen circa € 350.000.

Flexibele schil

Sinds medio 2013 vindt de inhuur van extern personeel plaats volgens het principe van een marktplaats. Dit geldt voor alle vormen van inhuur voor de operationele taken. Daarnaast worden afspraken gemaakt met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland om over en weer personeel te kunnen detacheren in die gevallen waarin vraag en aanbod op elkaar kunnen worden afgestemd. Financiële dekking vindt plaats uit de omzet die wordt gegenereerd van de opdrachtgevers. De totale omvang van de flexibele schil bedroeg in 2016 circa € 3,7 mln.

Personele verplichtingen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) mogen geen voorzieningen worden gevormd noch anderszins verplichtingen worden opgenomen voor jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Ten aanzien van vakantiegelden en verlofdagen van personeel zijn de feitelijke jaarlasten in de jaarrekening opgenomen. De op de balansdatum opgebouwde vakantiegeldrechten en de nog openstaande reguliere verlofdagen zijn niet als verplichting in de balans opgenomen. De uitbetaling van het opgebouwde vakantiegeld vindt plaats in de maand mei van het volgend jaar en drukt als zodanig geheel op dat jaar. Financiële dekking vindt plaats uit de omzet die wordt gegenereerd van de opdrachtgevers. Voor het bovenmatige verlof is een verplichting opgenomen van € 138.000.

Daarnaast is sprake van een verplichting aan voormalig personeel. Het betreft een bedrag van € 85.000 per jaar tot en met augustus 2017.

In de CAO 2013-2015 zijn sociale partners overeengekomen per 1 januari 2016 een individueel keuzebudget (IKB) in te voeren. Dit IKB sluit aan bij de wens voor meer keuzevrijheid voor werknemers, maakt maatwerk op individuele basis mogelijk en is voor alle gemeenten gelijkvormig. IKB maakt het voor medewerkers mogelijk vakantiegeld maandelijks uit te laten betalen. In 2017 kan dit leiden tot een incidenteel hogere uitbetaling, omdat medewerkers mogelijk voor 17 maanden vakantieverlof mogen laten uitbetalen. Conform het BBV zijn de eenmalige kosten in 2016 (€ 433.000) ten laste gebracht van de exploitatie.

Tot slot is OZHZ in gesprek met een medewerker inzake vergoeding van juridische kosten (€ 10.000) inzake diverse juridische procedures.

Vervanging vaartuin Pandion

In de overeenkomst tot overdracht van het vaartuin Pandion van PZH naar OZHZ, d.d. 29 maart 2011, is bepaald dat de jaarlijkse kapitaallasten van de vervanging van de Pandion in 2020, of zoveel eerder, afhankelijk van de technische staat, worden vergoed door PZH, gedurende de periode die PZH voor dergelijke zaken hanteert.

2. Programmarekening 2016

De programmarekening 2016 sluit met een positief saldo van € 1.384.000. In vergelijking met de bijgestelde begroting bij de tweede bestuursrapportage (€ 448.000) is er sprake van een voordeel van € 936.000. Het cijfermatige beeld is hieronder weergegeven. Voor de analyse wordt verwezen naar deel I; Jaarverslag, hoofdstuk 1; Programmaverantwoording, paragraaf 1.4: "Wat heeft het gekost?". De analyse maakt integraal onderdeel uit van de jaarstukken.

Programmarekening 2016	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Realisatie 2016	Verschil
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid		Primair	Bijgesteld		
Baten					
Inw onerbijdrage	2.506	2.506	2.506	2.506	0
Wettelijke taken	16.261	15.548	16.970	17.782	813
Adviezen en projecten	2.775	2.374	3.185	3.303	118
Subsidies	783	250	357	419	62
Programmbijdrage Provincie ZH	437	437	437	437	0
Materieel budget Provincie ZH	256	442	202	243	41
Overige baten	250	80	217	252	34
Totaal baten	23.268	21.637	23.874	24.941	1.068
Lasten					
Personeelskosten	17.240	16.652	18.726	18.519	-207
Kapitaallasten	175	350	229	188	-41
Ondersteuning SCD	2.096	1.981	1.729	1.694	-35
Huisvesting	625	482	532	534	2
Overige bedrijfskosten	962	894	1.253	1.250	-3
Additionele productkosten	1.294	847	714	962	248
Onvoorzien	91	216	75	14	-61
Verplichting/voorziening personeel	0	568	585	460	-125
Totaal lasten	22.483	21.991	23.843	23.621	-222
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	786	-353	30	1.320	1.290
Onttrekkingen aan reserves	296	568	595	591	-4
Toevoegingen aan reserves	510	0	177	177	0
Gerealiseerd resultaat	572	214	448	1.734	1.286

Bedragen * € 1.000

Incidentele baten en lasten

De baten en lasten zijn afhankelijk van de vraag en hebben doorgaans een structureel karakter, al kan de omvang variëren. Incidentele baten en lasten in 2016 zijn:

- Hogere baten voor adviezen en projecten dan primair begroot (€ 928.000). Deze budgetten hebben een incidenteel karakter. Opdrachtgevers verstrekken op basis van een offerte of programma een opdracht voor een specifiek advies of onderzoek. Hiervoor zijn hogere lasten gerealiseerd (flexibele schil en additionele productiekosten).
- Hogere baten vanwege de uitvoering van extra wettelijke taken PZH voornamelijk vanwege een aantal aandachtsdossiers (€ 404.000). Hiervoor zijn hogere lasten gerealiseerd (flexibele schil en additionele productiekosten).
- De subsidiebaten in 2016 bedroegen € 419.000. Hiervoor zijn overeenkomstige lasten gerealiseerd. De subsidies hebben betrekking op Externe Veiligheid, het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, E-noses en duurzaamheid.
- Het project Kamerverhuur dat wordt uitgevoerd voor de gemeente Dordrecht (€ 327.000). Hiervoor zijn overeenkomstige lasten gerealiseerd.
- Het uitvoeren van taken voor OmgevingsdienstNL (€ 103.000). Ook hier staan lasten tegenover.
- Een frictievergoeding van het SCD inzake het overnemen van personeel (€ 73.000).
- Vrijval van middelen die waren begroot als voorziening in het kader van het Individueel Keuzebudget (€ 87.000)
- De personeel gerelateerde voorzieningen en/of verplichtingen in het kader van het individueel keuzebudget (IKB) en specifieke personele dossiers. De incidentele lasten bedragen € 460.000. Daar staat een onttrekking tegenover van de bestemmingsreserve IKB.

Algemene dekkingsmiddelen

De inwonerbijdrage (€ 2,5 mln.) is een lumpsum budget en kan worden beschouwd als een algemeen dekkingsmiddel.

Onvoorzien

Het budget onvoorzien is onderdeel van het weerstandsvermogen en bedoeld voor afboeking van niet factureerbare uren (onderhanden werk) en overige onvoorziene tegenvallers.

Onvoorzien

Afboeking oninbare posten 14

Totaal onvoorzien 14

Bedragen * € 1.000

3. Single Audit Single Administration (SISA)

OZHZ is verplicht in haar jaarrekening op een voorgeschreven wijze verantwoording af te leggen over een aantal specifieke rijksregelingen. De doelstelling van Single information Single audit (SiSa) is de verantwoordings- en controlelasten voor medeoverheden te verminderen. De SiSa-verantwoordingsystematiek sluit namelijk aan bij het reguliere jaarrekeningproces van de medeoverheden. Daarmee behoren afzonderlijke verantwoordingen per specifieke uitkeringen en de controle van de accountant daarop tot het verleden.

Voor OZHZ valt het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden onder de verantwoordingsplicht.

Met betrekking tot het onderwerp het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit is er sprake van cofinanciering. Dit betekent dat naast de inzet van de subsidie, onder beheer bij OZHZ, de gemeenten ook een financiële bijdrage moeten leveren, wil een subsidiebedrag uitgekeerd worden. De subsidie NSL is ontvangen in drie tranches en voor tranche 3 is cofinanciering verplicht.

Hieronder is in schema weergegeven welke bedragen OZHZ in de voorgaande jaren heeft uitgegeven c.q. wat de subsidie-uitgaven zijn geweest en welke uitgaven door de gemeenten zijn bijgedragen (cofinanciering). De regeling is in 2014 verlengd om één jaar extra ruimte te geven voor het besteden van de NSL-middelen, te weten tot en met 2015. De verlenging van de bestedingstermijn tot 1 januari 2016 heeft volgens de brief van I&M van 14 oktober 2014 betrekking op de 3e en 4e tranche van de NSL subsidies. Uit de subsidiebeschikkingen voor de 1e en 2e tranches (uit resp. 2006 en 2007) blijkt geen eenduidige einddatum voor besteding van middelen in lokale programma's ter verbetering van de luchtkwaliteit. In de SiSa-verantwoording is geen onderscheid opgenomen tussen 1e, 2e, 3e en 4e tranche. Het ministerie van IenM heeft de provincies daarom per brief van 15 juli 2015 laten weten de subsidietermijn van de 1e en 2e tranche gelijk te trekken met de 3e en 4e tranche. De bestedingen van de 1e en 2e tranche konden volgens deze brief uiterlijk op 31 december 2015 gelijktijdig met de 3e en 4e tranche worden verantwoord.

In de brief van 26 november 2015 van de staatssecretaris van IenM aan de tweede kamer, is ook bekend gemaakt dat zij het voornemen heeft om het NSL te verlengen tot het moment waarop de Omgevingswet in werking treedt (in 2018). Voordeel hiervan is dat de luchtkwaliteitspunten op de huidige manier gemonitord kunnen blijven worden en gemeenten meer tijd krijgen om de hun reeds toegekende NSL-budgetten te besteden aan luchtkwaliteitsmaatregelen. Met het verlengen van de NSL sluiten het NSL en de Omgevingswet goed op elkaar aan waardoor er geen juridisch overgangsregime nodig is.

Jaar van uitgave	Beschikingsnummer	Verantwoord t.l.v. provinciale middelen en rentebaten	Verantwoord t.l.v. provinciale middelen	Eigen middelen door gemeente ingezet (cofinanciering)	T.l.v. Rentebaten
2006	-	0	0	0	0
2007	-	0	0	0	0
2008	-	0	0	0	0
2009	PZH 2010-163819766	1.031	1.031	0	0
2010	PZH 2010-163819766	60.894	60.894	38.036	0
2012	PZH 2010-163819766	20.561	11.944	0	8.617
2013	PZH 2010-163819766	0	0	0	0
2013	PZH 2010-163819766	116.607	114.845	114.107	1.762
2015	PZH 2010-163819766	453.965	453.965	0	0
2016	PZH 2010-163819766	23.513	23.513	0	0
		676.571	666.193	152.143	10.378

Toelichting op de tabel:

Ten behoeve van de eindverantwoording en ten op zichte van de verantwoording van voorgaande jaren is in overeenstemming met de provincie Zuid-Holland de kolom "Verantwoord t.l.v. provinciale middelen" toegevoegd aan de tabel. Reden hiervan is dat in de SiSa bijlage verantwoordingsinformatie over de jaren 2012 en 2013 de verantwoording in de indicator tenlaste van provinciale middelen ten onrechte de rentebaten zijn meegenomen. Bovenstaande tabel dient gelezen te worden als correctie op de afzonderlijke bijlage verantwoordingsinformatie.

Verplichte bedragen m.b.t. NSL

NSL code, maatregel	Maatregelenpakket	gemeentelijk of regionale uitvoering	regio	Tranche	Verplicht	2015 afgerond
17224	Verkeersstructuurplan Gorinchem; verkeersstructuurplan gericht op verbeteren situatie van Banneweg en Spijkssteeg	GO	ALV	1e en 2e tranche	€ 234.000,00	€ 234.000,00
17232	Onderzoek Kortenhoeveneweg Zederik; 30 km/u Verlaging snelheid Kortenhoeveneweg door wijzigingbeplanting/wegprofiel, met voorafgaand inrichtingsstudie	ZD	ALV	1e en 2e tranche	€ 11.527,50	€ 11.527,50
17235	Gebruik fiets in de gemeente en naar/van de scholen; en bij gemeente medewerkers Stimuleren gebruik fiets onder scholieren, medewerkers gemeenten en derden	HW	HW	1e en 2e tranche	€ 37.084,00	€ 37.084,00
17236	Roetfilters voor het gemeentelijk wagenpark en contractpartners	HW	HW	1e en 2e tranche	€ 41.779,38	€ 39.756,13
17239	Ondersteunen initiatieven van derden	HW	HW	1e en 2e tranche	€ 22.755,00	€ 23.512,78
17240	Het nieuwe rijden	HW	HW	1e en 2e tranche	€ 6.935,30	€ 6.935,30
17241	Studie parkeerregulering (OB)	OB	HW	1e en 2e tranche	€ 7.161,65	€ 7.161,55
17242	Verkeersstructuurplan (OB)	OB	HW	1e en 2e tranche	€ 69.500,00	€ 69.500,00
17243	Verbetering luchtkwaliteit Stougjesdijk (OB)	OB	HW	1e en 2e tranche	€ 48.000,00	€ 48.000,00
					€ 478.742,83	€ 477.477,26

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017

I&M	E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr) (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente)	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL	Teruggestort/verrekenend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 05	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 06
1			PZH2010-163819766	€ 23.513	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2								
3								
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve besteding ten laste van eigen middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve besteding ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 10		
1			PZH2010-163819766	€ 666.193	€ 0	€ 0		
2								
3								
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatief teruggestort/verrekenend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 12	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 13	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 14		
1			PZH2010-163819766	€ 10.378	€ 0	Ja		

4. Wet normering topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op OZHZ van toepassing zijnde Besluit begroting en verantwoording Provincies en gemeenten.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor OZHZ is € 179.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	Dhr mr R. Visser
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,11
Gewezen topfunctionaris?	Ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Individueel WNT-maximum	179.000
Beloning	134.880,76
Belastbare onkostenvergoedingen	6.514,16
Beloningen betaalbaar op termijn	15.176,04
<i>Subtotaal</i>	<i>156.570,96</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	156.570,96
Verplichte motivering indien overschrijding	Nvt

Gegevens 2015	
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,11
Beloning	131.109,22
Belastbare onkostenvergoedingen	2.675,68
Beloningen betaalbaar op termijn	15.929,79
Totaal bezoldiging 2015	149.714,69

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

Niet van toepassing

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Zie de volgende pagina

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de Wnt

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2016 een bezoldiging boven het individuele Wnt-maximum hebben ontvangen⁴. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de Wnt dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens of de Wnt vermeld zijn of hadden moeten worden.

---

⁴ Niet-topfunctionarissen die in een voorgaand jaar een bezoldiging boven het Wnt-drempelbedrag hadden maar in 2016 niet, hoeven niet te worden opgenomen.

Naam	Functie	Aanvang en eind functie 2016	Beloning	Belastbare onkosten- vergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Motivering
H.L.J. Mirck	Lid AB en DB	1/1 - 1/9	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
P. Boogaard	Lid AB en DB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
D.A. Heijkoop	Lid AB en DB	1/1 - 15/11	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
H. van der Linden	Lid AB en DB (plv voorzitter)	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
R.A. Janssen	Voorzitter AB en DB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
P.G. Tanja	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
G. Bos	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
T.C.C. den Braanker	Lid AB	1/1 - 29/3	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
Mw. H. Visser- Schlieker	Lid AB	29/3 – 31/8	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
A.S. Dijkstra	Lid AB	31/8 – 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
C. Koppenol	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
A. Kraijo	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
A. Kraijo	Lid DB	24/11 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
W.W. Joosten	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
T. van Houwelingen	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
T. van Houwelingen	Lid DB	24/11 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
B. Boelhouwers	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
A.J. Rijdsijk	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
T. Boerman	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
F.J. van de Velde	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
P. van Leenen	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
W. van der Leij	Lid AB	1/1 - 1/7	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
T. Meijdam	Lid AB	1/7 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
Mw. J.E.T.M. van Dongen	Lid AB	1/11 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
F. Meerkerk	Lid AB	22/11 -31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
R.A.M. van der Sande	Lid AB	1/1 - 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt

5. Rechtmatigheid

5.1 Kaders

Jaarlijks wordt door het dagelijks bestuur op grond van artikel 6, vijfde lid, van de Financiële Verordening een intern controleplan vastgesteld. Het dagelijks bestuur is verplicht (cf. art. 216 en 217 van de Provinciewet) zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheershandelingen. Deze toetsing vindt plaats aan de hand van een intern controleplan.

In navolging van de Financiële verordening heeft het dagelijks bestuur op in november 2016 het controleplan 2017 vastgesteld. Dit interne controleplan heeft als doel om onvolkomenheden in de uitvoering tijdig op te sporen en te corrigeren. Tevens biedt interne controle de kans op het treffen van preventieve maatregelen om onvolkomenheden in de toekomst te voorkomen. De informatie uit interne controles plus de inbedding van interne controlemaatregelen in de organisatie helpen om de kwaliteit van de bedrijfsvoering te verbeteren. Belangrijkste thema's van het controleplan zijn: inkoop en aanbesteding, salarissen, debiteuren, crediteuren, treasury, het onderhanden werk, de kleine kas en projecten en programma's.

Daarnaast heeft het algemeen bestuur in november 2016 het Controleprotocol 2016 vastgesteld. Het controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren rapportagetoleranties voor de controle van de jaarrekening.

Zowel het controleprotocol als het controleplan vormen de basis voor de uitgevoerde interne controle.

5.2 Beheersmaatregelen rechtmatigheid

Belangrijkste thema's van het controleplan zijn: inkoop en aanbesteding, salarissen, debiteuren, crediteuren, treasury, het onderhanden werk, de kleine kas en projecten en programma's.

De uitvoering van het interne controleplan leidt tot het volgende beeld op hoofdlijnen:

Inkoop en aanbesteding

Het aangaan van verplichtingen gebeurt na voorafgaande toestemming van de controller. De aanvraag wordt beoordeeld op financiële rechtmatigheid, doelmatigheid en beschikbaarheid van financiën. De toestemming wordt vastgelegd op het verplichtingenformulier. Vanuit deze voorafgaande toets zijn geen verplichtingen geconstateerd met een onrechtmatig karakter.

In 2016 heeft een uitgebreide verbijzonderde interne controle plaatsgevonden over de inkoop van 2015. Hierbij is de financiële rechtmatigheid van 40 posten beoordeeld, waarvan 20 posten reeds bij interim controle zijn beoordeeld.

Van de totale ca. € 11 miljoen inkoopwaarde is in totaal € 2,6 (24%) gecontroleerd. Wel is een aantal aandachtspunten en optimalisatiemogelijkheden gesignaleerd ter verbetering van de interne controle en waarborging van de financiële rechtmatigheid van de inkoop. Nog niet alle dossiers zijn compleet, omdat de standaard inkoopprocedure niet is gevolgd. Ook de motivering van de gehanteerde inkoopprocedure kan in een aantal gevallen worden verbeterd.

In de uitgevoerde controles over de tweede helft van 2016 is expliciet gecontroleerd op geleverde prestaties.

Opbrengsten uit offertetaken

Vanuit de gegevensgerichte controle is geconstateerd en vastgelegd dat de administraties op elkaar aansluiten. Uit deze controle bleken geen financiële onrechtmatigheden.

Salarissen, debiteuren, crediteuren

Het SCD zal in maart 2017 een Assurance rapport verstrekken van de externe accountant. Het rapport bevat het oordeel inzake de beheershandelingen van de procedures omtrent debiteuren, crediteuren, tussenrekeningen (btw/bcf en salarissen) en personele lasten in 2017.

Treasury

Uit de financieringsparagraaf (hoofdstuk 5.3 van de jaarrekening) blijkt dat OZHZ ruimschoots voldoet aan de wettelijke normen inzake de kasgeldlimiet en de rente risiconorm. Maandelijks wordt de liquiditeitsprognose voor het lopende jaar bijgewerkt op basis van realisatie en te verwachten inkomsten en uitgaven.

OZHZ heeft geen langlopende of kortlopende leningen op de balans staan per 31-12-2016. In 2016 heeft er ook geen mutatie plaatsgevonden in de leningenportefeuille.

Met ingang van 16 december 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd voor decentrale overheden.

Schatkistbankieren verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het saldo op de lopende rekening wordt dagelijks automatisch afgeroomd naar de schatkist.

Automatisch aanzuiveren bij saldotekort is op dit moment nog niet mogelijk. Dagelijks wordt het verwachte saldo op de lopende rekening gecheckt. Indien aanzuiveren van het saldo nodig is wordt er een verzoek tot aanzuivering bij het SCD geplaatst.

Onderhanden werk

Het onderhanden werk wordt periodiek geanalyseerd om risico's en reeds gerealiseerde verliezen in beeld te brengen en waar nodig maatregelen te nemen. In 2016 is aantal verbeterpunten doorgevoerd in de opzet van de periodieke analyses van het onderhanden werk. Daarbij is een meer expliciete koppeling gemaakt tussen de inhoudelijke en financiële voortgang. De verbeteringen zullen in 2017 verder worden doorgevoerd.

Kleine kas

Maandelijks vindt er een kastelling plaats. Hierbij zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. Naar aanleiding van door het SCD geplaatste kanttekeningen bij het verstrekken van cadeaubonnen bij afscheid, jubilea of andere personele aangelegenheden vanuit de kleine kas is de procedure aangescherpt. Met verstrekking per kas aan medewerkers wordt terughoudendheid betracht. Daarnaast wordt per medewerker geregistreerd welke verstrekkingen per kas hebben plaatsgevonden.

Subsidies

Aansluiting tussen de subsidiebeschikking, grootboek en projectadministratie vindt maandelijks plaats.

De subsidie inkomsten hebben betrekking op de subsidie Externe veiligheid, het nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), Energiebesparingsaanpak bedrijven en Safety Deal E-noses.

De uitgaven in het kader van de subsidie externe veiligheid zijn (aantoonbaar via een checklist) gecontroleerd op voldoen aan de subsidievoorwaarden. Bij de subsidie NSL vindt de controle plaats per individuele betaling, op grond van een checklist.

5.3 Begrotingsrechtmatigheid

Het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2016 geeft het afwegingskader voor het algemeen bestuur met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid.

Exploitatie

Per saldo is sprake van € 222.000 aan lagere lasten. Derhalve is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Op een aantal posten is sprake van hogere lasten dan begroot. Deze hebben vooral betrekking op het vormen van een voorziening voor latente personele verplichtingen (€ 26.000), een hogere inhuur van flexibele schil (€ 174.000) hogere additionele (directe) productiekosten (€ 248.000) en huisvesting (€ 2.000). De hogere additionele productiekosten en flexibele schil staan in directe relatie tot de hogere omzet.

De voorziening voor latente personele verplichtingen en hogere huisvestingslasten konden niet worden voorzien bij het opstellen van de tweede bestuursrapportage.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar deel I (jaarverslag), hoofdstuk 4 (programmarekening).

Reserves

De onttrekkingen aan de reserves zijn binnen het afgesproken kader gebleven van de tweede Begrotingswijziging 2016. Derhalve is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar deel I (jaarverslag), hoofdstuk 4 (programmarekening).

Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven in 2016 (€ 319.000) zijn bestuurlijk goedgekeurd bij eerdere begrotingswijzigingen. Derhalve is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar deel II (jaarrekening), hoofdstuk 2.2 (toelichting op de balans; materiële vaste activa).

5.4 Interim controle accountant

De managementletter 2016 bevat de belangrijkste opmerkingen en adviezen van de accountant naar aanleiding van de interim controle 2016. De interim controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Tevens heeft de interim controle als doelstelling om aandachtspunten voor de jaarrekening 2016 te signaleren.

Algemeen beeld

De accountant constateert dat in 2016 wederom belangrijke stappen zijn gezet om de organisatie nog verder te professionaliseren. De accountant benoemt daarbij expliciet de implementatie van het geïntegreerde pakket voor financiën en tijdschrijven, de doorontwikkeling van de organisatie OZHZ en de analyse van het onderhanden werk.

De accountant geeft tevens een aantal aandachtspunten ten behoeve van de jaarrekening 2016

Aandachtspunt	Status
1 Doorontwikkeling OZHZ; beoordelen reorganisatievoorziening	
2 Implementatie nieuw geïntegreerd pakket; activeren projectkosten	
3 Onderhanden werk; naleving subsidievoorwaarden	
4 VPB belastingplicht, opstellen jaarrekening cf VPB	
5 Uitvoeren IT audit	
6 Opstellen liquiditeitsplanning	
7 Inkoopprocedure; onderbouwing juistheid inkoopprocedure	
8 Zichtbaar akkoord deelnemers jaarrealisatie (prestatielevering)	
9 Uitvoeren fraude risico analyse	

Actie te overwegen
Actie gewenst
Directe actie vereist

De directie van OZHZ herkent zich in het beeld van de interim rapportage van de accountant. Het financieel beheer van OZHZ is op orde. De afgelopen jaren zijn diverse majeure verbeteringen doorgevoerd. In 2016 heeft OZHZ een belangrijke bestuurlijke ambitie verwezenlijkt met de implementatie van een geïntegreerd pakket voor de financiële administratie en het tijdschrijven. Tevens heeft verdere verbetering plaatsgevonden van de analyse van het onderhanden werk. Een aantal verbeteracties heeft OZHZ nog niet volledig kunnen afronden. De uitwerking daarvan zal worden opgenomen in het dossier van de jaarrekening 2016. De frauderisico analyse wordt al parallel geagendeerd aan de bestuurlijke behandeling van de managementletter 2016.

Bijlage Informatie inzake verbonden partijen

a) de naam en de vestigingsplaats;	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, gevestigd te Dordrecht																																						
b) het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers (17 gemeenten in Zuid-Holland Zuid alsmede de provincie Zuid-Holland) bij de uitvoering van taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.																																						
c) het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft in 2016;	<table> <tr><td>Alblasserdam</td><td>1.107.403</td></tr> <tr><td>Binnenmaas</td><td>571.333</td></tr> <tr><td>Cromstrijen</td><td>250.508</td></tr> <tr><td>Dordrecht</td><td>6.344.744</td></tr> <tr><td>Giessenlanden</td><td>1.096.625</td></tr> <tr><td>Gorinchem</td><td>574.340</td></tr> <tr><td>Hardinxveld-Giessendam</td><td>387.099</td></tr> <tr><td>Hendrik-Ido-Ambacht</td><td>513.676</td></tr> <tr><td>Korendijk</td><td>219.589</td></tr> <tr><td>Leerdam</td><td>1.169.411</td></tr> <tr><td>Molenwaard</td><td>661.603</td></tr> <tr><td>Oud-Beijerland</td><td>324.730</td></tr> <tr><td>Papendrecht</td><td>559.875</td></tr> <tr><td>Sliedrecht</td><td>538.497</td></tr> <tr><td>Strijen</td><td>214.679</td></tr> <tr><td>Zederik</td><td>415.647</td></tr> <tr><td>Zwijndrecht</td><td>764.285</td></tr> <tr><td>Provincie</td><td>8.422.966</td></tr> <tr><td>TOTAAL</td><td>24.137.011</td></tr> </table>	Alblasserdam	1.107.403	Binnenmaas	571.333	Cromstrijen	250.508	Dordrecht	6.344.744	Giessenlanden	1.096.625	Gorinchem	574.340	Hardinxveld-Giessendam	387.099	Hendrik-Ido-Ambacht	513.676	Korendijk	219.589	Leerdam	1.169.411	Molenwaard	661.603	Oud-Beijerland	324.730	Papendrecht	559.875	Sliedrecht	538.497	Strijen	214.679	Zederik	415.647	Zwijndrecht	764.285	Provincie	8.422.966	TOTAAL	24.137.011
Alblasserdam	1.107.403																																						
Binnenmaas	571.333																																						
Cromstrijen	250.508																																						
Dordrecht	6.344.744																																						
Giessenlanden	1.096.625																																						
Gorinchem	574.340																																						
Hardinxveld-Giessendam	387.099																																						
Hendrik-Ido-Ambacht	513.676																																						
Korendijk	219.589																																						
Leerdam	1.169.411																																						
Molenwaard	661.603																																						
Oud-Beijerland	324.730																																						
Papendrecht	559.875																																						
Sliedrecht	538.497																																						
Strijen	214.679																																						
Zederik	415.647																																						
Zwijndrecht	764.285																																						
Provincie	8.422.966																																						
TOTAAL	24.137.011																																						
d) de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;	<p><i>Eigen vermogen</i> verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar:</p> <p>01/01/2016 € 1.804.908</p> <p>31/12/2016 € 3.125.142</p> <p>Zie de jaarstukken 2016 OZHZ pagina 55.</p> <p><i>Vreemd vermogen</i> verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar:</p> <p>01/01/2016 € 6.085.028</p> <p>31/12/2016 € 4.906.607</p>																																						
e) de verwachte omvang van het financiële resultaat van OZHZ in het begrotingsjaar.	<p>Het resultaat voor het jaar 2016 bedraagt € 1.734.234</p> <p>Zie de jaarstukken 2016 OZHZ, onderdeel Programmarekening 2016.</p>																																						

Vaststellingsbesluit

Dagelijks bestuur,

Als voorlopige jaarrekening 2016 als bedoeld in de artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen vastgesteld en aangeboden aan het algemeen bestuur op 12 april 2017.

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid,

de secretaris,

de voorzitter,

mr. R. Visser

mr. R.A. Janssen

Algemeen bestuur,

De jaarrekening 2016, waarin begrepen het voorstel tot resultaatbestemming en de overbrenging van restantkredieten naar de begroting 2017, vastgesteld door het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid in de openbare vergadering van 6 juli 2017.

de secretaris,

de voorzitter,

mr. R. Visser

mr. R.A. Janssen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van het algemeen bestuur van gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te Dordrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van het algemeen bestuur van gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het algemeen bestuur van gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 229.930, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Jaarrekening waaronder de programmarekening en de balans per 31 december 2016.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het algemeen bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 13 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: W. Kalkman RA